

vergadering **3**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 6 oktober 2021

Vlaams
Parlement

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
BOODSCHAP	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Bruno Tobback en Conner Rousseau over de Vlaamse mogelijkheden om de energiefactuur structureel te verlichten – 946 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de derde prik in coronavaccinatiecentra	
ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de communicatie naar de lokale besturen met betrekking tot de verlenging van de vaccinatiecentra	7
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitgelekte rapport van de Staatsveiligheid betreffende de extremistische banden van de voorzitter van de Moslimexecutieve en de Sultan Ahmetmoskee, waaraan hij verbonden is	15
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inspanningen van de gewesten voor de activering van langdurig zieken	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de audit van het Rekenhof inzake de begeleiding langdurig zieken	19
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van het onderwijs-overleg omtrent de geplande besparingen	
ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzet van de onderwijsverstrekkers en de vakbonden tegen de besparingen in het onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzet van het onderwijsveld tegen de besparingen in het onderwijs	26
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in het buitengewoon onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wachtlijsten in het buitengewoon onderwijs	

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wachtlijsten in het buitengewoon onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het buitengewoon onderwijs	31
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen die de Vlaamse Regering neemt om de energiefactuur opnieuw betaalbaar te maken	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobbacq aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende energieprijzen	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende energiefactuur voor gezinnen en bedrijven	39
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de brief van de minister aan het Internationaal Energieagentschap betreffende de kernuitstap	47
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de middelen voor de vervoerregio's in het kader van het vervoer op maat	51
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	54
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Bart Claes, Sam Van Rooy en Leo Pieters over de stijgende energieprijzen en het nemen van dringende maatregelen om de energiefactuur te doen dalen – 947 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	55
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector, wat betreft de G-sport – 864 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	55 56
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 juni 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid, opleiding, vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden – 904 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	56 57
ONTWERP VAN DECREET over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen – 908 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	57 61

VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur – 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 9	
Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>)	62
Verzoek tot raadpleging van de Raad van State	63
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de bescherming en versterking van gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten in de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... over Afghanistan) – 851 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5	
Bespreking	64
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tot aanpassing van het Woonzorgdecreet, wat de assistentiewoningen betreft – 906 (2020-2021) – Nr. 1	
Verslag	70
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over een intergenerationeel label – 934 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Bruno Tobback en Conner Rousseau over de Vlaamse mogelijkheden om de energiefactuur structureel te verlichten – 946 (2021-2022) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Bart Claes, Sam Van Rooy en Leo Pieters over de stijgende energieprijzen en het nemen van dringende maatregelen om de energiefactuur te doen dalen – 947 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstellen tot spoedbehandeling	72
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector, wat betreft de G-sport – 864 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	
Hoofdelijke stemming	74
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 juni 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid, opleiding, vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden – 904 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	74
Hoofdelijke stemming	75
ONTWERP VAN DECREET over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen – 908 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	75
Hoofdelijke stemming	76

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de bescherming en versterking van gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten in de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... over Afghanistan)	
- 851 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5	
Stemmingen over de amendementen	76
Hoofdelijke stemming	77
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	78
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	80
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	80

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Sinds vorige week mogen we hier met zeventig personen aanwezig zijn, maar ik zie ze nog niet alle zeventig. Maar die zullen wel komen, neem ik aan. Dat heeft natuurlijk alles te maken met de geldende coronaregels in Brussel.

Minister-president Jan Jambon en de ministers Matthias Diependaele en Benjamin Dalle zijn verontschuldigd.

BOODSCHAP

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 22 september 2021 deelt de voorzitter van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie mee dat die raad ter vergadering van die dag voor wettig en voltallig is verklaard.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Bruno Tobbac en Conner Rousseau over de Vlaamse mogelijkheden om de energiefactuur structureel te verlichten – 946 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), wilde ik graag vragen of het voorstel van resolutie van Bruno Tobbac en Conner Rousseau over de Vlaamse mogelijkheden om de energiefactuur structureel te verlichten, met spoed aan de agenda kan worden toegevoegd.

De voorzitter: Dat document is al ingediend? Dan spreken we ons daar later over uit.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de derde prik in coronavaccinatiecentra

ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de communicatie naar de lokale besturen met betrekking tot de verlenging van de vaccinatiecentra

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, lokale besturen zijn boos, en terecht. Zij hekelen de onduidelijke en laattijdige communicatie over het openhouden van de vaccinatiecentra. Aanvankelijk was er gezegd dat zij op 15 oktober de deuren mochten sluiten. En nu wordt er beslist om ook de 65-plussers te vaccineren met een derde prik. Dat zijn 1,4 miljoen mensen. Daarom wordt er besloten om de vaccinatiecentra toch open te houden tot eind dit jaar.

Dat geeft natuurlijk wel heel wat problemen op het terrein. Enerzijds hebben heel wat lokale besturen hun eigen locaties vanaf 15 oktober weer ter beschikking gesteld van hun verenigingen. Anderzijds moeten diegenen die locaties hebben gehuurd, nu opnieuw gaan onderhandelen met de eigenaar of op zoek gaan naar een andere locatie.

Een tweede probleem is dat je opnieuw de mensen moet vinden die zich tot eind dit jaar willen inzetten. Want zeg nu zelf, het afgelopen jaar hebben die mensen door hun harde werk en door hun inzet er mee voor gezorgd dat de vaccinatie-campagne echt een succes is geweest.

Elke week worden er andere aankondigingen gedaan. Eerst waren het de immuungecompromitteerden, dan waren het woonzorgcentrabewoners, dan zijn het de 65-plussers. En we weten eigenlijk ook dat het daar waarschijnlijk niet bij gaat stoppen. Zorgverstrekkers en de mensen onder de 65 jaar met risicofactoren worden nu onderzocht, dus de kans is groot dat die vaccinatiecentra nog langer open zullen blijven.

Minister, wanneer gaat er een duidelijke communicatie komen naar de lokale besturen, zowel op het vlak van logistiek als op het vlak van het vinden van het nodige personeel?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister Somers – ik heb in eerste instantie u aangesproken in mijn vraag – en minister Beke, we konden vorige week in de pers een aantal verklaringen lezen. In die zin wil ik mijn collega's statement toch een beetje nuanceren. Ik denk niet dat het alleen de verklaringen vanuit de Vlaamse Regering zijn, maar dat er ook vanuit de pers, vanuit de eerstelijnszone, met een aantal betrokken artsen en mensen die regelmatig hun statements op onze samenleving loslaten, heel wat dingen gezegd en geschreven zijn. In die zin, minister Somers, denk ik dat er ook al een aantal goede argumenten naar voren zijn gebracht, op advies van de Hoge Gezondheidsraad.

U hebt bijvoorbeeld al aangekondigd welk budget u gaat gebruiken. Ik dacht een kleine 37 miljoen euro voor het medische op zich, en dan nog meer dan 22 miljoen euro voor logistiek en kosten voor de infrastructuur. We weten dus al heel veel. Maar ook van mij uit is er wel bezorgdheid dat we goed moeten communiceren naar onze lokale besturen. Er is een mooi traject gereden. Ik denk dat het aan de Vlaamse Regering is, in combinatie met de lokale besturen, om het goede traject dat tot nu toe gereden is, verder te zetten. Van daaruit sluit ik me wel aan bij de vraag van mijn vriendelijke collega voor een goede communicatie de volgende weken, zodat iedereen – zowel de lokale besturen en de vrijwilligers als het medisch personeel dat betrokken is – weet waarop en waaraan.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil de vraagstellers bedanken, maar laat me beginnen met te zeggen dat ik vooral de lokale besturen en de vrijwilligers wil bedanken. Zij hebben de voorbije maanden een wezenlijk verschil gemaakt. Ik herinner me het debat, hier in het parlement, over de bezorgdheid of we op tijd de vaccinatiecentra geopend zouden krijgen. Zij hebben dat op twee weken tijd gedaan. Ze hebben met heel veel mensen samengewerkt om Vlaanderen zowat de hoogste vaccinatiegraad van de wereld te bezorgen. Wij hebben een enquête gedaan, met 1200 gebruikers, en 98 procent van de Vlamingen heeft daarop geantwoord dat ze heel tevreden waren over die vaccinatiecentra, en dus over het werk van de lokale besturen. Zij verdienen, met andere woorden, een dikke pluim, en een dikke merci. Niemand had dat in hun plaats kunnen doen. Ik ben hun daarvoor ongelooflijk dankbaar.

De bedoeling was dat dit verhaal zou eindigen op 15 oktober, maar de Hoge Gezondheidsraad heeft heel recent gezegd: 'U moet een derde vaccin toedienen aan de 65-plussers.' We zijn aan het vechten tegen een virus met heel veel onbekenden, met voortschrijdend inzicht. Daarbij is de politiek ook afhankelijk van nieuwe inzichten van deskundigen. Men heeft ons daar enkele weken geleden mee geconfronteerd, en we hebben rondgekeken. Dat zijn 1,3 miljoen extra spuiten. De normale structuren – het reguliere zorgcircuit – kunnen dat niet aan. Als je dan als regering rondkijkt naar wie die opdracht wel kan vervullen, dan kom je opnieuw terecht bij de enigen die echt de manpower, de wendbaarheid en het voluntarisme hebben om dat te doen. Dat zijn onze lokale besturen. Ik ben zelf titelvoerend burgemeester, en ik begrijp dat het overrompend is, en frustrerend, om op zo'n korte termijn die informatie en die vraag te krijgen. Maar in tegenstelling tot mevrouw Saeyns is mijn aanvoelen dat heel veel lokale besturen beseffen dat zij die verantwoordelijkheid op zich moeten nemen, en dat er een grote bereidheid is om dat te doen.

We hebben maandag, samen met collega Beke, een webinar georganiseerd. We hebben daar al heel veel informatie gegeven. Ik heb aangevoeld dat heel veel lokale besturen zeggen: 'Oké, het is een zware taak, en we krijgen de informatie laat. We begrijpen dat je die niet vroeger kon geven. We gaan daar onze schouders onder zetten.' Zowel collega Beke als ikzelf zullen zorgen voor voldoende financiering.

Ik geef nu graag het woord aan collega Beke, die zal zeggen hoe die financiering juist verloopt.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, misschien toch eerst het goede nieuws, zoals minister Somers gezegd heeft: 91,4 procent van de Vlamingen van 12 jaar of ouder is gevaccineerd, waarvan meer dan 90 procent dubbel gevaccineerd is. Dat is een ontzettend hoog cijfer. Dat is de belangrijkste dijk die we tegen dit virus kunnen opwerpen.

Ja, natuurlijk begrijp ik de frustratie van lokale besturen en eerstelijnszones die zeggen: 'Had je dat nu niet een beetje vroeger kunnen vertellen?' De waarheid is dat wij half augustus reeds gevraagd hebben aan de Hoge Gezondheidsraad om ons advies te geven rond die derde prik. We hebben tot nu toe altijd gehandeld op wetenschappelijke basis, op basis van advies van experts. Het vertrouwen in onze vaccinatiecampagne is mede daarop gestoeld, omdat we niet handelen uit politieke motieven maar op basis van wetenschappelijke inzichten.

Op het ogenblik dat de Hoge Gezondheidsraad ons op een vrijdagavond een advies heeft gegeven over het vaccineren van 65-plussers, heb ik tijdens dat nieuws – er was een regeringsvergadering over de begroting aan de gang – aan mijn collega's gezegd dat we de vaccinatiecentra langer zouden moeten openhouden. De dag nadien 's morgens – nauwelijks geslapen – hebben we een interministeriële conferentie (IMC) bijeengeroepen om over dit advies te spreken. We hebben toen besloten dat we dat principieel zouden doen.

Hadden we dat vroeger willen weten? Ja, absoluut. Dat had ons veel miserie bespaard en dan hadden we sneller kunnen handelen. Maar de wetenschappelijke adviezen van de Hoge Gezondheidsraad zijn van fundamenteel belang.

Voorzitter, ik wil nog een slotbemerking maken als het mag. We handelen op basis van wetenschappelijk inzicht. Ik heb gisteren het advies van het Europees Geneesmiddelenagentschap gezien. Ik was daar eerlijk gezegd in ontgoocheld. Er zijn landen die om politieke motieven iedereen willen vaccineren, los van de vraag of dat zinvol en nodig is. Voor wie moeten we dat doen? Met welke tijdsintervallen moeten we dat doen? Ik denk niet dat het verstandig is om dat te doen om politieke inzichten.

Maar de hele vaccinaankoop is gebeurd op Europees niveau. Het Europees Geneesmiddelenagentschap liet gisteren weten dat elk land vrij was om daar inzichten over te verwerven. Ik vind dat Europa hierin abdiceert. Ik vind dat het Europees Geneesmiddelenagentschap niet alleen in de aankoop van de vaccins, maar ook in de wetenschappelijke adviezen en hoe daarmee om te gaan een coördinerende rol zou moeten spelen. Dat heeft het nu opnieuw niet gedaan. Ik vind dat erg; ik vind dat ontgoochelend. Ik heb dat vanmorgen gezegd op de IMC. Wij doen dat op basis van evidencebased elementen. Wat zegt men dat er moet gebeuren, en dan handelen we daarnaar. Dan laten we daar geen politieke lacunes over bestaan

De voorzitter: Minister, kunt u afronden?

Minister Wouter Beke: Dan handelen we daar onmiddellijk naar. Het zou goed zijn dat Europa op die manier de coördinerende rol die het denkt te moeten spelen, ook opneemt.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik ben het absoluut eens met minister Somers als hij zegt dat de lokale besturen schitterend werk hebben geleverd. Het zijn de lokale besturen, de zorgraden en de talrijke vrijwilligers die deze campagne echt tot een succes hebben gemaakt.

Ik begrijp absoluut die frustraties. Ik begrijp waarom ze boos zijn. Ze hebben zich gedurende heel de vaccinatiecampagne in allerlei bochten gewrongen om dit op een goede manier af te handelen. Ze krijgen dan het bericht dat ze op 15 oktober moeten sluiten, terwijl we derde en nu zelfs vierde prikken hebben aangekocht. Er is een advies gevraagd. Men had toch al een beetje vooruit kunnen denken en zeggen tegen de lokale besturen: 'Misschien gaan we na 15 oktober de vaccinatiecentra openhouden.'

Dat betreur ik ten zeerste. Maar goed, het is wat het is. Ik kijk vooral vooruit nu, en ik hoop vooral dat er nu duidelijk gecommuniceerd wordt met de lokale besturen, hoe het verdere verloop zal zijn, en hoe ze logistiek en op het vlak van personeel maximaal ondersteund gaan worden.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik zou het woord frustratie niet in de mond willen nemen namens de lokale besturen. Het is vooral daar dat het kalf gebonden ligt. De vrijwilligers: dat komt wel in orde. Die zijn nog gemotiveerd. Ze hebben een nieuwe sociale kring opgebouwd. Die krijgen we wel terug in het gareel.

Ik moet u wel onmiddellijk bijtreden – ik had de vraag niet aan u, minister Beke, maar aan minister Somers gesteld – in verband met de langetermijnvisie. We horen over een derde ronde voor iedereen. Ik weet niet of dat waar is; ik ben geen arts of specialist.

U leeft ook bij gratie van die Gezondheidsraad als het dan gaat over die beslissingen. Maar we zouden, nu de grote druk van de ketel is, vanuit Vlaanderen en de lokale besturen, die in deze coronacrisis een voortreffelijke rit hebben gereden, toch kunnen nadenken over hoe we de lokale besturen kunnen helpen bij het ontwikkelen van een langetermijnvisie. Sporthallen opendoen, dichtdoen, dingen huren, dingen niet meer huren: dat kunnen we niet meer aan. En als die derde prik voor iedereen er komt, en eventueel die vierde, waarover we nu toch ook al in de wandelgangen horen, dan zou ik toch graag hebben dat Vlaanderen het voortouw neemt en zorgt voor de langetermijnvisie voor de openbare lokale besturen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De Vlaamse Regering heeft de laatste weken niets anders gedaan dan de triomfklok luiden over de vaccinatiestrategie en de vaccinatiegraad – daarnet in jullie antwoorden ook nog eens. Maar het is zoals de coördinator van Brugge zegt: jullie hebben er opnieuw een knoeiboel van gemaakt. Want inderdaad, vele gemeenten en steden weten niet waar ze aan toe zijn, ze weten niet hoe ze het moeten oplossen. Niemand van jullie heeft een oplossing geboden aan steden en gemeenten die de zalen al opnieuw vrijgegeven hebben. De zalen zijn al opnieuw verhuurd aan evenementen en dergelijke. Vrijwilligers moeten opgetrommeld worden. Het is een echte knoeiboel. Bijvoorbeeld in Brugge gaat het over 34.000 mensen. Dat is een volledig nieuwe vaccinatiecampagne. Ik weet niet of jullie dat beseffen. Of neem het feit dat het agentschap Zorg en Gezondheid ook niet op de hoogte was van het feit dat het om alle 65-plussers gaat. Zij dachten dat het om alle 85-plussers ging. Er scheelt dus iets aan de communicatie rond dat hele gebeuren.

Een extra vraag kan zijn: hoe denken jullie in godsnaam al die mensen terug naar het vaccinatiecentrum te krijgen? Het is inderdaad zo dat de Vlamingen enorme inspanningen hebben geleverd. We zitten boven de 90 procent. Maar ik vrees er een beetje voor dat het moeilijk zal worden om al die mensen opnieuw naar een vaccinatiecentrum te krijgen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Heren ministers – ik zou hier eigenlijk liever zeggen 'heren titelvoerend burgemeesters', want daar schermen jullie graag mee, en dat mag ook –, dit is toch wel zeer frustrerend. Ik veronderstel dat jullie dat aanvoelen, dat er op lokaal niveau frustratie is. Jullie zeggen dat jullie het eigenlijk niet wisten en dat jullie last minute hebben moeten beslissen. Minister Beke, u zegt dat u half augustus hebt gevraagd wat we zullen doen met de 65-plussers. Twee weken later heeft de regering beslist dat dit wordt stopgezet vanaf 15 oktober. U hebt dus het antwoord van de Hoge Gezondheidsraad niet afgewacht. U hebt tegen de lokale besturen gezegd: 'Sluit maar vanaf half oktober.' Om dan twee weken voordat ze zouden sluiten, te zeggen: 'We gaan ze toch openhouden.' Dit is chaos die had kunnen worden vermeden door vooraf – en ik ben blij dat de collega's ook geen blad voor de mond nemen – te zeggen dat we ze zouden openhouden om ze dan eventueel vervroegd te sluiten. Dat zou de omgekeerde weg zijn geweest. Op welke manier gaan jullie ervoor zorgen dat de chaos van verenigingen die al een locatie hadden geboekt, die al een zaal hadden gereserveerd die nu wegvalt, nu opgelost wordt? Hoe kan dit in de toekomst worden vermeden?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Ministers, het succes van de hoge vaccinatiegraad is uiteraard te danken aan de vele lokale besturen en de vrijwilligers die elke dag opnieuw het beste van zichzelf hebben gegeven. In de webinar die maandag heeft plaatsgevonden, is gezegd dat er zal worden overgegaan naar minstens één vaccinatiecentrum per eerstelijnszone. Dat betekent natuurlijk wel dat we de bereikbaarheid van die vaccinatiecentra op punt moeten houden. Kwetsbare mensen zullen nu misschien wat verder moeten rijden, ze zullen misschien een beroep moeten doen op vervoer om er te geraken. Dat betekent dat mensen opnieuw verder zullen moeten rijden, maar ook moeilijker een parkeerplaats zullen vinden omdat er misschien een andere locatie is gekozen. Ik ben toch wel wat bezorgd over de hoge opkomst die we zullen hebben. We hebben die nu gehad, maar zullen we die ook hebben als mensen verder moeten rijden naar een andere locatie? Op welke manier kunnen we er ook de komende maanden voor zorgen dat de mensen vlot in de vaccinatiecentra zullen geraken voor een derde prik?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, we moeten eerlijk blijven in dit debat en het genuanceerd bekijken. Uiteraard is het frustrerend voor mensen die op het terrein bezig zijn – lokale bestuurders, mensen die in de vaccinatiecentra bezig zijn – dat er constant moet worden bijgestuurd. Maar tegelijkertijd – en daar geef ik de ministers wel gelijk – hebben we in heel deze crisis de vaccinatiestrategie afgestemd op de wetenschappelijke inzichten. Die evolueren uiteraard. Dan moet er worden bijgestuurd. Kan er soms sneller worden gecommuniceerd? Uiteraard. Ik snap de frustratie van de lokale besturen.

Er is hier verwezen naar een eventuele derde shot voor de voltallige volwassen bevolking. Ik heb begrepen dat het Europees Geneesmiddelenbureau op zekere wijze het licht op groen heeft gezet. Ook is de Hoge Gezondheidsraad om advies gevraagd. Ik vraag me af of niet beter nu al aan de lokale besturen kan worden gecommuniceerd dat de vaccinatiecentra tot volgende zomer moeten openblijven, zodat we voor iedereen in een derde shot kunnen voorzien. Ik vraag me af of het niet beter zou zijn nu al in financiering daarvoor te voorzien. We kunnen achteraf altijd nog zeggen dat het niet nodig is. Het is misschien beter op die manier, zodat ze zich kunnen voorbereiden in plaats van op een bepaald moment te moeten bijsturen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Om te beginnen, wil ik het pessimisme dat sommigen hier tentoonspreiden ten aanzien van de slagkracht van de lokale besturen ernstig in twijfel trekken. Het is voor de lokale besturen uiteraard zeer moeilijk om een vaccinatiecentrum op twee of drie weken tijd opnieuw te starten, draaiende te houden, samen te voegen of te verhuizen. In mijn eigen stad moet de Nekkerhal sluiten. Die wordt weer als een evenementenhal in gebruik genomen. We moeten naar een oud ziekenhuis migreren. Dat is niet gemakkelijk. Ik ken heel goed de moeilijkheden die dit op het terrein met zich meebrengt. Hier zitten nog verschillende burgemeesters, maar zij leven niet op een andere planeet. We weten dat onze inzichten in de omgang met het virus van dag tot dag veranderen en dat de beleidsmakers en de politici afhankelijk zijn van de evoluerende inzichten in de wetenschap. De enige manier om tijdens deze operatie houvast te hebben en om grond onder de voeten te hebben, is alles op basis van wetenschappelijke inzichten te doen.

Wat bieden we de gemeentebesturen aan? Afgelopen maandag hebben we een webinar georganiseerd waarbij veel gemeentebesturen waren betrokken. We hebben zorgvuldige en correcte informatie gegeven. We zorgen voor een stabiele en forfaitaire financiering per inwoner. Het gaat om 80 procent van het bedrag dat we de voorbije maanden hebben gegeven. We weten immers dat in het verleden ongeveer 1,3 miljoen spuiten per maand moesten worden gezet en dat nu maar ongeveer 670.000 spuiten per maand moeten worden gezet, waardoor we minder vaccinatielijnen nodig hebben.

We ambiëren een minimum van een vaccinatiecentrum per eerstelijnszone. Op basis van het inwonersaantal betekent dit een veelvoud van het aantal vaccinatiecentra in Wallonië, in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, in Nederland, en zo kan ik nog even doorgaan. De nabijheid wordt gegarandeerd, maar we willen hier heel flexibel mee omgaan. Als de betrokkenen in een bepaalde eerstelijnszone twee vaccinatiecentra willen behouden, zullen we ons daar niet tegen verzetten. We zorgen voor een maximale doorstroming. Ik weet, bijvoorbeeld, al dat op een aantal plaatsen waar de problemen zijn opgelost en aangepakt twintig vaccinatiecentra hebben beslist tot tien vaccinatiecentra te fusioneren.

Het is evident dat we opnieuw een beroep op vrijwilligers moeten doen. Er is me gevraagd of we opnieuw evenveel mensen zullen kunnen mobiliseren. Ik heb geen glazen bol. Ik ben Madame Blanche niet, maar ik heb het voluntarisme van

de Vlamingen gezien om zichzelf en anderen te beschermen door zich te laten vaccineren. Als we een campagne voor een derde spuit moeten voeren, ben ik ervan overtuigd dat veel Vlamingen bereid zullen zijn om hier opnieuw aan mee te werken. De lokale besturen zullen die mensen opnieuw motiveren. Dat is de enige manier om dit te doen. We hebben geen ander instrument. Aangezien ons regulier zorgsysteem al onder druk staat, kunnen we dat niet in de plaats van de lokale besturen doen.

Er is me een vraag over de langetermijnstrategie gesteld. De kans bestaat absoluut dat de lokale besturen na januari 2022 nog verantwoordelijkheid zullen dragen. We vertellen dat aan de lokale besturen, maar niemand kan dat nu met zekerheid zeggen. Niemand kan met zekerheid zeggen wat we na de zomer van 2022 zullen moeten doen. Het virus evolueert nog elke dag en we krijgen elke dag nieuwe inzichten. De Hoge Gezondheidsraad probeert zo snel mogelijk zo duidelijk mogelijke informatie te geven. Minister Beke is hiervoor verantwoordelijk. Er is een kans dat we het regulier zorgcircuit voor een vierde spuit of voor de vaccinatie van de hele bevolking kunnen laten zorgen, bijvoorbeeld als het vaccin gemakkelijker te bewaren valt. Als het vaccin niet meer onder moeilijke omstandigheden moet worden bewaard, kunnen huisartsen of anderen dit misschien doen. Dat is wat we nu moeten onderzoeken. We moeten elke dag blijven bijsturen, maar dat geldt niet enkel voor ons. Dat is overal het geval.

Maar ik heb zelf heel veel vertrouwen in die lokale besturen. We zorgen ervoor dat zij de financiële middelen hebben om dat te doen en we vragen hun medewerking. We hebben hen nodig. En de signalen die ik krijg, is dat een groot deel van onze lokale besturen absoluut bereid zijn om die inspanning te doen, dat die knarsetanden, dat zij knorren, zoals wij in de Vlaamse Regering knarsetanden en knorren, omdat we extra middelen moeten uitgeven, omdat we nog meer inspanningen moeten doen, zoals mensen op straat knarsetanden en knorren. Maar alleen door samen te werken geraken we daardoor.

Maar onszelf wijsmaken dat we nu al kunnen zeggen wat er in januari of februari moet gebeuren, of dat wij in de plaats kunnen treden van de Hoge Gezondheidsraad en dingen kunnen vragen aan lokale besturen die achteraf niet moeten worden ingevuld, dat is geen juiste manier van werken. Ik geloof erg in onze aanpak. Ik weet dat het heel moeilijk is voor lokale besturen, dat de informatie noodgedwongen heel laat was. Maar ik denk dat het de beste manier was en de beste weg is om opnieuw een beroep te doen op die lokale besturen en je goed te informeren, te financieren. En dan geraken we daardoor.

De voorzitter: Minister Beke, u hebt nog welgeteld 46 seconden.

Minister Wouter Beke: Dank u wel voor uw gulheid, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dat is door uw collega.

Minister Wouter Beke: Kijk, au fond hebben we twee keuzes. Ofwel gaan we voor de maximale zekerheid, dan moeten we weten hoe lang het virus werkt, wat het interval is dat daarvoor nodig is enzovoort. Maar dan, indien we daarop hadden gewerkt, indien we die ingesteldheid hadden gehad, dan hadden we vandaag nog geen enkele spuit gezet. We hebben ervoor gekozen om snel te vaccineren, met de wetenschappelijke inzichten die we op dat ogenblik hadden en met de overtuiging dat we zouden moeten bijsturen. En we hebben al vaak moeten bijsturen, al vaak, maar wel in een richting die voor ons heel duidelijk was: zoveel mogelijk mensen maximaal vaccineren.

En toen de Hoge Gezondheidsraad zei dat we de mensen met onderliggende immuniteiten moesten vaccineren, hebben we dat begin september gedaan. Toen de Hoge Gezondheidsraad dan twee weken later zei dat we de 85-plussers

moesten vaccineren, heb ik onmiddellijk op de knop gedruwd om die uitnodigingen de deur uit te krijgen. Toen men zei dat we de mensen in de woonzorgcentra moesten vaccineren, hebben we onmiddellijk actie gevoerd. En toen men dan een paar dagen later zei dat men op basis van nieuwe internationale inzichten uit Israël, uit het Verenigd Koninkrijk, oordeelde dat het beter was om nu ook de 65-plussers te vaccineren, hebben we ook niet gearzeld.

En, mijnheer Van Eeckhout, was er dan op voorhand niet even nagedacht? Ja. Ik herinner mij nog, voorzitter, dat we twee weken voordien in de commissie een hele discussie hebben gevoerd over de vraag of we 65-plussers moesten vaccineren. Daarop heb ik voorgesteld om te wachten op de adviezen van de Hoge Gezondheidsraad. Andere collega's vonden dat dat niet moest gebeuren, omdat eerst de derde wereld moest worden gevaccineerd. Wel, we hebben die adviezen gekregen en we hebben onmiddellijk gehandeld.

En ik had een plan neergelegd in de schoot van de Vlaamse Regering voor een fijnmazige aanpak voor de komende maanden, ook voor in 2022. Want wie denkt dat we in 2022 geen vaccins meer zullen zetten... Ja, dát weet ik wel, dat dat niet het geval zal zijn. En ik hoop dat we verder kunnen met die fijnmazige aanpak, maar als het moet, zullen we opnieuw oordelen. Maar wel, voorzitter, op basis van de wetenschappelijke inzichten die ons tot nu toe altijd het meeste vertrouwen in de hele vaccinatiecampagne hebben opgeleverd.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dat deze coronacrisis niet evident is geweest, voor niemand, is wel heel duidelijk. Maar waar ik nu vooral naar kijk, is dat de Hoge Gezondheidsraad nu ook onderzoekt dat mensen onder de 65 jaar met risicofactoren eventueel ook een derde prik zouden krijgen, en de zorgverstrekkers eventueel ook.

Ik vraag om daarop te anticiperen, om te zeggen tegen lokale besturen: 'Kijk, eind december is niet noodzakelijk de einddatum. Het kan zijn dat jullie langer moeten openblijven.' Dat is heel belangrijk voor die lokale besturen.

Hetzelfde wat betreft de zorgverstrekkers: ik vind het heel belangrijk om ook daar kort op de bal te spelen. Want u zegt dat het zou kunnen dat we het in het reguliere zorgsysteem zullen inbrengen. Ik heb daar net dezelfde opmerking bij: zorg ervoor dat u op tijd die zorgverstrekkers informeert, zodat alles op een heel duidelijke manier kan gebeuren.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik denk niet dat het een knoeiboel geweest is de afgelopen twee jaar. Integendeel. We hebben een prestatie neergezet. En ik denk ook dat we dit keer weer klaar zullen zijn voor de opdracht voor de 65-plussers. We zullen dat met 59 van de 94 centra tot een goed einde brengen. Maar ik blijf erbij dat ik het onverantwoordelijk vind dat de Vlaamse Regering en de verantwoordelijke ministers aan het touwtje hangen van een Gezondheidsraad die au fur et à mesure kan beslissen wat er gebeurt. Ook zij kunnen toch een beetje een langetermijnvisie ontwikkelen om de lokale besturen en de duizenden vrijwilligers die goed werk geleverd hebben bij te staan in volgende golven en in volgende vaccinaties. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het uitgelekte rapport van de Staatsveiligheid betreffende de extremistische banden van de voorzitter van de Moslimexecutieve en de Sultan Ahmetmoskee, waaraan hij verbonden is

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, uit een rapport van de Staatsveiligheid blijkt dat de erkende en gesubsidieerde Sultan Ahmet-moskee in Heusden-Zolder intensief samenwerkt met een extremistische organisatie, genaamd Islamitisch Informatiecentrum. Volgens de Staatsveiligheid is dat Islamitisch Informatiecentrum een verspreider van extremisme onder jongeren in Heusden-Zolder en in de brede regio. De voorzitter van die moskee is niemand minder dan de voorzitter van de Moslimexecutieve. De man dus met wie u samenwerkt om die zogenaamd gematigde islam in Vlaanderen vorm te geven. En ik hoor u in de pers zeggen dat het moet stoppen met die buitenlandse invloeden in de Moslimexecutieve, maar eerlijk gezegd, minister, die mooie woorden horen we al veel te lang. Die hoorden we al toen bekend raakte dat bepaalde bestuursleden in de Moslimexecutieve daar eigenlijk zaten om de belangen te verdedigen van Qatar en Saudi-Arabië. Die woorden hoorden we al toen bekend raakte dat de imam die door de Moslimexecutieve werd aangesteld in de Grote Moskee in Brussel op de loonlijst van Saudi-Arabië stond. En nu blijkt de voorzitter van de Moslimexecutieve zelf een extremist te zijn. De man die de officiële gesprekspartner is van de Vlaamse Regering namens de islam. De man die ook bij diezelfde Vlaamse Regering de erkenningsdossiers van moskeeën indient. En de man die via een omweggetje ook verantwoordelijk is voor de aanstelling van islamleerkrachten in onze scholen. Minister, ik denk dat deze nieuwe onthulling andermaal het failliet bewijst van de aanpak van de Vlaamse Regering inzake de ondersteuning en de financiering van de islam. Dit is alweer een erkende moskee die in opspraak komt. De zoveelste. Terwijl net die moskeeën volgens u en in uw visie de voorbeeldmoskeeën zouden moeten zijn. Moskeeën die losstaan van buitenlandse invloed en die de Vlaamse islam vorm geven. En dus wil ik u vragen: welke lessen trekt u hier nu uit? Gaat u eindelijk de nodige lessen trekken met betrekking tot de samenwerking met de Moslimexecutieve en met betrekking tot de erkenning en financiering van moskeeën? Dit moet nu echt wel stoppen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Bart Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Welke lessen trek ik uit dit dossier, mijnheer Janssens? Een aantal. Mijn eerste les is dat wij geredelijk moeten verder werken aan het nieuwe decreet dat gisteren in commissie besproken is, dat al artikelsgewijs is goedgekeurd, dat ook nog naar de plenaire vergadering moet komen en dat ons een nieuw kader geeft waarin wij lokale geloofsgemeenschappen kunnen erkennen, kunnen opvolgen en kunnen beoordelen. Onze informatiepositie gaat dankzij dat nieuwe decreet sterker worden. We gaan veel duidelijker criteria hebben op basis waarvan wij naar lokale geloofsgemeenschappen zullen kijken. Wij gaan de erkenning van geloofsgemeenschappen kunnen intrekken of ze erkennen in de mate dat ze al dan niet het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens respecteren, al dan niet afhankelijk zijn van buitenlandse invloed, al dan niet voorwerp zijn van extremistisch ideeëngoed en het verspreiden ervan. Dat is volgens mij een eerste belangrijke zaak. Het is een veel sterker en duidelijker juridisch kader om op een positieve manier tegenover de goeden te kunnen optreden, op een repressieve of een negatieve manier tegen hen die in de fout gaan. Dat is de eerste conclusie.

Een tweede conclusie is dat de Moslimexecutieve een verantwoordelijkheid is van de Federale Regering. Het is de Federale Regering die de Moslimexecutieve moet

beoordelen, opvolgen en daarmee samenwerken. Daar moet inderdaad iets grondig veranderen. Daar zitten vandaag te veel mensen in die afhankelijk zijn van buitenlandse invloed en zij vertegenwoordigen op een verkeerde manier een hele gemeenschap in onze samenleving. Minister van Justitie Van Quickenborne is verantwoordelijk en heeft aan die Moslimexecutieve gevraagd om tegen het einde van het jaar orde op zaken te stellen. Dat is ook absoluut noodzakelijk, want op de manier waarop die nu functioneert, kunnen we eigenlijk geen wezenlijke positieve stappen vooruit zetten.

Ik ben zelf vragende partij om binnen een nieuwe Moslimexecutieve of een vernieuwde Moslimexecutieve ook een Vlaamse kamer te hebben, die verantwoordelijk wordt voor die bevoegdheden waar Vlaanderen voor verantwoordelijk is.

Een derde element betreft...

De voorzitter: Kort dan, alstublieft.

Minister Bart Somers: Mijn derde element gaat heel concreet over de moskee in kwestie, die een rapport gekregen heeft van de Veiligheid van de Staat. Daar zullen we tegen optreden, zoals we nog al opgetreden hebben tegen een aantal geloofsgemeenschappen. We zijn in overleg met de minister van Justitie en de Veiligheid van de Staat. Eerdaags, in de loop van de komende dagen, zullen we daarover een positie innemen. Ik zou dat het liefst doen op basis van het nieuwe decreet, maar als het nodig is, zullen we dat doen op basis van het bestaande decreet.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Een bijkomend opvallend element in dit debat is de kwestie van dat rapport van de Veiligheid van de Staat. Het gaat over extremistische banden van een erkende en gesubsidieerde moskee. Het gaat over de voorzitter van de Moslimexecutieve die een extremist blijkt te zijn. Hoe moeten wij als parlement op de hoogte gesteld worden van dat rapport? Via de pers, via de redactie van Pano is dat eigenlijk bekend geraakt. Dat rapport is al meer dan een maand oud. Hoe komt dat federaal minister Van Quickenborne, bevoegd voor de Moslimexecutieve, nog geen enkel initiatief heeft genomen? Hoe komt dat u, bevoegd voor de erkenning en ook de intrekking van de erkenning van die moskeeën, nog altijd geen initiatief hebt genomen? Is dat omdat er een aantal ongewenste vaststellingen in zaten? Moest dat rapport daarom in de doofpot?

Ik wil u vragen: was u hiervan op de hoogte? Zo niet, hoe kan het dat die informatie, die al een maand oud is, niet tot bij u is geraakt? Indien u wel op de hoogte was, waarom hebt u al meer dan een maand lang niets gedaan met die belastende informatie van de Veiligheid van de Staat?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Wanneer de Veiligheid van de Staat in een rapport stelt dat het verspreiden van extremistische ideeën aan de orde is, dan moet u dat natuurlijk bijzonder ernstig nemen. We hebben gisteren het nieuwe decreet goedgekeurd, dat nieuwe mogelijkheden biedt om in te grijpen in situaties als deze, in het bijzonder als het gaat over buitenlandse financiering die de onafhankelijkheid in het gedrang zou brengen. We moeten dus kijken of en hoe we dit nieuwe decreet kunnen toepassen op deze zaak en ieder geval een procedure opstarten om na te gaan of de erkenningsvoorwaarden geschonden zijn. Ook de Moslimexecutieve is aan een grondige reorganisatie toe. Mijn vraag aan u is concreet, minister. Hoe schat u de mogelijkheid in om het nieuwe decreet in deze zaak al te kunnen toepassen?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega, als wij een ding gemeen hebben, dan is het wel dat wij de rotte appels uit de mand willen gooien. En ja, het klopt: als er de laatste jaren negatieve signalen komen vanuit die geloofsgemeenschappen, dan is het vaak vanuit de moskeeën en dan is het vaak vanuit Diyanet-moskeeën. Ik ben niet te beroerd om dat hier open en eerlijk op tafel te leggen. Maar je kunt dan twee dingen doen. Je kunt, zoals uw collega gisteren in de commissie heeft geprobeerd, die rotte appels eruit gooien door middel van ongrondwettelijke voorstellen. Of je kunt doen zoals wij het doen: je kunt een verbod op buitenlandse inmenging installeren. Je kunt eisen dat er respect is voor de Grondwet, respect voor het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM), transparantie over de vzw's die aan hen verbonden zijn. Dat zijn zaken, collega, die effectief effect hebben op het terrein.

Minister, het spijt mij zeer, maar die Moslimexecutieve is morsdood. En u moet stoppen, samen met uw federale collega, met te proberen om die te reanimeren. Het wordt hoog tijd dat Vlaanderen volledig bevoegd wordt inzake de relatie tussen kerk en staat, liever vandaag dan morgen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, als het over extremisme en dergelijke signalen gaat, moeten we altijd oplettend en ernstig zijn. Gisteren hebben we een zeer levendig debat gehad in de commissie, en dat gaan we vandaag niet herhalen. Ik wil wel twee kleine elementen aanstippen.

Het ontwerp van decreet zal binnenkort waarschijnlijk helemaal worden goedgekeurd door het parlement. We kunnen alleen waarschuwen voor de illusie dat door de erkenning in te trekken, het probleem ter plaatse – als er een probleem is, dat zal de komende maanden en weken duidelijk worden – opgelost is. Het is niet omdat een gemeenschap niet meer erkend is, dat ze niet meer bestaat in de feiten.

Vandaar mijn aansluitende vraag. Dit roept ook vragen op bij het lokaal bestuur van Heusden-Zolder. Op welke manier zult u het lokaal bestuur ter plaatse ondersteunen om hiermee aan de slag te gaan? Los van de erkenning van een geloofsgemeenschap bevinden de problematiek en de uitdagingen zich vooral in een lokale gemeenschap.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik zet de zaken even op een rijtje. Half september ben ik in kennis gesteld van een vertrouwelijk rapport van de Staatsveiligheid. Als minister kan ik dat niet delen. Ondertussen zijn daar een aantal elementen van uitgelekt. Het is een relatief kort rapport. U kent de twee zaken die eruit springen: banden met Milli Görüs en het sponsoren van activiteiten van een Islamitisch Informatiecentrum die de Staatsveiligheid beschrijft als een vector voor het verspreiden van extremisme.

Voor mij was dat nieuwe informatie. U moet weten dat wij vorig jaar diezelfde moskee ook al eens in gebreke hebben gesteld om louter administratieve redenen, namelijk het niet overmaken van notulen. Ze hebben zich daarop in orde gesteld.

In het informatierapport van de Staatsveiligheid stond duidelijk dat er geen imminente dreiging was. Er is ook zelfs geen vraag tot opheffing van de erkenning. Niettemin neem ik dit heel ernstig. Wat heb ik ondertussen gedaan? Ik heb overleg gepleegd met het kabinet van de minister van Justitie. Ik heb contact gehad met de Staatsveiligheid, met de nieuwe directeur van de Vlaamse informatie- en screeningsdienst, en ook met de lokale burgemeester om na te gaan hoe we hiermee voortgaan.

Mijn voorkeur zou zijn om de procedure te starten op basis van het nieuwe decreet, omdat dat meer slagkracht en mogelijkheden biedt. Als dat inderdaad iets te lang duurt en we op basis van de gesprekken die we nu aan het voeren zijn, toch moeten kiezen om een procedure te volgen op basis van het oude decreet, zullen we niet aarzelen om dat te doen. Ik volg daarin een heel consequente lijn als minister. Ik wil eigenlijk een genormaliseerde situatie met alle levensbeschouwingen in ons land, op een correcte basis. Er zijn heel veel mensen in ons land die tot geloofsgemeenschappen behoren. Hier gaat het over moslims.

Moslims in ons land zijn zeer geaffronteerd en zeer verveeld met de wijze waarop het Executief van de Moslims van België (EMB) en zulke moskeeën in beeld komen. Die wensen dat niet. Ze zeggen: 'Ik ben moslim, ik ben Vlaming, ik ben deel van deze samenleving, en ik wil hierin op een ernstige manier kunnen functioneren.' Elke keer als zulk nieuws in beeld komt, is dat voor hen een zeer confronterende situatie. Er moet dus inderdaad iets fundamenteel veranderen in het representatief orgaan.

Mevrouw Sminate, ik verdedig op geen enkele manier het EMB – op geen enkele manier. Ik kan alleen maar vaststellen dat er de voorbije maanden eindelijk kortdaat een vuist wordt gemaakt tegen die buitenlandse invloed. Wij doen dat in het parlement, we doen dat met de Vlaamse Regering, en op het federale niveau doet minister Van Quickenborne exact hetzelfde, omdat we niet kunnen aanvaarden dat buitenlandse mogelijkheden lokale geloofsgemeenschappen instrumentaliseren om een agenda van segregatie, vervreemding en radicalisering door te voeren. Dat is onaanvaardbaar. Of het nu gaat over een christelijke of een moslimgemeenschap of welke gemeenschap ook, we kunnen dat niet aanvaarden.

Zijn we machteloos wanneer we een erkenning intrekken of ingaan tegen een niet-erkende lokale geloofsgemeenschap? Neen. Een burgemeester kan op basis van de openbare orde zo'n lokale geloofsgemeenschap tijdelijk sluiten. Het Openbaar Ministerie kan optreden op basis van strafwetgeving en vorderen dat de vzw ontbonden wordt. Dan wordt zelfs het gebouw verbeurd verklaard. We staan dus niet machteloos.

Alleen zullen we dankzij onze informatie- en screeningdienst, die niet als een eiland zal werken maar met alle politiediensten zal samenwerken, een veel performantere positie hebben om te kunnen optreden. Dat is wat ik ook zal blijven doen. Ik heb tot nu toe al elf dossiers opgevolgd. Wanneer ik signalen krijg van dingen die niet kunnen, wil ik daartegen optreden.

Ik doe dat niet vanuit een anti-islampositie. Ik doe dat net vanuit een pluralistische houding waarbij ik vind dat in de mate dat je de negatieve gevallen aanpakt, je ruimte creëert voor het opbouwen van vertrouwen voor hen die wel positief aan het werken zijn. Ik zal dus de komende jaren ook heel wat moskeeën erkennen, maar er zullen ook een aantal moskeeën – en andere geloofsgemeenschappen – wanneer zij zich niet aan de spelregels houden op mij als minister botsen. Ik zal er dan ook tegen optreden. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik hoor dat er weer alle heil verwacht wordt van het nieuwe decreet. Ik hoor dat alle heil verwacht wordt van nogmaals een hervorming van de Moslimexecutieve, terwijl de praktijk al lang aangevoeld heeft dat dat niet werkt. Minister, ik heb hier artikels uit 2004. Toen werd al geschreven dat bestuurders van de Moslimexecutieve aanleunen bij het moslimextremisme, toen schreef men al 'laatste kans voor Moslimexecutieve'. Wat blijkt? Men gaat gewoon dezelfde fouten blijven herhalen. De strategie, collega's van de N-VA, van de Vlaamse Regering om de islam gematigder te maken door moskeeën en islamitische clubjes de subsidiewortel voor te houden, werkt niet. Daarom roep

ik u op, minister, maar ook dames en heren van de N-VA: trek nu toch eens eindelijk de enige mogelijke conclusie over die islamfinanciering en -subsiëring. Stop niet alleen de subsidiëring van de moskee die nu alweer in opspraak komt, maar stop de subsidiëring van alle moskeeën die verbonden zijn aan Diyanet, die verbonden zijn aan Milli Görüs en sluit de moskeeën voor de veiligheid van onze samenleving. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

– *Nadia Sminate, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inspanningen van de gewesten voor de activering van langdurig zieken

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de audit van het Rekenhof inzake de begeleiding langdurig zieken

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u wel, voorzitter. Collega's, het doet enorm veel deugd om hier opnieuw aan het spreekgestoelte te staan na zoveel maanden. Ik ben ervan overtuigd dat het u ook deugd doet om mij hier opnieuw aan het spreekgestoelte te zien. (*Gelach*)

Ik wens ook een bijzondere groet te brengen aan de 53 collega's die vandaag tegen wil en dank, door wanbeleid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, van thuis moeten volgen.

Minister, u hebt het al een paar keer aangehaald: het is hallucinant. Er zijn meer langdurig zieken in dit land dan mensen werkloos. Hou u vast, collega's: een op de tien werknemers is langdurig ziek. Dat is een ontzettend groot probleem. Dat is ook een ontzettend grote opportuniteit, zeker gelet op onze arbeidskrapte. Voormalig minister Muyters, die hier voor mij zit, heeft eerder ingezet op proefprojecten met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV), waarin we langdurig zieken via slimme trajecten helpen om te re-integreren op de arbeidsmarkt. Niet zonder succes, toch een aantal van hen heeft daardoor duurzaam werk gevonden.

Minister, u bent ook niet bij de pakken blijven zitten. Op 12 februari hebt u een heel forse sterke nota door de Vlaamse Regering laten goedkeuren met een aantal elementen in, een verdubbeling van het aantal trajecten om langdurig zieken te begeleiden van vijfduizend naar tienduizend. Er is ook een mentaliteitsswitch. We hebben hier het VDAB-decreet gestart, waarbij VDAB niet enkel nog bevoegd is om mensen in werkloosheid te gaan begeleiden, maar ook mee te gaan focussen op mensen die langdurig ziek zijn. We hebben ook gezegd 'laat ons focussen op wat mensen kunnen, niet meer op wat ze niet kunnen'. Herinner u het recente voorstel ook van de 'fitnote'. U engageerde zich in die nota ook om in overleg te gaan met het federale niveau om een aantal drempels weg te werken.

Nu, datzelfde federale niveau heeft op 30 september gedebatteerd over het thema en minister Vandenbroucke zei dat hij naar de regering zal gaan met een allesomvattend plan, een sterk plan om langdurig zieken te re-integreren op de arbeidsmarkt. Bovendien zei hij, en dat verbaasde me wat, wilde hij de gewesten oproepen om daar ambitieuzer in te zijn. Minister, voelt u zich daartoe aangesproken en wordt u betrokken bij de opmaak van dat allesomvattend plan?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel, voorzitter. Beste collega's, minister, ik ben ook blij om hier te staan en ik hoop uiteraard dat u even blij bent om mij hier te zien staan. Straks doen we een kleine poll.

Er wordt hier vandaag een zeer belangrijk thema aangesneden. Bijna 500.000 mensen zijn een jaar of langer ziek in dit land. Ze zijn weg van hun werk, weg van hun werkgever. Ze hebben het ook moeilijk om terug te komen, door gezondheidsredenen, maar ook omdat er drempels ontstaan om opnieuw aan de slag te gaan.

Dat terwijl professor Godderis vanmorgen nog zei dat werk een belangrijke bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van de gezondheid en de revalidatie van mensen die langdurig out zijn geweest. Het is een problematiek die honderdduizenden gezinnen en honderdduizenden werkgevers treft, en dat in tijden van een bijzonder krappe arbeidsmarkt.

Collega's, ik denk dat we blij moeten zijn dat er bijzonder veel beleidsaandacht gaat naar deze thematiek. Minister, u hebt in februari al een actieplan aangekondigd. We hebben hoorzittingen georganiseerd in het Federaal en het Vlaams Parlement, met alle actoren. We hebben daaruit geleerd dat er twee zaken cruciaal zijn om in deze problematiek succes te boeken. Dat is snelheid. Mensen moeten snel gevat worden met een aanbod op maat om hen opnieuw te betrekken bij de arbeidsmarkt, uitgaande van wat mogelijk is voor hen en met hen. Daarnaast is dat samenwerking tussen de verschillende instanties op het terrein en samenwerking tussen Vlaanderen en de federale overheid.

Minister, op welke manier kunt u samen met uw federale collega bijdragen aan een succesvolle aanpak om langdurig zieken weer te integreren op de arbeidsmarkt?

De voorzitter: Minister Crevits, vooraleer u het zegt: wij zijn ook zeer blij om u hier opnieuw te hebben. U hebt het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben ook heel blij om hier weer te mogen staan. Wij hebben anderhalf jaar 'mogen' zitten. Maar van te lang zitten word ik heel zenuwachtig. Ik ben dus blij dat ik opnieuw mag rechtstaan om een antwoord te geven.

Collega's, het is een zeer trieste statistiek dat we in Vlaanderen meer langdurig zieken hebben dan mensen die werk zoeken. Ik vind dat totaal onaanvaardbaar. De vraag is: hoe lossen we dat op? Een eenduidige oplossing in een-twee-drie zal er niet komen.

Dat is de reden waarom we in februari een actieplan opgemaakt hebben om de re-integratie van langdurig zieken te verbeteren. We hebben niet alleen naar de federale overheid gekeken. We hebben ook naar onszelf gekeken. Wat kunnen we zelf beter doen? Hoe kan ik de Europese middelen die er zijn, beter inzetten om mensen en werkgevers te begeleiden?

Zoals de collega's vragen, vragen we ook een aantal extra medewerkingen van de federale overheid. Ten eerste vind ik dat het overleg al bij al goed verloopt. Er is duidelijke openheid, zowel van collega Dermagne als van collega Vandenbroucke, want zij zijn beiden bevoegd, om met ons te overleggen en te kijken wat Vlaanderen precies nodig heeft.

Ten tweede wordt het tijd dat er beslist wordt. Alle puzzelstukken liggen op tafel. We hebben in technische werkgroepen een aantal zaken al doorgesproken. Er moet actie worden ondernomen. In feite is er een ding vooral van belang voor ons, en daarom pleiten wij ook voor asymmetrie, namelijk dat, gelet op het groot

aantal mensen dat langdurig werkzoekend is, onze diensten veel nauwer en sneller betrokken worden bij het revalidatieproces van mensen. U hebt gehoord dat uit onderzoek blijkt dat een aantal mensen vragende partij is om de kans te krijgen om te werken, ook al zijn ze langdurig ziek. Nu is het zo dat als je, al dan niet langdurig, ziek bent, je eerst volledig arbeidsongeschikt moet worden vooraleer je een re-integratietraject kunt starten. Ik vind dat persoonlijk niet meer van deze tijd. Er zijn mensen die zelfs tijdens een behandeling graag een stukje zouden willen werken. Natuurlijk, wat voor de ene persoon kan, kan totaal niet voor de andere persoon. Maar nu zijn er een aantal mogelijkheden gewoon niet.

VDAB wordt vaak heel laat in het proces betrokken, nadat mensen al een jaar langdurig ziek zijn. Dit is een gemiste kans. Als we mensen een re-integratie willen laten starten binnen het jaar nadat ze ziek geworden zijn, stijgen de kansen om hen opnieuw goed aan het werk te krijgen. Dat is nog meer het geval als mensen nog een arbeidsovereenkomst hebben. Daar moet op worden ingegrepen. De federale overheid kan ons daarbij helpen.

Wij staan klaar met VDAB om onze re-integratietrajecten te laten toenemen tot tienduizend in 2023. Dat hebben we ook in ons actieplan gezet. De resultaten van die re-integratietrajecten zijn niet goed. Ook de Vlaamse re-integratietrajecten hebben een slecht resultaat. Hoe komt dat? Als we dieper gaan kijken zien we dat mensen heel laat worden betrokken in het proces, op een moment dat ze al meer angst hebben om opnieuw naar de arbeidsmarkt te komen. Ik vraag echt dat we de kans krijgen om te bewijzen dat als we vroeger in het proces kunnen worden betrokken, we betere resultaten kunnen boeken.

Ik vond in die zin de coaches waar federaal minister Vandenbroucke over heeft gecommuniceerd, op zich goed. Ze kunnen helpen, maar natuurlijk moet je dat inbedden in een totaal plan, waarin de Vlaamse diensten mee kunnen begeleiden.

Collega's, ik hoop dat er straks, met de verklaring in het federaal parlement, misschien ook witte rook zal komen om meer hefboomen en meer mogelijkheden te voorzien om mensen die ziek zijn of langdurig ziek zijn, te begeleiden in een traject naar werk. Collega Bothuyne en collega Ronse zeiden het al: dat is ook goed voor het zelfvertrouwen, voor het zelfbeeld, en in sommige gevallen ook voor de genezing van mensen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, u zegt heel terecht dat het probleem met de trajecten vandaag is dat we te laat in actie komen, te laat betrokken worden. Nu, in ons regeerakkoord staat dat we gaan voor een systeem waarbij we binnen de drie maanden dat iemand langdurig ziek wordt, samen met de persoon kijken of er re-integratie mogelijk is – hetzij bij de huidige werkgever, hetzij bij een andere. Als beslist wordt dat het mogelijk is, leggen we een inspanningsverbintenis op, geen resultaatsverbintenis, om een traject naar werk op te starten. Tenzij ik het mis heb, heb ik begrepen dat dat binnen het asymmetrisch beleid nog niet toegeestaan is. Acht u de kans mogelijk dat we die passage uit ons regeerakkoord, dat engagement dat we met de Vlaamse regering hebben genomen, erdoor krijgen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik heb het antwoord op de bijkomende vraag van collega Ronse al: 'ja'. We achten dat toch allemaal mogelijk. Collega's, als er iets is waar kamerbrede steun voor is, ook bij de collega's die in de Federale Regering vertegenwoordigd zijn, dan is het wel het voeren van een beleid om mensen kansen te geven op de arbeidsmarkt. Ook mensen die langdurig ziek zijn, op lange termijn zijn uitgevallen, willen we opnieuw kansen geven en integreren op de arbeidsmarkt. Ik kan me niet voorstellen dat er partijen in dit land zijn die daar niet

achter kunnen staan. Als men Vlaanderen dan extra kansen wil geven omdat we inderdaad al die kennis en ervaring hebben bij VDAB om snel een aanbod op maat te formuleren, dan is dat maar de logica zelve, denk ik.

Maar er is meer, minister. Er is niet alleen de kant van de werknemer, er is uiteraard ook de kant van de werkgever. Onderzoek wijst uit dat veel werkgevers het moeilijk hebben om om te gaan met mensen die langdurig uitvallen. Ze hebben het ook moeilijk om bijvoorbeeld mentaal welzijn op de werkvloer bespreekbaar te maken. Op welke manier kunnen we werkgevers ondersteunen en begeleiden, om ervoor te zorgen dat er minder mensen uitvallen, en dat de mensen die uitvallen, op een goede manier opnieuw integreren op de werkvloer, zodat een nieuwe uitval vermeden wordt?

De voorzitter: Mevrouw Gennez geeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik dank de sprekers voor de nuance in het debat, en ik dank de minister, die ruitelijk toegeeft dat de huidige re-integratietrajecten eigenlijk niet werken. Snelheid is inderdaad belangrijk, maar ook het onderscheid tussen een manifeste werkonwillige die niet wil werken, en iemand die langdurig ziek is – een kankerpatiënt of iemand die een burn-out heeft – en eigenlijk wel werkwillic is, maar met de beste wil van de wereld geen aangepast aanbod krijgt. Dus ik denk dat we in de eerste plaats, met de volle Vlaamse bevoegdheden die we hebben, moeten inzetten op werkbaar werk, op de dialoog met de werkgevers, om die aangepaste, individuele trajecten aan te bieden. En dat kan zeer aanvullend zijn, collega Ronse, op het federale plan van aanpak waar er 'terug naar werk'- coördinatoren in het leven geroepen zijn, en waar de Vlaamse aanpak dan aanvullend en samenwerkend kan zijn.

Het zou moeten kunnen werken – stel je voor – om in dit land met verschillende overheden het algemeen belang te dienen: mensen die willen werken, en die tegenslag hebben, aan de slag houden. Dat zou pas een inzicht zijn dat velen van dienst zou kunnen zijn.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De collega's hebben het al gezegd: er zijn in ons land 500.000 mensen die langdurig ziek zijn, die niet actief zijn, en dat op een moment dat onze arbeidsmarkt natuurlijk alle handen kan gebruiken. Ik denk dat het echt wel belangrijk is dat we nagaan in welke mate we toch een deel van die 500.000 mensen – uiteraard niet iedereen, collega Gennez – weer aan de slag kunnen krijgen. Ik denk dat die sense of urgency er bij alle overheden is, en dat is een goede zaak. Want we zullen dit probleem ook pas kunnen oplossen als we kunnen samenwerken, denk ik. We rekenen dus op die Federale Regering, dat die daar eindelijk knopen in doorhakt, en dat die daar met grondige hervormingen komt, zodat we dat probleem kunnen aanpakken.

Maar we rekenen natuurlijk ook op u, minister, en heel concreet op VDAB. Zij spelen een cruciale rol en zullen een nog crucialere rol spelen. Daarom is mijn vraag heel concreet welke stappen er al zijn gezet binnen VDAB om zich voor te bereiden op die mogelijke nieuwe rol. Wat is daar al gebeurd? Ik denk dat het ook belangrijk is dat we die druk daar goed hoog houden.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, het wordt eigenlijk een spijtige gewoonte van deze regering dat wij die plannen, en in dit geval zelfs de resultaten van de uitgevoerde audit van het Rekenhof, via de pers moeten vernemen. Dat getuigt eigenlijk van weinig respect voor het parlement.

De audit heeft aangetoond dat de re-integratie van de langdurig zieken niet werkt, integendeel zelfs, dat de re-integratietrajecten zelfs veeleer worden gebruikt om mensen definitief ongeschikt te verklaren of zelfs te ontslaan, in plaats van ze te begeleiden naar werk of ze opnieuw aan het werk te gaan zetten. Het wordt voor u dus een moeilijke opdracht. Ik denk dat het ook veel politieke moed zal vragen om toch een aanvaardbaar plan of een aanvaardbaar traject naar voren te brengen, dat het probleem aanpakt en dat het probleem niet voor zich uitschuift, waardoor de druk op de sociale zekerheid alleen maar zwaarder zou worden.

Minister, welke stappen hebt u al gezet om de mensen sneller aan het werk te zetten?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik wil aansluiten bij de slotinsteek van collega Bothuyne daarnet. Tot nu toe hebben we het vooral gehad over activering van mensen die langdurig ziek zijn. Dat is natuurlijk heel terecht. Vlaanderen is daar ook voor bevoegd. Maar Vlaanderen is ook bevoegd voor het preventieve luik. Nog veel belangrijker dan mensen activeren, is ervoor te zorgen dat in de toekomst minder mensen uitvallen.

We zien dat de werkbaarheidsgraad in Vlaanderen gedaald is tot ongeveer 50 procent. Dat wil zeggen dat ongeveer 50 procent van de werknemers hun job eigenlijk weinig werkbaar vindt. Ik denk dat daar een grote uitdaging ligt, ten eerste in het werkbaarder maken van de job, maar ten tweede ook, zoals collega Bothuyne zegt, in het meer bespreekbaar maken en het meer geletterd maken van werknemers en werkgevers rond mentaal welzijn, en ervoor zorgen dat het gesprek daarover en het herkennen van bepaalde signalen tijdig gebeurt.

Hoe wilt u, vermoedelijk in samenwerking met collega Beke, erop inzetten om dat inzicht en die bereidheid om rond mentaal welzijn te werken, zowel bij werkgevers als werknemers, te vergroten? Want dat lijkt mij net echt de kraan dichtdraaien.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Ik sluit me aan bij de vorige spreker. Ik hoor u altijd spreken, minister, over nieuwe richtlijnen voor de zieken, snelle inschakeling van VDAB bij de zieken, terugkeerecoaches die in gesprek gaan met de zieken, maar waar blijven de richtlijnen en de maatregelen voor de werkgevers?

Mijnheer Bothuyne, u zegt dat werk een belangrijke factor is in het herstel. Dat is waar, maar zoals mijn collega net zei, is werk bij een op twee mensen ook een belangrijke factor in het ziek worden.

Minister, ik heb het regeerakkoord nog eens nagelezen op het punt van de activering. De term 'werkbaar werk' komt in twaalf bladzijden één keer voor. Ik vraag dus, zoals de vorige spreker, daar echt aandacht voor. Wat gaat u concreet doen om het werk werkbaarder te maken? En komen er ook dwingende maatregelen ten aanzien van de werkgevers?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de zeer geïnteresseerde extra vragen. Ik probeer in volgorde te antwoorden.

Collega Ronse, u vroeg naar de kansen om de bepaling rond de drie maanden erin te krijgen. Uiteraard – hoop doet leven – ben ik er echt van overtuigd dat dat moet lukken, omdat ik gemerkt heb dat er bij de federale collega's ook wel besef is dat het belangrijk is om aanklappend beleid te voeren.

Collega Gennez, u had het over 'aanvullend op elkaar'. Daar houd ik niet zo van. We moeten hier de handen in elkaar slaan. Ik vind het niet oké dat je eerst een federale terug-naar-werkcoach hebt, en dan VDAB. Dat gaat niet. Ik wil er nogmaals voor pleiten – en het wordt langzaam maar zeker hartstochtelijk bij mij – om de werkgevers en VDAB zeer nauw in het proces te betrekken. Dat is de reden waarom die bepaling van de drie maanden bij ons op tafel gekomen is. Ik weet dat het absoluut niet voor iedereen mogelijk is om na drie maanden opnieuw te werken. Dat is ook niet de bedoeling. Maar houd de vinger aan de pols. De reden, collega's, waarom onze re-integratietrajecten niet zo succesvol zijn, is dat mensen vaak na één of anderhalf of twee jaar plots in zo'n traject terechtkomen. En tegen dan is de afstand tot de arbeidsmarkt zo groot geworden – zie ook de langdurig werklozen – dat het veel moeilijker wordt om ze te re-integreren.

En zo kom ik bij collega Ongena – ik weet dat collega Vande Reyde nu komt fluis-teren – en de vraag of VDAB voorbereid is. Ja, kijk naar de laatste cijfers. Het aantal trajecten stijgt opnieuw. Tijdens corona was dat wat minder, nu is dat weer aan het stijgen. Maar die mensen moeten nu al hun energie stoppen in het zoeken tussen vijfduizend trajecten, met een succesratio van 20 of 30 procent. Als je daar 50 procent van kan maken, en sneller kunt begeleiden, dan kun je met diezelfde mensen veel meer doen. Dat is mijn ambitie. Het is echt ook niet aangenaam, als medewerker, als je weet dat je aan een traject begint waar mensen eigenlijk heel erg bang van zijn.

Dat is mijn pleidooi: werk beter samen. Wij staan klaar, in Vlaanderen. Doe het desnoods met een pilootproject. Ik wil die verantwoordelijkheid dragen, samen met VDAB, om in een pilootproject samen in het bad te springen, om mensen zo de kans te geven om sneller te re-integreren. En inderdaad, collega Bothuyne en collega De Witte, dat vraagt ook van werkgevers een bereidheid om bijvoorbeeld andere trajecten aan te bieden aan de mensen, een bereidheid om niet te vragen van iemand die ziek is om net hetzelfde te doen als iemand anders, in dezelfde stressvolle situatie. Zoek alternatieven. Daar moeten we ook met zijn allen wat verstandiger in worden. Dat is eigen aan deze tijden. De flexibiliteit die we vragen van werknemers, die moet er uiteraard ook zijn in hoofde van werkgevers, zeker nu de krapte op de arbeidsmarkt zo groot is.

Wat het preventieve betreft, collega Vaneeckhout en collega Bothuyne: absoluut! Collega De Witte, ik voel me een beetje geblameerd als u zegt 'ik hoor u altijd spreken'. Ik heb u nog niet vaak een-op-een gesproken, ik heb u ook nog niet veel horen spreken in mijn commissie, maar het werkbaar werk is daar echt al heel vaak aan bod gekomen. Dat wil ik u meegeven. Het kan zijn dat dat een paar keer in het regeerakkoord staat, maar er is een actieplan werkbaar werk. Er is zelfs meer: we zijn met de sociale partners op dit ogenblik aan het overleggen om tot een nieuw actieplan werkbaar werk te komen, omdat ik uw oproep wel zeer terecht vind. Wij zijn bevoegd voor het preventieve luik, en werkbaarheid van jobs weerhoudt mensen ervan om in een ziekteproces terecht te komen – niet altijd, natuurlijk, maar hoe werkbaarder de job is, hoe kleiner de kans dat mensen wegens hun job gaan uitvallen. Dat moet we natuurlijk vermijden. Er is trouwens – ik denk dat het nog een akkoord was van collega Muylers – ook al een vorig akkoord rond werkbaar werk gesloten in de vorige legislatuur. Daaruit is de werkbaarheidscheque gekomen. Ik hou zelf niet zo van het woord 'cheque', maar het is wel iets heel interessants omdat net bedrijven een beroep kunnen doen op extern advies om in hun bedrijf de werkbaarheid te verhogen. Zeker voor kleine bedrijven is dat zeer nuttig, want die hebben vaak geen grote hr-dienst om allerlei zaken te bespreken. Dat bieden wij aan. Er wordt op dit ogenblik nog altijd te weinig gebruik van gemaakt. Het is al verbeterd. Door corona hebben we gevoeld dat bedrijven die de omslag moesten maken naar telewerk, toch de weg gevonden hebben naar die begeleiding. Maar ik wil er in de toekomst nog veel meer op inzetten.

Tot slot: collega Malfroot, u hebt me ook een beetje beledigd. Het gaat hier namelijk over een audit van het Rekenhof die federaal is, die niets te maken heeft met de projecten van VDAB, en waarover ik dus ook geen enkele communicatie kan doen. Ik heb die audit ook nog niet gezien. Het enige wat ik ervan gezien heb, is wat ik in de krant gelezen heb. Ik begrijp dat u soms wat populistisch moet zijn, maar doe dat alstublieft op een correcte wijze. Dit is in dezen totaal onterecht. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Bothuyne zei dat het antwoord op mijn vraag 'ja, uiteraard' is. U bent iets genuanceerder, minister. U zegt: 'Hoop doet leven.' Ik zeg u: als het volgende week binnengehaald is, dan sta ik hier heel graag terug, met een fantastisch mooi cadeau voor u, en noem ik u de meest verdienstelijke minister van het jaar. Want dat is wel de sleutel voor onze arbeidsmarkt. Als we dat binnenhalen, en dat ongelooflijke reservoir aan talent op een deftige manier kunnen openen richting onze arbeidsmarkt, dan hebben we een fantastische zaak gedaan.

Twee: collega Vaneeckhout, ik deel uw mening volledig. Wij moeten van Vlaanderen de regio maken waar werken het meest fantastisch wordt ervaren in heel de wereld. Ik denk dat dat echt onze uitdaging moet zijn. Wij zijn de meest innovatieve, vernieuwende regio. We zijn een regio met dynamische kmo's. Het kan niet zijn dat nog altijd 50 procent van de mensen twijfelt of zijn of haar werk werkbaar is. Dat is inderdaad een 'chantier' die puur Vlaams is, waar we nog heel veel stappen kunnen zetten, waar we in de vorige legislatuur al stappen gezet hebben en waar de minister nu op voortbouwt. Ik denk dat we daarvoor, hier in het parlement, kamerbreed een engagement kunnen nemen. Maar laat ons eerst binnenhalen wat vandaag werd beloofd door collega Bothuyne, en dan staat er een zeer tevreden collega hier opnieuw aan de pupiter, en dat zal u ook allen tevreden maken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, 'optimism is a moral duty'. Optimisme is belangrijk. Wij geloven in wat mensen kunnen. Elke mens telt, zeker mensen die het moeilijk hebben, die langdurig ziek worden en uitvallen, moeten we extra goed verzorgen en ondersteunen.

Ik ben blij met de aanpak door de Vlaamse Regering. Ik ben ook blij dat er federaal een en ander beweegt. Ik hoop dat men dat, voor men naar de tribune van de Kamer stapt, voor men naar de pers stapt met een actieplan, goed overlegt. Men moet mensen heel snel kunnen helpen.

Uit de hoorzittingen bleek dat zes tot acht weken nadat iemand uitvalt een aanbod formuleren, het meest ideale scenario is. Dat verdraagt geen politiek gehacketak, dat verdraagt alleen maar samenwerking, waarbij VDAB, de ziekenfondsen en alle mogelijke andere partners de handen in elkaar slaan ten bate van de mensen, omdat elke mens telt en langdurig zieken zeker op ons moeten kunnen rekenen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van het onderwijs-overleg omtrent de geplande besparingen

ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzet van de onderwijs-verstreckers en de vakbonden tegen de besparingen in het onderwijs

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verzet van het onderwijsveld tegen de besparingen in het onderwijs

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, minister, collega's, vorige week vernamen we dat de minister en de Vlaamse Regering 112 miljoen euro willen besparen op Onderwijs. Maar de minister zei dat we niet mochten panikeren. Hij ging daarover in overleg met het veld. Hij zou dat bespreken en men zou er samen wel uitkomen.

Slimme zet, want op die manier lijkt het alsof het onderwijsveld die besparingen steunt. Maar: klein probleem. De minister zat samen met het veld en het veld zei 'neen'. Ze zagen dat helemaal niet zitten, die 112 miljoen euro besparingen. Ze legden uit waarom.

Ten eerste is er al een lerarentekort. Er moeten 6.000 leraren worden gezocht. Dat is immens. Ten tweede is werkdruk hoog. We hadden het hier daarnet over langdurig zieken. Er is in juni 2021 een onderzoek gevoerd door de KU Leuven. Daaruit bleek dat een op de drie leerkrachten in de gevarenzone zit voor burn-out. Ten derde is er een groot armoedeprobleem. We konden het allemaal lezen. Er zijn 14.000 leerlingen in Vlaanderen die nog geen schoolboeken hebben. We zijn 6 oktober. De school is meer dan één maand bezig en 14.000 leerlingen zitten zonder boeken omdat hun ouders op een zwarte lijst staan. Dat is voor mij gewoon totaal onbevattelijk. Ten vierde zijn er problemen in het hoger onderwijs. U hebt het waarschijnlijk ook gelezen. De rector van UGent vindt het onmogelijk om nog meer te besparen. Er komen altijd studenten bij. Ten vijfde zijn de wachtlijsten in het buitengewoon onderwijs nog nooit zo lang geweest.

Minister, het veld geeft een duidelijk signaal. Ze zien het niet zitten. U gaat zelf keuzes moeten maken. Wat gaat u doen? Krijgen we nog meer containerklassen? Krijgen we nog meer werkdruk voor de leerkrachten? Komen er taksen bij op boterhammen, op dutjes of op toezicht? Waar gaat u middelen halen? Of zegt u: 'Ik heb overleg met het veld en ik denk dat het niet wijs is om besparingen door te voeren'?

– Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, de dalende onderwijskwaliteit, het lerarentekort, de capaciteitsproblemen in grote steden: er zijn heel veel problemen. Er zijn infrastructurele problemen, er is de druk op de leerkrachten door altijd maar nieuwe ondoordachte onderwijservormingen, het onderwijs is in diepe crisis. Groot was mijn verbazing en die van het onderwijsveld toen in de Septemberverklaring besparingen werden aangekondigd in het onderwijs. Hoe dat zou gebeuren, wist u niet, maar u ging besparen.

Toen kwam minister Weyts met het waanzinnige idee om te gaan vragen aan de onderwijspartners hoe er bespaard moest worden. De onderwijspartners waren of zijn uiteraard geen vragende partij voor besparingen en ze hebben u – om het op zijn Vlaams te zeggen –, minister, wandelen gestuurd.

Dus mijn simpele vraag, minister: wat zult u doen om uit de door u gecreëerde impasse te geraken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, de laatste weken of maanden leek het wel elke dag Sinterklaas. U goochelde met de miljoenen. En inderdaad, daarmee erkent u dat de uitdagingen in het onderwijs gigantisch groot zijn. Ik denk aan het lerarentekort, het capaciteitstekort, infrastructuur, ventilatie, CO₂-meters, de steun voor kinderen met bijzondere noden. De uitdagingen of de noden zijn gigantisch groot. Groot was dus onze verbazing toen we vaststelden dat ook het onderwijs in de besparingsklappen deelt. U schoof het bedrag van 112 miljoen euro naar voren.

Om twee redenen vonden we dat heel vreemd. Eerst en vooral lijkt het precieze bedrag, 112 miljoen euro, aan te geven dat u precies weet waar u kunt besparen. Maar daarop aangesproken, zegt u dat u geen idee hebt waar het kan gebeuren. En een tweede vreemd element was dat u zei dat u met de onderwijspartners zou samenzitten om te bekijken waar er bespaard kan worden. Dat is als aan mensen vragen om de tak af te zagen waarop ze zitten. Het was een vreemd idee, misschien kon het lukken. Maar wat stelden we vast? Het is niet gelukt. De onderwijspartners stuurden u opnieuw het veld in: u moet het zelf maar doen.

Onze vraag is heel duidelijk: waar en op basis van welke parameters denkt u 112,5 miljoen euro te kunnen besparen in het onderwijs terwijl de noden zo groot zijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: 'In der Beschränkung zeigt sich der Meister.' Veel vragen, maar ook nog wel wat vroeg. Het is een opdracht waar ik mee bezig ben en waar ik mij van kwijt. Het is niet fijn om een inspanning te moeten doen van 100 miljoen euro. Dat is veel. Maar dat is op een totaaloefening van meer dan 900 miljoen euro die wij als Vlaamse Regering moeten doen. Als je verantwoordelijk bent voor 30 procent van het budget, want Onderwijs is goed voor 30 procent van het totale budget van de Vlaamse overheid, en je vervolgens een inspanning moet doen van 10 procent, is dat niet zo onredelijk, denk ik. Zeker als je weet dat wij in vergelijking met de start van deze regering in 2019 aan Onderwijs 1,6 miljard euro extra hebben gegeven, zonder inflatie, zonder eenmalige bedragen, zonder Digisprong, zonder coronamiddelen! Anders zaten we ver boven de 2 miljard euro. Dus zonder dat allemaal was er een budgetstijging van 14 procent. Dus: alles in perspectief!

Maar dat maakt de oefening er niet leuker op. Dat is waar. Ik wil er vooral voor zorgen dat we de oefening tot een goed einde brengen, zonder te raken aan twee essentiële elementen van ons onderwijsbeleid, van onze onderwijsambities: de onderwijskwaliteit en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Dat zijn twee zaken waar ik niet aan wil raken. Als je het onderwijsveld wat kent, betekent dat dat er nog wel andere mogelijkheden zijn.

Ik heb in het verleden nog wel moeilijke opdrachten gekregen. Ik zal proberen ook deze tot een goed einde te brengen. Het is niet omdat je een keer een moeilijk overleg hebt gehad, dat plots alles onmogelijk is. Ik denk dat er mogelijkheden zijn en ik wil deze opdracht tot een goed einde brengen.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u komt altijd terug op die 1,6 miljard euro. Dat is natuurlijk gemakkelijk. Dat is een absoluut cijfer. Ik heb dat cijfer eens bekeken. Natuurlijk zit daar wel de indexering van de lonen in. De lonen zijn goed voor 88 procent van ons onderwijsbudget. U hebt op Terzake nog de econoom Kristof De Witte gehoord, maandag- of dinsdagavond: 88 procent. Welnu, 600 tot 700 miljoen euro van uw 1,6 miljard euro is al weg naar de lonen. Daarnaast zit er aan het budget van 30 miljard euro ook inflatie vast.

Bovendien stijgt het aantal leerlingen in onze samenleving. Er gaan misschien meer middelen naar het onderwijs, maar er zullen ook meer leerlingen in het onderwijs zitten.

Minister, ik vind dat u zich als verantwoordelijke minister wel kunt uitspreken over waar u in de budgetten zult knippen en over welke klachten van het werkveld u eigenlijk overdreven vindt. Vindt u niet dat de werkdruk te hoog is? Vindt u niet dat er een armoedeprobleem in het onderwijs is? Vindt u niet dat er een probleem met de schoolgebouwen is? Ik zou graag wat meer duidelijkheid krijgen over de terreinen die u ziet om te kunnen besparen. *(Applaus van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, de aankondiging van een besparing voor u overlegt of weet waarop u zult besparen, veroorzaakt onrust. Ik heb vorige week al gezegd dat dit een zwaard van Damocles is dat boven ons onderwijs hangt. Iedereen kijkt naar boven en iedereen heeft schrik. Het onderwijsveld heeft aangegeven niet te zien waarop u kunt besparen. Er kan niet worden bespaard op de lonen, op de al heel slechte infrastructuur of op de werkingsmiddelen. Ik denk dan aan de stijgende elektriciteitskosten. Eigenlijk heeft het onderwijsveld gezegd dat u uw plan moet trekken en het zelf moet oplossen. De topman van het Gemeenschapsonderwijs heeft verklaard dat de vakbonden met syndicale acties dreigen indien u uw plannen voortzet. Mijn vraag is dan ook heel simpel. Zult u deze besparingen terugschroeven?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik vind het op zich een vreemd antwoord. U hebt besparingen aangekondigd zonder te weten waar ze moeten gebeuren. U hebt de mensen die moeten besparen de vraag gesteld waar moet worden bespaard. Vandaag hebt u verklaard waarop zeker niet mag worden bespaard. De onderwijskwaliteit lijkt me nogal logisch. De aantrekkelijkheid van het beroep lijkt me nogal logisch. Ik neem aan dat ook op de zij-instroom niet kan worden bespaard. Ook de armoede lijkt me logisch. De vraag is waar het dan wel moet gebeuren. Ik zie geen enkele marge om ergens in het onderwijs te besparen. Indien u die marge wel ziet, zou ik graag van u weten waar u die marge ziet. U hebt gezegd dat u een man van uw woord bent en dat u al moeilijke beslissingen hebt genomen. Nu is het moment om moed te tonen en ons hier en nu te zeggen waar u wilt besparen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, u hebt de onderwijsclub, de onderwijsverstrekkers en de vakorganisaties gevraagd waar ze zouden besparen. Het lijkt me nogal naïef te denken dat daar een antwoord op zou komen, al is het maar omdat de onderwijsclub eigenlijk niet weet welke kaarten u in handen hebt. Alle leerkrachten en directeurs stellen zich die vraag. Er zijn meer middelen en er is een open end-financiering, maar er zijn ook veel projectmatige middelen. Er zijn nog onduidelijkheden over wanneer de maatregelen in de cao ingaan. Ik pleit er dan ook voor transparant te zijn en duidelijkheid te scheppen, bijvoorbeeld door aan te geven wat de begrotings- en bestedingslijnen zijn. Ik geef een concreet voorbeeld.

Hoeveel bijsprongen zijn dit schooljaar al effectief ingezet? Indien u gedragenheid zoekt, raad ik u aan zeer transparant te zijn.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, na de goednieuwsshow volgt de koude douche. Nadat de leerkrachten, de docenten en het onderwijspersoneel in het algemeen zich de voorbije maanden compleet uit de naad hebben gewerkt, moet nu 112 miljoen euro op het onderwijs worden bespaard. Wat mij betreft, krijg u dat niet uitgelegd. Wat zijn de leerkrachten met uw complimenten op de Dag van de Leraar indien u vervolgens bespaart op de middelen om hun job goed te kunnen uitvoeren?

Midden september 2021 stond u hier te blinken met de aankondiging van een cao ten bedrage van 188 miljoen euro. Nog geen twee weken later zet u genadeloos het mes in de onderwijsbegroting. Ik vind dat niet serieus. Ik stel me de vraag of u op het moment van de aankondiging van die cao al wist dat op het onderwijs 100 miljoen euro zou moeten worden bespaard. Dat zou heel cynisch zijn.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Collega's, zijn de noden in ons onderwijs groot? Absoluut. Moet er worden geïnvesteerd in ons onderwijs? Absoluut. En deze regering doet dat ook: 1,6 miljard euro ten opzichte van het begin van de legislatuur.

Maar er moet me toch iets van het hart. Iedereen die hier nu komt zeggen dat u gaat praten met uw onderwijsclub over waar er moet worden bespaard, iedereen die het heeft over naïef, dom, en 'wat had u nu verwacht', dat zijn de eersten die hier op de tribune zouden komen zeggen dat u moet overleggen met het veld, dat de politiek alles doordrukt, dat u maar kiest waar het moet en dat het veld alles moet slikken.

Ik ben blij dat er voor deze weg is gekozen. Het resultaat is er tot nu toe nog niet. Maar we begrijpen van de minister dat hij ervan uitgaat dat het nog komt en dat hij eraan werkt. Wij wachten even af en kijken ernaar uit om de concrete voorstellen te beoordelen vooraleer het traject af te schieten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Goeman, voor de cao heb ik 188 miljoen euro middelen kunnen vrijmaken van de Vlaamse begroting en kunnen toewijzen aan een betere onderwijskwaliteit, om ervoor te zorgen dat onder andere het lerarenberoep aantrekkelijker wordt gemaakt. 188 miljoen euro die ik in veiligheid heb kunnen brengen, dat vind ik niet zo onverstandig. Maar u hebt natuurlijk veel meer bestuurservaring.

Ik heb hier ook weinig voorstellen gehoord. U schijnt de begroting dan toch niet zo goed te kennen allemaal. Want u hebt allemaal heel goed nagedacht, maar niets gevonden. Ik zal wél met voorstellen komen. Dat is mijn job, mijn verantwoordelijkheid. U hoeft zich daar niets van aan te trekken, want dat is uw verantwoordelijkheid niet.

Ik wil wel voorstellen dat u samen met ons allemaal probeert het onderwijs wat aantrekkelijker te maken en dus niet constant een zwartgallig beeld te schetsen waarbij u het onderwijs net heel onaantrekkelijk maakt, waarbij u foute rekeningen naar voren schuift, waarbij u verzwijgt dat er 1,6 miljard euro extra is toegevoegd – een budgetstijging van 14 procent, du jamais vu. Dat is misschien ook een verhaal dat u zou kunnen brengen. Als u werkelijk bekommerd bent om de aantrekkingskracht van het onderwijs, dan kunt u bijvoorbeeld ook zeggen... Ik heb daarstraks cijfers gegeven: 1,6 miljard euro, dat is zonder de index van

meer dan 200 miljoen euro. Dat zit daar niet in, dat is zonder eenmalige middelen, dat is zonder de coronaprovisie.

Dus alstublieft, als we samen willen dat het onderwijs aantrekkelijker wordt gemaakt, dan kunnen we dat misschien gewoon doen met de feiten en de waarheid. Die zijn in dezen onze bondgenoot.

En ik zal zeer transparant zijn over de besparingen die we voorleggen. Ik zal in eerste instantie transparant zijn ten aanzien van mijn coalitiepartners en ten aanzien van het onderwijsveld, als u mij toestaat. En dan kom ik, zoals het hoort, met een begrotingsdocument hier naar dit parlement. Daarbij kunt u toetsen of we erin geslaagd zijn om te besparen en toch de onderwijskwaliteit en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep te vrijwaren. Dat is mijn doelstelling, dat is mijn opdracht en daar ga ik voor.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u zegt eigenlijk niets. U zegt gewoon hetzelfde als wat u al in het begin zei.

Mijnheer Coel, als overleg dient om gewoon eenzijdig te zeggen dat het moet gebeuren, zeg dan niet dat je gaat overleggen. Ofwel ga je overleggen en luister je een beetje naar wat de mensen zeggen, ofwel overleg je niet.

Minister, u zegt: 'Zoek naar andere wegen om te besparen.' Als ik het goed heb begrepen, geeft deze regering meer dan 100 miljoen euro aan energiemaatregelen voor het grootbedrijf. Er zijn uitgaven die deze regering doet waarin ook kan worden geknipt. Het is niet zo dat de begroting volledig vastligt en dat er geen enkele keuze kan worden gemaakt.

En wij zeggen: besparen op onderwijs, dat is besparen op de toekomst, dat is besparen op de toekomst van onze samenleving. We hebben ernstige problemen, we hebben ze hier allemaal opgesomd. In het hoger onderwijs zeggen de rectoren: 'Doe dit niet. U knipt op de innovatie, u knipt op de toekomst van Vlaanderen en van ons beleid.'

Dus ik vraag u met aandrang om niet te besparen in het onderwijs. En ik hoop dat u, als u weer gaat overleggen, luistert naar wat het veld te vertellen heeft. Ik dank u. *(Applaus van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik weet niet of u onlangs nog in de leraarskamer bent geweest, maar het is niet de Vlaamse oppositie die ervoor zorgt dat het Vlaamse onderwijs onaantrekkelijk is. Maak u geen zorgen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister, het probleem is, zoals daarnet werd gezegd, dat er niet moet worden bespaard op onderwijs. Het is ook onbegrijpelijk dat u doof blijft voor de bezorgdheden die vanuit het veld komen, vanuit de onderwijsverstrekkers, vanuit de vakbonden en vanuit het veld zelf, de leerkrachten op het terrein. Want, minister, het onderwijs heeft niet alleen nood aan mediagenieke, eenmalige uitgaven, zoals bijvoorbeeld de laptops. We hebben nood aan een structureel, recurrent plan om ons onderwijs voldoende te financieren. Want, minister, het loopt fout.

De onderwijskwaliteit gaat naar omlaag en dat moeten we keren. We moeten ervoor zorgen dat ons Vlaams onderwijs terug aan de top van de wereld staat, waar het thuishoort. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): U verwijt ons, minister, dat we geen voorstellen doen. Nu, van ons moet er niet bespaard worden op onderwijs. Integendeel, er moet bijkomend geïnvesteerd worden omdat de noden, zoals u zelf ook aangeeft, aangaf en ook aan zult geven, heel erg groot blijven. Ik denk aan: de aantrekkelijkheid van het beroep, de zij-instromers die moeten ingeschakeld worden, meer handen in de klas, de digitalisering. Ik weet dat u daar eenmalige middelen voor heeft voorzien, maar daar zijn recurrente middelen voor nodig in de toekomst. Wat ik u wel bijzonder kwalijk neem is dat u een verdeel-en-heersstrategie hanteert. U zet de onderwijspartners tegen elkaar op. Iedereen houdt kop-in-kas in de hoop dat het besparingsmes over hun hoofden heen gaat. En dat vind ik bijzonder jammer. U rekent er bijna op dat anderen gaan zeggen van nog anderen: 'daar kan misschien op bespaard worden'. Dat is geen manier voor een minister om met zijn onderwijsveld om te gaan en om zo besparingen proberen door te duwen. Dat is niet de manier die wij voorstaan en ik zou u willen vragen om daarmee op te houden. *(Applaus bij Groen en van Jos D'Haese)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in het buitengewoon onderwijs

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wachtlijsten in het buitengewoon onderwijs

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de wachtlijsten in het buitengewoon onderwijs

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het buitengewoon onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, in ons Vlaams regeerakkoord staat heel duidelijk aangestipt dat we sterk willen investeren in schoolgebouwen voor gewoon en voor buitengewoon onderwijs. Toen we vorig jaar cijfers hoorden van kinderen die geen plaats kregen in ons buitengewoon onderwijs – dat was toen vooral in het kleuteronderwijs in de provincie Antwerpen – dan hebt u onmiddellijk gereageerd en 7 miljoen euro vrijgemaakt om te investeren in scholenbouw voor buitengewoon onderwijs. We horen deze week Katholiek Onderwijs Vlaanderen zeggen dat het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs aangroeit en dat er te weinig plaatsen zijn. We horen dus eigenlijk opnieuw de alarmbel. Het is dan natuurlijk heel belangrijk om te kijken wat er gebeurd is met die 7 miljoen euro extra middelen die zijn vrijgemaakt. Het is de bedoeling dat die snel en efficiënt worden ingezet in zowel het bouwen en verbouwen van schoolgebouwen – wat natuurlijk niet op één jaar geklaard kan worden – maar evengoed in het huren van klaslokalen en klasruimtes.

Mijn vraag is eigenlijk heel eenvoudig, minister. Hoe volgt u de investering van die 7 miljoen euro op?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): 6 oktober, meer dan één maand na 1 september, en er zijn een honderdtal leerlingen die geen school gevonden hebben op hun maat of aangepast aan hun noden. Sommige leerlingen zagen zelfs nog geen schoolpoort. Katholiek Onderwijs Vlaanderen trok aan de alarmbel. Ze stelden een aantal zaken voor en één iets vond ik wel zeer interessant. Ze stelden voor om het debat rond het inclusief onderwijs opnieuw te openen en dat opnieuw te positioneren, waarbij men uitging van het idee: laat ons het buitengewoon en het gewoon onderwijs dichterbij elkaar brengen. Een goed idee. Toen las ik via een Belga-bericht uw reactie. U zei dat we tegen het eind van het jaar een capaciteitsmonitor zullen hebben waardoor we weten in welke regio's er tekorten zijn in het buitengewoon onderwijs. Eerlijk? Ik was ontgoocheld. Alsof je tegen iemand die koorts heeft zegt dat je op het einde van het jaar misschien wel met een thermometer komt. We kunnen wel meten, maar dat is geen oplossing, minister. En er was een oplossing. U had de mobiele units, de containerklassen waardoor er een honderdtal plaatsen extra gecreëerd worden. Daarvoor heb ik waardering, maar ik denk dat de lat iets hoger mag. Ik denk dat we meer ambitie mogen tonen, want het leerrecht van elk kind is zo waardevol en mag absoluut niet geschonden worden.

Vandaar dat ik denk dat we meer flexibiliteit aan de dag moeten leggen, meer out of the box moeten denken. Ik denk aan programmatiënormen, ik denk aan infrastructuurle normen, die we op korte termijn kunnen aanpassen. Vandaar mijn zeer concrete vraag, minister: hoe zult u op korte termijn de nodige flexibiliteit inlassen zodat we een antwoord kunnen bieden op de vragen van die leerlingen en die ouders die momenteel geen plaats hebben in het buitengewoon onderwijs?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, collega's, minister, het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs is al een aantal jaren aan het stijgen. Vlak na de invoering van het M-decreet was er een lichte knik naar beneden, maar sinds een jaar of drie, vier is die tendens stijgende. Dat is natuurlijk een vreemde zaak, want dat was natuurlijk net datgene wat we niet zo graag willen: dat het aantal leerlingen daar stijgt, vooral omdat we weten dat we daar de capaciteit niet hebben, vooral ook omdat het de inclusiviteit verhindert. Dat is natuurlijk een heel erg jammere zaak.

Met die stijging van het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs liepen ook de wachtlijsten op. Ook dat is geen zaak van dit jaar alleen. In juni jongstleden was er ook al een noodkreet van heel wat ouders, vooral in het Antwerpse. De jaren ervoor waren er ook systematisch noodkreten van ouders van kinderen die geen plek vonden in het onderwijs. Mevrouw Vandromme verwees er net naar: het recht op onderwijs zit in de Grondwet verankerd. Daaraan verzaakt u door kinderen het recht op onderwijs te ontzeggen. Dat is bijzonder jammer.

Allicht zult u ook wel mails en berichten ontvangen hebben van een aantal ouders van kinderen – van Leonie, van Said, van Amber – die ons zeggen: 'Kijk, we vinden geen plaats, we zijn eigenlijk ten einde raad en dat moet eindelijk stoppen.'

Wij denken dat er eigenlijk op twee niveaus maatregelen nodig zijn, op korte termijn en op de iets langere termijn. Minister, het is belangrijk om in te zetten op inclusie. Als u daar meer op inzet, zullen meer kinderen ook terechtkunnen in het gewone onderwijs en op die manier zullen de wachtlijsten voor het buitengewoon onderwijs ook dalen. Onze vraag aan u is dus heel duidelijk: welke stappen wilt u zetten richting inclusief onderwijs om op die manier ook de wachtlijsten te laten dalen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, minister, het schooljaar is nog maar een maand bezig en er zijn opnieuw vele kinderen die geen plaats hebben

in het buitengewoon onderwijs. Ik weet niet of u het verhaal hebt gehoord van Leonie. Collega's, Leonie is een meisje van 5 jaar en zou normaal in het derde kleuterklasje moeten zitten. Maar omdat er geen plaats is, moet Leonie nu voor de tweede keer het eerste kleuterklasje opnieuw doen. Dat is dus een kind van 5 jaar dat geremd wordt in haar ontwikkeling, geremd wordt in haar vooruitgang, simpelweg omdat wij als overheid niet genoeg plaatsen kunnen voorzien in het buitengewoon onderwijs. Zoals Leonie zijn er nog honderden – we kennen het exacte aantal niet – kinderen en ouders die in dezelfde situatie zitten.

Ik weet zeker, minister, dat u dat onaanvaardbaar vindt. We geven als overheid vele miljarden euro's subsidies aan iedereen die het wil, maar aan een basistaak als het voorzien van genoeg plaatsen in het buitengewoon onderwijs voor kinderen en ouders die dat het meest nodig hebben, kunnen we dan niet voldoen. Dat klopt toch ergens niet.

Dan kom ik tot mijn vragen. U weet dat dit geen probleem van vandaag is of van dit jaar, dit sleept al een aantal jaren aan. In het verleden hebben we het M-decreet gehad. Nu wilt u dat met het Leersteundecreet verhelpen. Wel, ik kan u zeggen dat het voor die ouders en die kinderen niet uitmaakt of het nu M-decreet of Leersteundecreet wordt genoemd. Zij willen gewoon een plaats voor hun kind. Daar zijn gebouwen, leerkrachten en middelen voor nodig. Mijn simpele vraag is dus: hoe zult u ervoor zorgen dat dat plaatsgebrek eindelijk wordt opgelost?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De problematiek ligt me vanzelfsprekend na aan het hart en is spijtig genoeg ook niet nieuw. Integendeel: vroeger bestond die zeker ook. Nu wordt die manifest zichtbaar omdat we nu voor het eerst ook met cijfers, met data komen. Het blijft natuurlijk zo dat kinderen die op de wachtlijst staan, in de meeste gevallen gelukkig ook terecht kunnen in een gewone school. Maar dat is niet de juiste plaats waar ze moeten zitten, waar ze bedoeld worden te zitten.

Wat hebben we sinds het begin van deze regeerperiode gedaan? Wel, we hebben onmiddellijk de problematiek opgenomen. We hebben sinds de start van deze regeerperiode al bijna 4.000 extra plaatsen gecreëerd. We zijn van ongeveer 47.000 naar 51.000 gegaan. Maar dat is niet genoeg. We moeten nog extra initiatieven nemen.

Wat hebben we gedaan? We hebben onder andere twee volledig nieuwe scholen gecreëerd, onder andere in Aarschot en in Berchem. Er zijn ook bestaande scholen die hun aanbod hebben uitgebreid onder onze aanmoediging. We hebben ervoor gezorgd dat er een tweede telmoment wordt georganiseerd. De gewone scholen worden gefinancierd op basis van het aantal leerlingen dat wordt geteld op 1 februari. We hebben voor het buitengewoon onderwijs mogelijk gemaakt dat er ook wordt geteld op 1 oktober. De scholen die extra capaciteit hebben gecreëerd, worden daarvoor ook beloond, in tegenstelling tot andere scholen. Dit heeft dat effect gehad.

We hebben ook afwijkingsuren toegekend. Dat is een potje van extra uren die we kunnen toekennen, waardoor we 117 voltijds equivalente leerkrachten hebben toegewezen aan het buitengewoon secundair onderwijs en het buitengewoon basisonderwijs. Maar dat is ook niet genoeg.

We zijn nu proactief met de screening bezig van zogenaamde blinde vlekken, zodat we voor kinderen met een bepaalde beperking voor wie er echt geen aanbod is, in een extra aanbod kunnen voorzien. Daarbij willen we het ook mogelijk maken – dan moeten we decretaal ingrijpen – dat ze ontsnappen aan de verplichting om twee types aan te bieden, zodat ze ook één type kunnen aanbieden. We focussen dan vooral op types 2 en 3.

We hebben de capaciteitsmonitor een opdracht gegeven en voor het eerst gaan we de noden regio per regio monitoren. Wat is de nood en welke capaciteit hebben we nodig? We hebben 3 miljard euro aan middelen voor onderwijsinfrastructuur. Voor het eerst gaan we ook een specifiek budget toekennen aan het buitengewoon onderwijs op grond van de monitoring, op grond van data die we eind dit jaar zullen hebben.

En inderdaad, het M-decreet moet op de schop. Het is met nobele intenties gestart, maar uiteindelijk moeten we vaststellen dat niet elk kind met elke beperking terecht kan in elke school. Daarenboven zijn er zware administratieve lasten en zware procedures voor gewone scholen. In de gewone scholen wordt er veel aandacht besteed aan kinderen met bijzondere zorgnoden, waardoor dat ze minder aandacht hebben voor al de rest. Uiteindelijk keert men terug naar het buitengewoon onderwijs. De cijfers zijn ongelooflijk. Vanaf 2017 is er een grote nood aan plaatsen in het buitengewoon onderwijs. Dat moeten we fundamenteel bij de wortel aanpakken.

Vanaf 14 oktober al ligt het Leersteundecreet ter bespreking voor met een hoorzitting en met adviezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Ik heb daar een jaar aan gewerkt met een brede consultatie van het veld. Wel, dat is het resultaat. Zo kunnen we dat probleem bij de wortel aanpakken. Dus ja, extra investeringen, maar ook het probleem bij de wortel aanpakken en het M-decreet op de schop nemen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, voor de correctheid van het debat wil ik natuurlijk een aantal cijfers nuanceren. Het katholiek onderwijs geeft inderdaad aan dat er een stijging is van het aantal kinderen in het buitengewoon onderwijs met 5 procent. Natuurlijk moeten we die cijfers ook naast die van de groeiende schoolpopulatie leggen. Als we kijken in het statistisch jaarboek, zien we dat er in 2014 – het referentiejaar van het katholiek onderwijs – 1.146.000 leerlingen in onze scholen zaten. Dit jaar zijn er dat 1.194.000, wat een stijging betekent van ongeveer 4 procent. Een deel van de toename in het buitengewoon onderwijs is natuurlijk gekomen door de toename van de leerlingenpopulatie.

Daarnaast is ook een tweede oefening belangrijk om te kijken naar de overdiagnostisering. Omdat scholen niet overweg kunnen met bepaalde leerlingen in de klas, wordt het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) gevraagd om een verslag of diagnose te stellen, waardoor iemand dan toch kan worden opgenomen in het buitengewoon onderwijs. Die oefening moet ook wel worden gemaakt.

Los daarvan is het buitengewoon onderwijs een heel belangrijke partner in het verhaal van ons inclusief onderwijs. U geeft terecht de moeilijkheden van het M-decreet aan. Mijn bijkomende vraag was wat nu de volgende stap is in het Leersteundecreet. Maar dat hebt u al gezegd in uw antwoord daarnet, dus heb ik geen bijkomende vragen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Ik had zelf een aantal voorstellen op mijn papier genoteerd. Een van de voorstellen was om inderdaad te sleutelen aan de programmaties. We hadden het over de verplichting om twee types te hebben op een school. Als we daar één type van zouden maken, zouden we misschien al meer kandidaten kunnen vinden.

Ik verwijs ook graag naar het regeerakkoord, waar er letterlijk staat dat we prioriteit zouden geven aan scholen die een campusmodel uitbouwen waarbij zowel het buitengewoon als het gewoon onderwijs op één site aanwezig is, één schoolpoort voor kinderen die zowel het buitengewoon als het gewoon onderwijs volgen.

Een ander voorstel dat ik had, was misschien nog een hertelling op 1 januari 2022. Ik weet niet wat de effecten zijn van de hertelling. Had de hertelling effect?

Minister, in elk geval denk ik dat u aan tafel moet gaan zitten met de effectieve scholen en de schoolbesturen om te horen wat de belemmeringen zijn, waarom ze niet inzetten op die extra mobiele units, wat de belemmeringen in het dagelijkse leven zijn.

Minister, u spreekt over het M-decreet dat op de schop moet. Dan ga ik heel graag binnenkort met u in debat over uw visie op inclusief onderwijs, want ik hoop dat dit niet allemaal op de schop gaat.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik vind het jammer om vast te stellen dat kinderen met een beperking, toch de allerkwetsbaarsten in onze samenleving, niet altijd krijgen waar ze recht op hebben. De saga rond de schoolbussen, waar collega Bex een paar weken geleden vragen over stelde, is zo een voorbeeld. En de buitengewoononderwijs capaciteit is een ander.

Minister, u zei net zoals ik dat het aantal leerlingen in het bijzonder onderwijs de laatste jaren erg aan het stijgen is. Als we werken aan inclusief onderwijs, dan is het wat ons betreft de bedoeling om het aandeel de komende jaren te laten dalen in functie van meer kinderen in het gewoon onderwijs via dat Leersteundecreet. Maar als ik u hoor zeggen dat we bijkomende capaciteit moeten voorzien in het buitengewoon onderwijs, dan maak ik me wel een beetje zorgen. Is dat uw visie op inclusie? Is dat uw visie over wie het Leersteundecreet moet uitdragen? Dat is althans niet de onze. Mijn vraag is eigenlijk: wat wilt u doen om de stijgende trend naar het buitengewoon onderwijs om te buigen zodat we de inclusiegedachte meer in praktijk kunnen brengen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik zie u graag bezig in de plenaire vergadering. U hebt een heel expressieve lichaamshouding. U slaat veel op uw hoofd van 'hoe is het mogelijk?'. Ik doe dat ook soms als ik deze dingen hoor. Hoe is het mogelijk dat dat plaatstekort in al die jaren nog niet in kaart gebracht is? Hoe is het mogelijk dat we ons buitengewoon onderwijs eigenlijk jarenlang hebben bedolven onder drempels die ervoor zorgen dat dat plaatstekort altijd in stand gehouden wordt? Want, collega's, de essentie van heel de discussie is: er is niks mis met buitengewoon onderwijs. Ons buitengewoon onderwijs is echt fantastisch. Die kinderen gaan daar graag naartoe. De ouders hebben dat graag. De leerkrachten geven daar met passie les. Ik zie dat ook in mijn gemeente. We hebben de voorbije jaren altijd de gedachte gehad dat we het zoveel mogelijk moeten vermengen met het gewone onderwijs, maar dat is niet de enige oplossing. Er is geen hocuspocusoplossing waarbij inclusie vanzelf ontstaat. We moeten dat buitengewoon onderwijs versterken met de nodige leerkrachten, de nodige gebouwen, die drempels zoals u zegt en de administratieve belemmeringen weghalen. Laat ons gewoon het buitengewoon onderwijs versterken en laat ons niet in de waangedachte zitten dat dat allemaal één pot nat moet zijn, want dat is echt niet goed voor de kinderen die er echt nood aan hebben.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): De laatste vier schooljaren zijn er ongeveer 3890 extra leerlingen bij het buitengewoon onderwijs komen aankloppen. We zitten dus weer boven de 50.000, zoals in 2013, na de knik naar beneden. Dat wijst op een totale mislukking van het M-decreet, of het 'Miseriedecreet', iets wat zelfs Lieven Boeve deze week heeft toegegeven.

Over heel Vlaanderen zitten er tal van kinderen wegens capaciteitsgebrek op een plaats waar ze eigenlijk niet thuishoren, waardoor hun leer- en ontwikkelingskansen worden gefnuikt. Het Vlaams Belang vindt dan ook dat de regering dringend capaciteit moet creëren. U mag die kinderen niet nog eens zoveel maanden in de kou laten staan en wachten op dat onderzoek tegen december. Ik zie dat CD&V daar toch ook iets over denkt en dat u zelf zegt dat het nog niet genoeg is wat er tot hiertoe is gecreëerd.

Daarnaast is het belangrijk dat er een systematische rapportering komt in heel Vlaanderen. Als dat in Antwerpen kan, dan moet dat elders ook kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Alweer een wachtlijst die onder deze Vlaamse Regering alleen maar langer wordt. Dat is echt een drama voor ouders die zich in duizend bochten moeten wringen om te proberen om toch zorg te kunnen bieden aan hun kinderen, maar vooral natuurlijk voor de kinderen met een beperking zelf, wiens recht op onderwijs flagrant wordt geschonden. U kondigt aan dat er extra middelen zijn, maar ik denk dat veel ouders van wie het kind op een wachtlijst staat, daar echt geen boodschap aan hebben. Zij willen vooral weten wanneer er effectief een plaats zal zijn, niet dat er extra geld komt of dat er binnen zoveel tijd een nieuwe school opengaat. Er moeten vandaag oplossingen komen.

Ik weet dat een aantal lokale besturen, waaronder Antwerpen, met onze schepen Jinnih Beels, zich de situatie bijzonder aantrekken en daarom zelf begonnen zijn met extra plaatsen te creëren, allemaal met hun eigen budget. Daar komt geen steun voor vanuit Vlaanderen. Dat begrijp ik niet goed. Minister, bent u niet bereid om extra middelen uit te trekken voor die lokale besturen die vandaag zelf bezig zijn met het creëren van extra plaatsen voor al die kinderen die vandaag op de wachtlijst staan?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, het M-decreet gaf inderdaad veel problemen. In de sector is er een analyse gemaakt waarom dat zo is. Het punt is dat er veel te weinig middelen waren om zoiets in te voeren. Het principe van inclusie is mooi, maar als er geen middelen zijn en geen extra taakleerkrachten om kinderen met problemen op te vangen in de klassen om hen bij te werken, dan zit je strop. Nu gaan we naar een Leersteundecreet, maar Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap (GRIP) zegt dat als het gaat over extra budget, u zegt dat het budgetneutraal moet blijven. Dan gaan we natuurlijk tegen dezelfde muur stoten. U zegt tegen hen dat het budget globaal neutraal moet blijven. Mijn vraag is: wat gaat u doen op dat niveau voor extra middelen? We hebben die nodig. Hoeveel middelen exact komen er om te zorgen dat het haalbaar is voor die kinderen, dat er extra plaatsen zijn en dat de inclusie voor een deel in het reguliere onderwijs effectief kan lukken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De maatregelen die we beogen in functie van extra capaciteit zijn er, kort gezegd, eigenlijk op gericht dat we de drempel naar beneden halen, het attractiever en gemakkelijker maken voor een schoolbestuur om ja te zeggen aan extra capaciteitsinvesteringen en het moeilijker maken om er neen tegen te zeggen. Je ziet wel nu we al enkele drempels hebben weggewerkt, dat die aanpak ook wel werkt. Sinds 2019 hebben we 4000 extra plaatsen gecreëerd. We zitten al boven de 51.000, mijnheer Laeremans. Dat is nog niet genoeg. We zullen nog extra stappen zetten. Dat is geen eenvoudige opdracht.

We gaan verder werken met wat er werd gesuggereerd in het kader van ons Leersteundecreet. In die aanpak zit ook de idee van de dubbele deur, namelijk tussen gewoon onderwijs en buitengewoon onderwijs, die een beetje permeabel is, waarbij er klinken zitten aan de beide kanten van de deur zodat je zowel van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs kunt gaan, als van het buitengewoon kunt terugkomen naar het gewoon onderwijs. Misschien moet men kijken of men niet een deel van het curriculum kan doen in het buitengewoon onderwijs en een aantal andere vakken in het gewoon onderwijs.

Drie, het is waar: er zit ook wel wat overdiagnose in. Ook dat is een probleem dat we willen aanpakken, door de scholen meer aan het stuur te zetten en te responsabiliseren. Het is inderdaad zo: zijn onze kinderen zo fundamenteel anders dan twintig jaar geleden? Procentueel zijn er inderdaad veel meer kinderen die in aanmerking komen voor buitengewoon onderwijs in vergelijking met twintig jaar geleden. Ook dat moeten we toch onder ogen zien.

We willen dit fundamenteel aanpakken met het Leersteundecreet. Ik heb gezegd dat de intenties nobel waren. Mijnheer Danen, u bent het daar niet mee eens, maar onze stelling is wel degelijk dat het nu eenvoudigweg niet mogelijk is om elk kind, met elke beperking, in elke klas te kunnen opvangen. Dat is nu eenvoudigweg niet mogelijk en dat moeten we onder ogen zien.

En we moeten ervoor zorgen dat het buitengewoon onderwijs geherwaardeerd wordt, dat er een specifieke expertise zit, enkel daar in het buitengewoon onderwijs. U vernoemt zelf de gevallen van de ouders, maar dat zijn net de ouders die zeggen: 'Wij willen dat ons kind naar het buitengewoon onderwijs gaat, want dat is de beste opvang en de beste leerweg voor mijn kind.' Dat zeggen net die ouders. Zij willen nadrukkelijk dat hun kind naar het buitengewoon onderwijs kan. Ook dat aspect zit zeer sterk vervat in het Leersteundecreet. We beginnen eraan op 14 oktober, en ik hoop dat we dan de volgende structurele stap kunnen zetten naar meer en betere plaatsen in het buitengewoon onderwijs, alsook in ons gewoon onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik wil onderstrepen wat u net hebt gezegd. Het M-decreet is een noodzakelijke stap geweest om inzicht te krijgen in hoe wij ons onderwijs inclusiever willen maken. De situatie van vandaag leert ons dat het gewone en het buitengewone onderwijs daar een heel cruciale en belangrijke rol in spelen. Met het Leersteundecreet willen we inderdaad dat die twee onderwijsvormen nog meer partners worden van elkaar, zodat ieder kind in ons Vlaanderen het onderwijs kan genieten dat het verdient. Dat is waarnaar we moeten streven en daarom moeten we erover waken dat die belangrijke capaciteit in het buitengewoon onderwijs voldoende is. Dat is iets wat we vanuit het parlement uiteraard verder gaan opvolgen. Dank u wel, minister, voor uw antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Elk kind heeft het recht om te leren. Dat moet het uitgangspunt zijn. Het kan niet zijn dat het leerrecht geschonden wordt omdat er geen stoel staat voor jou in de klas of omdat er geen leerkracht is die voor de klas kan staan. Ik denk dat dat het uitgangspunt moet zijn. Wat het inclusief onderwijs betreft, denk ik dat we de expertise die er is binnen het buitengewoon onderwijs, moeten waarderen en borgen.

U spreekt over een dubbele deur, een deur met twee klinken. Oké, maar ons uitgangspunt gaat nog een stapje verder: één schoolpoort en er alles aan doen om op één campus zowel een aanbod te hebben van buitengewoon als van gewoon onderwijs. Dan kan de expertise die er binnen dat buitengewoon onderwijs is,

ook zeer sterk benut worden. De nabijheid van de twee kan ervoor zorgen dat ze nauwer naar elkaar toe groeien, en dat wie in het buitengewoon onderwijs staat, ook leerkrachten in het gewoon onderwijs met leerlingen met specifieke leernoden kan ondersteunen. Ik zie daar een heel sterke wisselwerking. Dat is het continuüm waar we naartoe moeten, van het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs, elk met zijn eigen sterktes.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik heb u in juni naar aanleiding van vorige klachten van ouders en kinderen dat ze geen plek vonden, schriftelijk gevraagd of jullie wisten hoe het komt dat het aantal leerlingen in het bijzonder onderwijs zo snel stijgt. Het antwoord was: 'We weten het niet, we hebben het nooit echt onderzocht.' Wel, ik vind dat vreemd. Er is geen enkel land ter wereld waar zoveel kinderen in het buitengewoon onderwijs zitten. Ik vind dat niet om te lachen, maar heel erg serieus. En natuurlijk kan niet ieder kind zomaar naar het gewoon onderwijs; dat zegt niemand, wij ook niet; u maakt er een karikatuur van.

Maar ik ben er zeker van dat heel wat kinderen die nu in het bijzonder onderwijs zitten, wel in het gewone onderwijs zullen kunnen gedijen als ze daartoe de kans krijgen en als die scholen en leerkrachten daartoe ondersteund worden. Daar moeten we met het Leersteundecreet op inzetten. Ik hoop dat u ter zake ook die visie hebt. *(Applaus bij Groen en van Jos D'Haese)*

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik ben heel blij met uw antwoord.

Collega's, ik denk dat we toch moeten inzien – en ik hoop dat we dat allemaal inzien – dat de basisdoelstelling van het M-decreet heel nobel was, maar dat in de praktijk gebleken is dat dat geen succes was.

Echte inclusie betekent niet dat je alle onderwijsvormen door elkaar moet mengen. Dat betekent gewoon dat je elk kind een plaats biedt in het onderwijs dat hij of zij nodig heeft, volgens de noden die hij of zij heeft. Dat is inclusie. Dat is niet van alles één pot nat maken. En natuurlijk kunnen er kinderen met bepaalde noden onder bepaalde omstandigheden in het reguliere onderwijs zitten, maar dat geldt gewoon niet voor iedereen.

Die gedachte dat het allemaal bij elkaar moet zijn, daar moeten we van af. Ik ben blij dat u op die piste zit. En uiteraard mogen die op één campus zitten, mag daar een wisselwerking zijn, kun je van het ene naar het andere gaan. Uiteraard moet dat voorzien worden. Maar laat ons ophouden met de gedachte dat inclusie betekent dat je alles door elkaar mengt. Laat ons gewoon dat buitengewoon onderwijs opnieuw versterken. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen die de Vlaamse Regering neemt om de energiefactuur opnieuw betaalbaar te maken

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende energieprijzen

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijgende energiefactuur voor gezinnen en bedrijven

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de energierekeningen worden voor veel Vlamingen steeds dramatischer. Vandaag nog raakte bekend dat volgens de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) de energiefactuur op jaarbasis 700 euro duurder zou worden. En het einde van de prijsstijgingen is daarmee nog altijd niet in zicht. De Vlaming kijkt met heel veel spanning naar de regeringen in dit land om die energiefactuur opnieuw betaalbaar te maken, maar het enige wat de ministers in dit land doen, is erop los kibbelen en zich verschuilen achter elkaars wanbeleid of achter elkaars verantwoordelijkheid. En ondertussen zitten steeds meer Vlaamse gezinnen in de energiearmoede of dreigen ze daarin verzeild te raken, terwijl de stroomfactuur eigenlijk voor nog geen derde uit de eigenlijke kosten voor energie bestaat. Al de rest zijn heffingen, belastingen, taksen, btw. En ook daarin draagt de Vlaamse Regering een verpletterende verantwoordelijkheid.

En laten we ook serieus blijven. Dat de Vlaamse Regering nu zegt dat ze dat grote Vlaamse aandeel in die taksen en die heffingen naar beneden heeft gehaald: het zou lachwekkend zijn, mocht het niet zo tragisch zijn. Want het is eigenlijk gewoon een druppel op een hete plaat. Het is een slag in het gezicht van al die mensen die op dit moment hun energiefacturen niet meer betaald krijgen. We zien dat de stroomfactuur goed op weg is om op tien jaar tijd verdubbeld te zijn, vooral door regeringsbeslissingen, niet alleen door de stijgende energieprijzen, maar vooral door beslissingen die regeringen genomen hebben.

Afgelopen zondag, minister, zei u in De zevende dag dat u alles uit de factuur gaat halen wat u eruit kunt halen en dat het moet stoppen dat die energiefactuur een tweede belastingbrief wordt. Dat zijn mooie aankondigingen, minister, en een mooie analyse van de problematiek. Heel veel mensen zullen die analyse met u delen. Maar niet die mensen, maar uzelf draagt verantwoordelijkheid. U bent minister van Energie. En daarom vraag ik welke concrete initiatieven u gaat nemen op korte termijn, nu, om die energiefactuur eindelijk weer betaalbaar te maken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, wie naar de cijfers van de CREG heeft gekeken, weet waar we aan toe zijn. Ik vrees vooral dat wie naar zijn facturen kijkt en naar zijn voorschotfactuur, die stelselmatig opgetrokken wordt – en ik ken verhalen van mensen bij wie ze verdubbeld en verdriedubbeld is en waar het inderdaad oploopt tot een meerkost van 700 euro per jaar –, weet dat dit een situatie is die dramatisch is.

Ik heb vorige week al opgemerkt dat er heel weinig aandacht voor is op het Vlaamse niveau. Ik blijf dat betreuren. Ik hoop dat iedereen, alle regeringen, zich ervan bewust zijn dat dit soort bedragen voor heel veel mensen een acute, pijnlijke situatie is. Ik hoop dat iedereen zijn verantwoordelijkheid wil nemen, en dat

het federale niveau zorgt voor een versterking van het sociaal tarief, en probeert om de extra btw-opbrengsten terug te brengen naar de mensen, maar dat ook de Vlaamse Regering een verantwoordelijkheid opneemt. Dat kan ze wel degelijk, want de Vlaamse Regering heeft een belangrijk aandeel in de factuur – zeker de stroomfactuur van heel wat mensen – en heeft een aantal mogelijkheden.

U verwijst graag naar de historische kost van de groenestroomcertificaten – ik zal het nu zelf doen, maar ik ga die discussie niet openen – maar de manier waarop die kost wordt gefinancierd dat is wel een hedendaagse beslissing van deze Vlaamse Regering. Het feit dat die zo goed als 100 procent in de factuur van de gezinnen en kmo's terecht komt, en dat grotere bedrijven helemaal ontzien worden, is een keuze die deze Vlaamse Regering maakt en blijft maken. Ze kan die bijsturen wanneer ze dat wil, en zou daarvoor hier in het parlement steun voor moeten kunnen krijgen. Eigenlijk is het absurd dat vandaag ook de steun voor groenestroomcertificaten en zonnepanelen op daken van grote bedrijven alleen betaald wordt door Vlaamse gezinnen.

Ik roep u dus op, minister, om daarin de middelen te heroriënteren en daarmee de stroomfactuur van de gezinnen te ontlasten. Daarin, en ook in alle andere mogelijkheden, want ook op andere manieren wordt de Vlaamse industrie – energie-intensief – zeer zwaar gesubsidieerd door deze Vlaamse Regering. Het is vandaag meer dan ooit nodig dat de meest kwetsbaren, en dat zijn stilaan alle gezinnen in Vlaanderen, daarin steun krijgen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De stijgende energiefactuur is inderdaad een dagelijkse zorg voor onze gezinnen, en voor onze bedrijven, beste collega's. Normaal ging ik niet reageren op de collega's die hier voor mij stonden. Maar als men een dergelijke attitude aan de dag legt, waarbij vergeten wordt dat het inderdaad onder de socialistische minister van Energie was dat er beslist werd om de kosten van de energietransitie in de factuur te schuiven, en de grote bedrijven vrij te stellen, mijnheer Tobback, dan vind ik het wel bijzonder erg dat men dat plots vergeet. Ik hoop dat dergelijke amnesie u verder bespaard kan blijven.

Nu goed, gehakketak gaat de factuur niet verder verlagen. Wat ook niet gaat helpen, collega's, is de competitiviteit van de bedrijven te gaan ondermijnen, en de jobs van de mensen af te pakken, om op die manier de energiefactuur te verlagen. Ook dat is geen succesrecept. Wat wel kan helpen is op een versnelde manier inzetten op energierenovatie, een echte besparing van energie en kosten voor de gezinnen. En, minister, we hebben nu een doorbraak op federaal niveau, waar we eindelijk een minister van Financiën hebben die de manier van financieren van de energietransitie wil herzien in de richting van een accijnssysteem. Wij denken dat dat ook een aantal opportuniteiten geeft voor de Vlaamse Regering om – samen met de Federale Regering – de manier waarop die kosten doorgerekend worden in de energiefactuur te herzien. Daarbij moeten we zeker elektriciteit, als energiedrager van de toekomst, ontzien en taksen, voor alle duidelijkheid, vooral doorrekenen bij vervuilende brandstoffen.

Dus een grote hervorming van de factuur, met het oog op een verlaging voor de meest kwetsbare gezinnen, is mogelijk en nodig. Dat behelst samenwerking tussen u en de Federale Regering. Dus, minister, wat zult u doen om dat te bewerkstelligen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Goedemiddag, iedereen. Ik ga beginnen met de vraag wat ik nu eigenlijk doe. Ik ben al twee jaar bezig met zaken te doen. Dat wil ik hier nog eens herhalen. Ik verwijs ook naar wat de regulator heel duidelijk heeft gesteld, nog voor dat de energiecrisis naar boven kwam: dat de Vlaamse componenten van

de energiefactuur met 7 procent gedaald zijn, en dat de federale componenten met 15 procent gestegen zijn. Het is natuurlijk dweilen met de kraan open, als het ene niveau van alles doet om naar beneden te gaan, en het andere niveau van alles doet om naar boven te gaan.

Maar ik ben minister op Vlaams niveau, dus ik kijk naar wat wij hebben gedaan in het afgelopen jaar, en ik wil dat hier met de collega's nog eens overlopen.

Eén, een breuk met het verleden: we steken niets meer in die energiefactuur. De verleden tijd is voorbij. Twee, de distributienettarieven worden verlaagd, 150 miljoen euro gaat uit de energiefactuur. *(Opmerkingen)*

Ja, maar we hebben dat ook gesteund. *(Gelach. Rumoer)*

Vanuit het kabinet hebben wij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) gesteund en dat was een goede beslissing.

Drie, het terugschroeven van de oversubsidiëring in hernieuwbare energie. Het kot was te klein toen ik zei dat de windmolens overgesubsidieerd werden, dat we daaraan gingen knibbelen. We hebben er 200 miljoen euro van afgehaald en dat gaat uit de factuur. Ik herinner me dat toen in de commissie het kot te klein was! *(Applaus van Kris Van Dijck)*

Vier, we voeren strijd tegen fraude. Toen was het kot weer te klein! Ik was echt aan het kijken waar en hoe werd gefraudeerd. Het was met 'chiptuning'. Op die manier hebben we al 72 miljoen euro uit de energiefactuur gehaald. Ik zal blijven inzetten op fraude, want ik vind dat dat niet kan.

Openbare verlichting: 10 miljoen euro uit de factuur. Eind dit jaar zullen we 310 miljoen euro aan groenestroomcertificaten opkopen om te voorkomen dat die in de factuur komen. U weet, de megafactuur destijds van Steve Stevaert.

In de volgende jaren – 2022, 2023, 2024 – gaan we de openbaredienstverplichting verder ontlasten. We gaan volgend jaar nog eens 50 miljoen euro uit de factuur halen. Hetzelfde bedrag geldt in de volgende jaren. Voor mij getuigt dit van goed bestuur. Zoals jullie weten, wordt daar momenteel ongeveer 1,2 miljard euro aan groenestroomcertificaten doorgerekend ten koste van de historische fout die men destijds heeft gemaakt.

Collega's, de heer Tobback had het over de grote bedrijven die te veel subsidies krijgen. Ik had deze energiecrisis niet nodig om in te zien dat er inderdaad veel te veel wordt betaald aan die grote bedrijven, dat er veel te veel groenestroomcertificaten worden toegekend. Ik heb al voor deze energiecrisis twee juridische adviezen opgevraagd. We hadden al met het kabinet en de raadgevers bekeken hoe en of we dat konden wijzigen. Wij dachten dat dit gebetonneerd zat in de decreetgeving uit het verleden. We hebben dan nog twee externe adviezen gevraagd. Het gaat niet. Ik zal het artikel voorlezen. Energiedecreet artikel 7.1.6, paragraaf 4: "Als de steun, vermeld in paragraaf 1 en 3, door een beslissing van de Vlaamse overheid niet langer wordt toegekend, vergoedt het Vlaamse Gewest de geleden schade voor bestaande installaties."

Als iemand hier in dit parlement, één parlamentslid, weet hoe ik deze bepaling die het parlement destijds heeft goedgekeurd, moet wijzigen, dan wil ik dat weten want dan ben ik uw vrouw. Graag, als er adviezen zijn om dat te wijzigen, ben ik de eerste om dat te doen.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de stijgende kosten gemilderd worden? Inderdaad, collega Bothuyne, beide niveaus moeten doen waarvoor ze bevoegd zijn. Ik zal niet nalaten om te blijven zoeken naar zaken die we eruit kunnen halen.

Volgend jaar zal de openbardienstverlening voor 50 miljoen euro eruit gaan. Dat is al goed.

Renovatie is ook heel belangrijk, dat is energiebesparend. We zetten daar heel fel op in. Ik bekijk de energiekredieten, ik wil die wat breder zetten. We hebben nog 300 miljoen euro extra uitgetrokken voor de renovatie. Daar zijn we voor bevoegd. Ik ben wel van mening, dat heb ik hier vorige week al gezegd, als de federale component met 15 procent stijgt en Vlaanderen probeert al twee jaar om de componenten naar beneden te halen, dan is dat moeilijk. Ik steek de hand uit om de meeropbrengsten die daar vandaag zijn via de btw, alstublieft, te gebruiken om die factuur te milderen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u kunt misschien ook nog eens benadrukken of u pleit voor een verlaging van die btw van 21 naar 6 procent. Ook daar blaast u warm en koud tegelijk.

U gaat ook helemaal voorbij aan het feit dat de energiefactuur structureel fout zit en totaal onrechtvaardig is. De Vlaamse Regering heeft wel degelijk bevoegdheden om daar iets aan te doen. U verstopt zich liever achter het federale wanbeleid. De Vlaming is nochtans niet vergeten, en het Vlaams Belang zal hen er zeker helpen aan denken, dat in aanloop naar de verkiezingen zowat alle regeringspartijen hebben gezegd dat alle kosten die niets te maken hebben met het elektriciteitsverbruik op zich uit de factuur moeten.

Minister, we zijn halfweg de legislatuur en het enige wat we zien zijn oplopende facturen, geen vermindering voor de Vlamingen. Ja, één maatregel is inderdaad doorgevoerd: u hebt de kosten voor de openbare straatverlichting eruit gehaald. Dat gaat, minister, over een besparing voor een gezin op jaarbasis van 2 euro, nog niet eens een kop koffie. En tegelijkertijd swingen die facturen de pan uit. De Vlaming heeft maar één portefeuille waarmee hij of zij de energiefactuur betaalt. Het maakt voor de Vlaming niet uit welk beleidsniveau welke initiatieven neemt, maar neem uiteindelijk eens uw verantwoordelijkheid, ook op het Vlaamse niveau, om de energiefactuur weer betaalbaar te maken. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik denk dat als je alle bedragen die u hebt opgesomd samentelt, je nog niet komt aan de jaarlijkse steun die u met deze Vlaamse Regering blijft geven aan energie-intensieve fossiele industrie in Vlaanderen. Doet u dingen? U doet een aantal dingen. De collega heeft er al naar verwezen: de straatverlichting is een zeer goede zaak. Maar ik denk dat de meeste gezinnen in Vlaanderen dat vandaag niet in hun factuur en voorschotten voelen, dat ze dat niet voelen wanneer ze zich afvragen of ze de rest van de winter in de kou zullen blijven staan. En voor een aantal zal dat vandaag een reële bedreiging zijn.

U citeert uit het Energiedecreet. Ik ben bereid om samen met u te bekijken wat we kunnen veranderen. Maar wat u niet citeert, is – en dat gaat niet over de zeer grote bedrijven, dat gaat over de Fernand Hutsen en consoorten, we moeten hier niet te veel namen noemen – waar de bepaling staat dat de kost van de groenestroomcertificaten exclusief doorgerekend moet worden naar de gezinnen via hun elektriciteitsfactuur. Als u die bepaling kunt vinden, dan ben ik bereid om mij onmiddellijk aan te passen. Maar eigenlijk is dat gewoon een politieke keuze van deze Vlaamse Regering en ook een vorm van subsidie: u laat de Vlaamse gezinnen elke maand opnieuw betalen voor de groenestroomcertificaten van een aantal bedrijven waar ze niets mee te maken hebben. In deze tijd is dat totaal onverantwoord. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik probeer te begrijpen wat de collega's daarnet hebben gezegd. Ik heb begrepen dat de socialisten de jobs van de mensen willen afnemen om op die manier de energiefactuur te laten zakken. *(Opmerkingen bij Vooruit)*

Ik begrijp het niet helemaal, collega's. Ik denk dat we tot structurele oplossingen moeten komen waarbij we én de competitiviteit van bedrijven ondersteunen en duwen in de richting van een klimaatvriendelijke technologie en verminderd energieverbruik, én tegelijkertijd onze gezinnen ondersteunen. Minister, ik hoor u de opening maken om een beleid rond energierenovatie te versterken en uit te breiden. Ik roep u op om dat snel te doen. Bedrijven en vooral gezinnen hebben nood aan snelle ondersteuning. De factuur stijgt nu. We kunnen daar beter nu op ingrijpen. Ik hoop dat u het beleid op dat vlak aanpast.

Ik hoor ook dat u bereid bent om overleg te plegen met uw federale collega's. Dat is echt nodig als we naar een grondige hervorming willen gaan van de energiefactuur, waarbij vervuilende bronnen meer worden belast dan elektriciteit en groene elektriciteit. Daar streven we allemaal naar. Dat kan alleen maar als Vlaanderen en het federale niveau de handen in elkaar slaan om samen de factuur naar beneden te krijgen. Politiek gehakketak hebben we echt niet nodig om die factuur te verlagen. Ik reken er dus op dat u daadwerkelijk naar samenwerking streeft. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, uw antwoord is niets meer dan de echo van wat we de afgelopen weken van u hebben gehoord. Elke keer dat je een echo hoort, klinkt dat alleen maar holler en holler en holler. Opnieuw hoor ik u de acties uit het verleden opsommen. De grootste pluim die u op uw hoed steekt is dan nog een realisatie van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG).

Deel twee van die echo: wat moet het federale niveau allemaal doen? Maar ik hoor nauwelijks wat de Vlaamse Regering zal doen om de stijgende elektriciteitsfactuur aan te pakken. Ik hoor dat niet vandaag, ik hoor dat niet in de Septemberverklaring of in een van de vele mediaoptredens. Het enige nieuwe is die openbardienstverplichting een beetje laten zaken, maar mijn collega heeft er al naar verwezen: dat is nauwelijks iets waard.

Minister, de winter staat voor de deur. De verhoogde energiefactuur valt letterlijk vandaag in de Vlaamse brievenbussen. Ik zou heel graag weten wat de Vlaamse Regering meer zal doen voor alle Vlamingen die vandaag hun energiefactuur zien stijgen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, ik vind dat nogal minachtend wordt gereageerd op de resultaten die er zijn. Er is gesproken over de openbardienstverplichting en over 2 euro per gezin oftewel 10 miljoen euro per jaar. Het gaat echter over 350 miljoen euro per jaar. Dat geld is hier niet in gestoken of is er weer uit gehaald. Met dezelfde redenering komen we aan 70 euro per gezin. Ik houd dan nog geen rekening met de retroactieve investeringspremie, die uit de relancemiddelen komt, of met de steun van Fluvius. Dat is een vaststelling.

Mijnheer Tobback, het oude beleid heeft voor 540 miljoen euro gezorgd. U mag me vertellen waar u met die historische schuld naartoe wilt gaan. Brengen we dit naar een latere datum? Die trucjes kennen we al van u. Dat zijn typische sossentrucjes. Brengen we dit naar de ondernemingen? U mag dan uitleggen hoe ze nog concurrentieel zijn en jobs kunnen behouden. Verschuiven we dit naar de gasfactuur of

naar de algemene middelen, zodat we die middelen verder uitputten? Ik zou van u graag een eerlijk en duidelijk antwoord krijgen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Gryffroy, u hebt het antwoord al vaak gekregen. We moeten een audit uitvoeren op de woekerwinsten uit de grote zonnepanelen. We moeten zien wat daar te rapen valt.

We voeren hier vandaag opnieuw hetzelfde debat. Week na week stijgen de energieprijzen. Week na week wijst iedereen naar elkaar en week na week gebeurt er niets. Iedereen in een regering ziet vooral veel mogelijkheden om iets aan die factuur te doen voor een regering waar hij zelf niet inzit. Ondertussen gebeurt er niets. Met dat spelletje is echt niemand geholpen. Er zijn mensen die hun factuur met 700 euro of meer zien stijgen, maar aan de andere kant boeken de grote energieproducenten woekerwinsten.

Minister, u moet daar eindelijk eens iets aan doen. Een verlaging van de btw is federale materie, maar de groenestroomcertificaten en de woekerwinsten uit de energiefactuur halen om de energiefactuur te verlagen, is Vlaamse materie. U hebt een aantal zaken opgesomd, maar welke structurele maatregelen ziet u om de energiefactuur nu te verlagen, want de nood is hoog?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik ken u als een daadkrachtige vrouw. U hebt de vergunning voor het stadion van Club Brugge om 13.45 uur aangekondigd en heel Brugge dankt u daarvoor. Met betrekking tot energie wil ik echter nog eens de puntjes op de i zetten. De N-VA zit nu vijftien jaar in de Vlaamse Regering. Doen alsof uw partij daar er niets mee te maken heeft, vind ik een beetje te gratuit. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De N-VA levert de minister van Energie. U bent momenteel de populairste politica in Vlaanderen. U bent minister van Energie en we verwachten van u daadkracht. In twee kranten staat dat de gezinnen eind dit jaar en tot volgende zomer minimaal 700 euro meer voor energie zullen betalen. De huurprijzen stijgen. Dat is ook de bevoegdheid van een minister van de N-VA. De gas- en elektriciteitsprijzen stijgen. Wat zult u doen om de mensen tot volgende zomer niet met een verhoogde factuur te laten zitten? *(Opmerkingen)*

U hebt vanuit uw kabinet uw steun aan de VREG gegeven. Zult u de VREG nu ook vragen om u te steunen om maatregelen voor de mensen te nemen? *(Opmerkingen van de voorzitter. Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem, iedereen heeft hier een spreektijd na te leven. U weet dat. U had misschien beter de passage over Club Brugge achterwege gelaten, want dan had u tot de essentie kunnen komen.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Van Volcem, een aantal maanden geleden hebben we het juridisch debacle met het systeem van de terugdraaiende teller gehad. Ik houd er niet van te wijzen. Ik heb dat destijds niet gedaan en ik doe dat nu ook niet. *(Opmerkingen)*

Als we de energiefactuur naar beneden willen halen, is het evident dat elk bestuursniveau zijn verantwoordelijkheid zal moeten nemen. Dat is het enige wat ik heb gezegd.

Als jullie nu van mij verwachten dat ik hier allerlei beloftes doe – want dat is wat jullie nu van mij verwachten, dat ik hier gratis beloftes doe –: wel, dat zal ik niet doen. Wat ga ik wél doen? Wat heb ik al gedaan?

Collega Aerts, wat is er hol aan wat ik de afgelopen twee jaar heb gedaan? Zeg me dat eens. Collega Chris Janssens verwijst naar de 8 miljoen euro voor de openbare verlichting. Maar volgend jaar gaat er 50 miljoen euro naar de openbaardienstverlening. Akkoord, er is het distributienettarief. Ik zie hier heel wat burgemeesters en schepenen. Ik wil met jullie de discussie aangaan om het distributienettarief nog verder te verlagen. Ik wil dat doen. Ik heb de VREG gesteund in zijn keuze om 150 miljoen euro eruit te halen en het kot was te klein. Het kot was te klein! Ik heb alle burgemeesters en schepenen die hier vandaag misschien een tussenkomst hebben gedaan, aan de lijn gehad, omdat ze potverdikke vinden dat het toch maar niet kan dat dat uit de energiefactuur wordt gehaald. Ik houd er niet van dat er nu verwijten worden gemaakt.

Ik vind wel dat we twee dingen moeten doen. We moeten die energiefactuur structureel naar beneden halen. In het regeerakkoord staat heel duidelijk dat de Vlaamse componenten niet mogen stijgen. Die belofte hebben wij gemaakt, met de Vlaming, dat de Vlaamse componenten niet mogen stijgen. En de Vlaamse componenten stijgen niet, ze dalen met 7 procent. Is dat genoeg? Nee, uiteraard is dat niet genoeg. Ik vind óók dat die energiefactuur te hoog is. Ik krijg óók die mails van de mensen die zeggen dat hun voorschotten maal twee, maal drie zijn gegaan. Maar om nu met de vinger te wijzen en elkaar te verwijten, daar houd ik niet van. En vooral, dat er wordt gezegd dat er de afgelopen twee jaar niets is gebeurd, dat klopt ook niet, collega's. Alleen al eind dit jaar wordt er voor 310 miljoen euro opgekocht aan groenestroomcertificaten. Jullie doen alsof dat niets is, maar dat is wél iets.

En ik zal dat blijven doen. Structureel, maand per maand, jaar per jaar, als er opportuniteiten zijn, zal ik blijven schrappen. En akkoord, ik zal ook inzetten op het renoveren. En we doen dat al, maar ik denk dat we dat nog kunnen versterken.

Maar laten we nu ook eens eerlijk zijn, collega's. Die CO₂-prijs, waarom is die zo gestegen, wereldwijd? Laten we daar nu eens eerlijk over zijn, want ik lees dat veel te weinig. Waarom? Want dat is eigenlijk vandaag de discussie. Oké, de federale component is ook gestegen, met 15 procent. De Vlaamse component is met 7 procent gedaald. Maar het gaat over die CO₂-prijs die wereldwijd is gestegen. En laten we daar ook eens over nadenken. Ik heb altijd gezegd dat ik klimaatambitie heb. Ik wil zaken doen en ik wil ze zo snel mogelijk doen. Maar het moet sociaal rechtvaardig zijn. Vandaag de dag is er een schaarste als het gaat over reserves, gas en noem maar op. Een schaarste drijft de prijs natuurlijk altijd op, collega's.

Ik vrees dat wat we vandaag zien, niet tijdelijk is. Daarom stel ik nogmaals mijn vraag. Ik ben het er absoluut mee eens dat we ambitie moeten tonen in het hele verhaal van klimaattransitie. Ik ben het er absoluut mee eens dat we de tanker moeten keren. Maar laten we alstublieft, collega's – en ik kijk naar deze kant – , proberen om het verhaal van de sociale rechtvaardigheid ook mee te nemen in ons achterhoofd. Want ik vind dat een bijzonder groot verhaal. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneckhout en Stijn Bex)*

De CO₂-prijs die omhoog is gegaan, dat is het gevolg van de schaarste van gas. Lees maar het opiniestuk dat vandaag in De Standaard is verschenen.

Collega's, ik zal ook in overleg gaan met de federale collega's, ook dat zal ik doen. Wij doen dat eigenlijk continu. Ik zal blijven zoeken naar zaken om de factuur op een structurele manier naar omlaag te krijgen. Maar om vandaag van mij te verwachten dat ik allerlei beloftes doe ... De belofte is dat ik er niets meer in steek en dat ik blijf zoeken.

En nogmaals, als iemand mij weet te zeggen hoe ik dat artikel van het Energie-decreet ... En ik heb naar niemand verwezen, collega Van Volcem, ik heb gewoon gezegd dat dat Energiedecreet die groenestroomcertificaten aan de grote bedrijven heeft gebetonneerd. Ik heb dat nagekeken en ik zou het graag willen aanpassen. Maar men zegt mij dat dat niet gaat. Dus nogmaals, als iemand weet hoe dat moet, op een juridisch robuuste manier – want we hebben al gezien wat dat in het verleden met zich heeft meegebracht – dan ben ik de eerste die wil overwegen om dat aan te passen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Wie dit debat aanschouwd heeft, minister, kan alleen maar concluderen dat de Vlaming nog financieel donkere tijden te wachten staat, door het gevoerde energiewanbeleid en ook door de onwil van deze Vlaamse Regering om tot actie over te gaan. Want als zelfs uw coalitiepartner, als zelfs een meerderheidspartij geen vertrouwen heeft in uw aanpak, hoe kan u dan in hemelsnaam verwachten dat de Vlamingen buiten dit parlement wel vertrouwen hebben in uw zogenaamde verlaging van de energiefactuur? En intussen loert alweer een nieuwe prijsverhoging om de hoek want vanaf volgend jaar wordt het capaciteitstarief ingevoerd. Voor meer dan 40 procent van de Vlaamse gezinnen betekent dat alweer een prijsstijging op hun energiefactuur. Minister, als u het vertrouwen van uw coalitiepartner wilt herwinnen, als u het vertrouwen van de Vlaming wilt herwinnen, zorg er dan voor dat dat capaciteitstarief van tafel geschoven wordt. Zorg ervoor dat de factuur niet alleen niet verder stijgt, maar wel degelijk daalt. Schuif de kosten van het jarenlange energiewanbeleid niet af op onze Vlaamse gezinnen. Zorg daar alstublieft voor. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik hoorde u graag 'sociale rechtvaardigheid' zeggen. Maar ik zoek hopeloos naar de sociale rechtvaardigheid van een situatie waarbij gezinnen wier factuur met 700 euro per jaar omhoog gaat mee blijven betalen voor de – in een aantal gevallen gigantische – winsten van zeer grote zonneparken op de daken van een aantal bedrijven die allemaal in de factuur van die gezinnen terechtkomen.

U vroeg, collega Gryffroy, hoe we dat gaan oplossen. Wel, ik heb samen met collega Rousseau een resolutie ingediend. We gaan straks de spoedbehandeling vragen om de kosten voor de groenestroomcertificaten van een aantal havenbaronnen fiftyfifty te verdelen over de facturen van de gezinnen en de facturen van de bedrijven. En u mag die spreiden, maar dat is 'sociaal rechtvaardig' zoals Vooruit het ziet. Ik hoop dat u daar – want u zegt het graag heel luid en duidelijk, net als collega Van Volcem – zult aan meewerken. En wat het hele verhaal van 'wij zijn goed bezig want we hebben al veel geld uitgegeven' betreft, denk ik dat heel veel gezinnen die vandaag de mail of de brief krijgen met de verhoging van hun voorshot, het daar eerlijk gezegd niet mee eens zijn. Ik kan me alleen maar aansluiten bij hun gevoel van verontwaardiging. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank, minister, voor uw bijkomende antwoorden. Ik heb daaruit geleerd dat u niet gaat vingerwijzen en dat is inderdaad cruciaal als we op een geloofwaardige manier de problematiek van de energiefactuur willen aanpakken. Elk niveau moet het werk doen dat moet gebeuren. Ik noteer dat Vincent Van Peteghem als federaal minister van Energie een grootschalige hervorming van de energiefactuur op tafel legt met accijnzen, en dat hij de meerinkomsten uit de btw wil gebruiken om geld terug te geven aan de mensen die op dit moment moeten betalen. Ik hoop dat de Federale Regering daar snel overeenstemming over vindt en dat u in overleg met hen probeert om de Vlaamse

component ook verder omlaag te halen. Want er is inderdaad al heel wat gebeurd, maar meer is mogelijk, meer is ook nodig. Ik noteer ten slotte ook dat u versneld werk wilt maken van het betaalbaar maken van renovatie. De enige, echte besparing op onze energiefactuur gebeurt door minder energie te gaan verbruiken. Dat is goed voor het klimaat en goed voor de portemonnee. We moeten renovatie haalbaar en betaalbaar maken voor elk Vlaams gezin. Ik heb genoteerd dat u daar versneld werk van wilt maken. We houden u graag aan uw woord. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de brief van de minister aan het Internationaal Energieagentschap betreffende de kernuitstap

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het Internationaal Energieagentschap is, net zoals in 2016, in mei 2021 op studie gekomen naar België. Men heeft gesproken met het federale niveau, met de gewestelijke niveaus en met verschillende stakeholders om te komen tot een rapport dat bestaat uit verschillende delen. Het eerste deel is een voorlopig advies, dat geformuleerd werd in mei 2021. Er stond letterlijk in dat er dringend scenario's moesten worden voorbereid om een verlenging van de levensduur van de kerncentrales naar 2025 mogelijk te maken. Snelle actie is nodig zodat alle opties open blijven. Zeker, zo stelt het rapport, omdat ENGIE de intentie heeft om alle nucleaire eenheden te sluiten.

Eerlijk gezegd vind ik het een verstandige analyse om alle pistes open te houden. Ik vind dat ook verstandig omdat we in Vlaanderen inderdaad een zeer hoge industrialiseringsgraad hebben. We hebben dus inderdaad per capita meer energie nodig dan bijvoorbeeld in het zuiden van ons land. Daar is ook niets verkeerd aan.

Het is logisch dat na een voorlopig rapport, na een voorlopig advies, alle verschillende stakeholders – de gewesten en de federale overheid – hun opmerkingen kunnen geven. Ik vind het dan wel zeer verwonderlijk te moeten lezen dat enkel de opmerkingen van het federale niveau, van de Federale Regering, worden overgenomen en de andere niet. Dan begrijp ik het ook als ik in de krant lees dat u zegt daar niet mee akkoord te gaan omdat u ook opmerkingen hebt geformuleerd, en dat u daarom een brief stuurt naar het Internationaal Energieagentschap. Mijn vraag aan u, minister, is dus de volgende. Wat was dan juist uw boodschap in die brief?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega. Dit is inderdaad een zeer hallucinant verhaal, dat ik van dichtbij heb meegemaakt. Het Internationaal Energieagentschap had inderdaad een ontwerpdocument overgemaakt aan de federale overheid en ook aan de vier entiteiten over de evaluatie van het energiebeleid. Hierin stond onder meer de aanbeveling over de geplande uitfasering van kernenergie, waarbij aanbevolen werd om scenario's voor te bereiden om de levensduur van kerncentrales te verlengen vanuit het voorzorgsbeginsel.

In een latere fase is er dan een bilateraal contact geweest tussen de federale minister en het internationaal agentschap. Deze aanbeveling is sterk afgezwakt en zelfs verdwenen.

Wij hebben aan de Federale Regering meegedeeld dat we het niet eens zijn met die nieuwe formulering. Maar de Federale Regering weigerde om onze feedback aan het internationaal agentschap door te geven. Dat is eigenlijk frappant. Het is

ook ongezien. Ze moeten het natuurlijk niet eens zijn met het Vlaamse niveau – helemaal niet. Jullie hebben het over samenwerkingsfederalisme, maar het minste daarbij is toch wel – dat spreekt voor zich – dat men daarbij de bezorgdheden meeneemt die vanuit het Vlaamse niveau worden overgemaakt aan het federale. Dat is niet gebeurd. Dat was geen optie, volgens het kabinet van de minister. Daarop heb ik dan zelf ons standpunt overgemaakt aan het agentschap. Ik heb gezegd: wij zijn het eigenlijk eens met het door jullie gesuggereerde voorzorgsprincipe. We weten dat Vlaanderen niet bevoegd is, maar als onze mening wordt gevraagd en de Federale Regering weigert om de mening van Vlaanderen mee te nemen, vinden we dat wel raar, terwijl we gewoon gezegd hebben dat we eigenlijk wel akkoord gaan met wat het agentschap suggereert. We wachten nu dus de reactie af op onze brief. Ondertussen werken we verder, want de komende maanden zijn er minstens vijf overlegmomenten met het federale niveau over energie en klimaat. Ik kijk daar enorm naar uit!

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We begrijpen ondertussen ook dat het eindrapport er normalerwijze in december zal komen, maar deze tussenstap is toch wel zeer belangrijk. Ik stel me toch bijzonder veel vragen over de governance. Het is normaal dat een internationaal instituut, zoals het Internationaal Energieagentschap, kijkt naar één organisatie, zijnde de federale overheid, naar het land. En dan is het normaal, zoals ik ook zie bij andere internationale instellingen, dat de verantwoordelijke minister dan coördineert met de ministers van de gewesten. Maar dan vind ik het ook normaal dat, omgekeerd, de gewesten hun boodschap kunnen overmaken aan de federale minister, die op zijn beurt alle boodschappen samen, in één boekhouding, overbrengt aan de internationale instelling. Dit gebeurt hier voor energie op het niveau van ENOVER.

Mijn vraag aan u is: hebt u al eens duidelijk uitgelegd aan minister Van der Straeten dat dit hier niet gebeurd is en dat we dit dus eigenlijk niet kunnen aanvaarden? Dit moet veranderen, want anders hebben we geen governance meer.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik vind dit voor het Vlaams Parlement een heel jammere zaak. Dit is een ongelooflijk getefoneerde vraag, waarbij een lid van de meerderheid aan de minister een platform geeft om eigenlijk nog eens de debatfiche van de N-V te hernemen. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Ik denk dat ik het woord heb, minister. Ik laat u ook altijd uitspreken. Het is een platform om nog eens lekker te schieten op de federale collega, waarmee jullie toevallig niet aan tafel zitten.

U weet evengoed als ik, mijnheer Gryffroy, als het over governance gaat, dat dit een technische doorlichting is, maar u politiseert ze hier om nog eens lekker op de federale overheid schieten. Ik vind dat beneden alle peil. Ik dacht dat het uw fractieleider was die na de federale regeerverklaring in dit parlement heeft gezegd: "Ik stel voor dat we de olifant in de Kamer in de Kamer laten staan." U doet dat hier eigenlijk niet, u zondigt zelf tegen dat principe en u stelt een actuele vraag over iets waarover het Vlaams Parlement geen bevoegdheid heeft. En, mijnheer Gryffroy, het gaat over een standpunt over de kernuitstap dat uw partij, ook in het verleden, telkens heeft bevestigd. Maar eigenlijk heeft het Vlaams Parlement daar niets, maar dan ook niets, over te zeggen. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Schiltz woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): De federale overheid is bezig met een evaluatie van het compensatiemechanisme, het capaciteitsremuneratiemechanisme

(CRM) waarbij een doorlichting wordt gemaakt van de bevoorradingszekerheid en de betaalbaarheid van het Belgische energiesysteem, waar Vlaanderen natuurlijk ook onder valt.

Ik heb begrepen dat na die doorlichting de conclusie ervan mee wordt opgenomen in het rapport waar u naar verwijst. Het is niet verstandig om hier vandaag een spelletje te spelen of te trekken en te duwen over wie nu wat heeft gezegd. Het belangrijkste is dat op het einde van het jaar de bevolking en de bedrijven zekerheid krijgen over wat de toekomst van ons energiesysteem zal zijn. U hebt gemerkt dat daar met een open blik naar wordt gekeken. Als het kan zonder de twee overige kerncentrales, dan kan het. Kan het niet, dan kan het niet. Dan zullen daar ook de nodige conclusies uit worden getrokken. Voorlopig moeten we daar niet te veel woorden aan vuil maken en vooral de wetenschappelijke doorlichting afwachten op het einde van dit jaar. *(Applaus bij Open Vld en Groen)*

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Niet langer geleden dan gisteren heeft mijn collega in de Kamer een vraag gesteld aan minister Van der Straeten en zij ontkent in alle toonaarden dat er iets is gebeurd. Nu, met de dogmatische antikernenergielobby vinden we het niet onlogisch dat ze misschien hier of daar proberen om daar iets aan te doen. We merken ook dat de Europese groene partijen moeite hebben om zich aan te passen aan de werkelijkheid. Ze lijken te lijden aan een vorm van cognitieve dissonantie. Ze hebben het moeilijk om de realistische antwoorden te bieden voor de uitdagingen van de 21ste eeuw.

Minister, u wijst natuurlijk graag met een beschuldigend vingertje naar het federale niveau en dat nemen we u ook niet kwalijk. Maar wat is nu eigenlijk de echte toekomstvisie van de N-VA? De N-VA heeft daar toch altijd achter gestaan? We weten niet in welke mate de N-VA dat ook in de energiemix op de lange termijn wil volhouden.

Minister, denkt u dat het noodzakelijk is dat er ook nieuwe investeringen in nucleaire energie gebeuren om de Vlaamse bevoorradingszekerheid te garanderen? Wij denken concreet aan kleine modulaire reactoren. Hoe gaat u op de lange termijn de mythe dat we met 100 procent hernieuwbare energie zullen toekomen, doorbreken?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord op de iet of wat getelefoneerde vraag, veronderstel ik, van de heer Gryffroy. Ik vind het een zeer verbazend debat. Het Internationaal Energieagentschap is een zeer gerenommeerd agentschap waar honderden mensen samenzitten met netwerken over de hele wereld, om aanbevelingen te doen over het energiebeleid. Welke Vlaamse of federale minister nu al dan niet brieven heeft gestuurd, zal al die experts worst wezen.

We kunnen wel eens kijken naar de aanbevelingen die ze doen. Ze zijn zeker relevant. Ik pik er eentje uit: tegen 2030 moeten we naar een verviervoudiging van het geïnstalleerd vermogen van zonne- en windenergie. Op dat vlak hebben we wel nog wat stappen te zetten. En het is een zuivere Vlaamse bevoegdheid. Dus, minister, wat kunnen we doen op dat vlak om de aanbevelingen van het Energieagentschap, die we allemaal zeer belangrijk vinden, effectief uit te voeren? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dit stuk heeft natuurlijk in de kranten gestaan. Alle parlementsleden waren vrij om mij daarover te ondervragen.

Mijnheer Rzoska, het gaat me niet over schieten naar het federale niveau, maar als het federale niveau zijn mond vol heeft van samenwerkingsfederalisme, dan

vind ik het niet meer dan normaal dat als wij dat document ontvangen van het Internationaal Energieagentschap waarin een aanbeveling wordt gedaan om scenario's voor te bereiden om kerncentrales te verlengen vanuit het voorzorgsbeginsel... Nogmaals, we hebben het daarstraks over de schaarste van energie gehad. Dit past daar ook in.

Vandaar dat wij ook opmerkingen hadden. Ik vind het niet kunnen dat wij dan in een latere versie zien dat dat daar volledig uit is. Als wij dan aan een federale collega melden dat we toch denken dat je vanuit een voorzorgsbeginsel alle opties moet openlaten en als het federale niveau dan zegt dat dat geen optie is, sta me dan toe dat ik dat niet verstandig vind. Vele 'verstandigen' samen kunnen ervoor zorgen dat we misschien wel vooruitgang kunnen boeken.

Ja, u bent kwaad. U moet niet kwaad worden. U hebt uw mond vol van samenwerkingsfederalisme, maar dit is echt niet oké. Ik zou het eens moeten doen, ik zou eens een brief moeten krijgen van een internationaal agentschap waar van alles in staat over hernieuwbare energie en ik zou dat eens moeten doen verdwijnen. Het kot was te klein geweest, collega Rzoska! (*Opmerkingen. Applaus bij de N-VA*)

Collega's, ik ga morgen naar Nederland, naar mijn Nederlandse collega die ook bevoegd is voor de energie. Zoals jullie weten zijn ze druk bezig met allerlei onderzoeken, ook rond kerncentrales. Ik weet dat dat onze bevoegdheid niet is, maar ik hou alle opties hopen. Ik vind dat je zo breed mogelijk moet kijken. Collega Bothuyne, we zullen blijven investeren in windenergie en in zonne-energie. Rond windenergie heb ik al heel veel vergund. Op dat gebied zitten we op schema. Wat betreft zonne-energie, besef ik dat er een probleem is van vertrouwen, maar ook daar werken we op. Maar ik vind dat je alle opties moet bekijken. Ik baseer me dan ook op rapporten van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) en de andere internationale klimaatexperten die zeggen: 'Als je klimaatneutraliteit wilt bereiken, dan moet je alle opties bekijken.'

Collega's, ik heb geen oogkleppen op. Ik ben niet dogmatisch. Ik kijk naar drie zaken: voldoende energie – geen schaarste, als er schaarste is, weten we wat er met de prijs gebeurt –, betaalbaarheid – dat vind ik heel belangrijk – en proper wat milieu betreft. Inderdaad, ik weet dat de federale collega's gascentrales willen zetten ter vervanging van de sluiting van de kerncentrales. Dat is hun standpunt natuurlijk, maar morgen ontmoet ik dus de Nederlandse minister om eens te luisteren naar hun energiebeleid, naar wat zij allemaal aan het doen zijn in Nederland. Want als je klimaatneutraliteit wilt bereiken, heb je in dit land niet de luxe om iets uit te sluiten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Rzoska, ik ben het fundamenteel oneens met u. Waarom? Voor mij gaat dit fundamenteel debat over governance. Ik was gisteren nog samen met een aantal parlementsleden uit Zwitserland die ook zoveel kantons hebben met dezelfde problematiek. Als een internationale instelling naar een land komt met bevoegdheden verdeeld over verschillende niveaus en de moeite doet om van alle niveaus informatie te krijgen, waardoor ze tot een rapport van 46 pagina's komt, dan vind ik het toch maar normaal dat je via één coördinerende minister alle opmerkingen verzamelt en erbij zet 'opmerking van dit kanton of dit gewest' en een-op-een doorstuurt. Dan bent u inderdaad de boodschapper van alle stakeholders uit uw ondervraging. Dat is goede governance als je wilt komen tot een samenwerkingsfederalisme. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de middelen voor de vervoerregio's in het kader van het vervoer op maat

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, u weet dat ik een zeer constructief en loyaal lid van deze meerderheid ben, in tegenstelling tot sommige anderen hier vandaag. Ik ga u niet aanvallen, maar ik ga u een belangrijke vraag stellen. We staan in principe aan de vooravond van een omwenteling in het landschap van het openbaar vervoer in Vlaanderen, waarbij De Lijn – ‘what’s in a name?’ – de kernlijnen van het openbaar vervoer zal uitbaten: de tram en de bus. Aanvullend hebben we het vervoer op maat, bijvoorbeeld flexbussen, deelfietsen, deelwagens, taxivervoer – het kan allemaal. Er is een autonomie gegeven aan de lokale besturen, aan de vervoerregio's. De vervoerregio's, en zeker die in landelijke gebieden, zullen daar zeer blij mee zijn. Die in landelijke gebieden hebben ook extra middelen gekregen om dat vervoer op maat uit te baten, om dat in te richten.

Die middelen zijn voorzien: sinds 2020 6 miljoen euro, een jaar later, in 2021, 12 miljoen euro, dan 18 miljoen euro, 24 miljoen euro en 31,2 miljoen euro, denk ik. Die middelen staan daar, die zijn gereserveerd, die zijn ter beschikking. Alleen weten we dat het concept basisbereikbaarheid, die grote omwenteling, wordt uitgesteld tot minstens januari 2023. Maar dat betekent wel dat die middelen daar staan.

Er heerst heel veel onduidelijkheid bij de vervoerregio's over die middelen. Onderschat dat niet. Wat gebeurt daarmee? Wanneer komt daar duidelijkheid over? Wat kunnen wij daarmee aanvangen om bijvoorbeeld Hoppinpunten en dergelijke in te richten? Er zijn vergaderingen van de vervoerregioraden die niet meer doorgaan. Er is onzekerheid in het landschap. Minister, ik wil u vragen om daar duidelijkheid in te creëren. Wat vangt u aan met die middelen die voor u beschikbaar zijn? Hoe en wanneer wordt dat gecommuniceerd naar de vervoerregioraden?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Maertens, dank u wel voor uw vraag. We hebben het er op 16 september in de commissie uitgebreid over gehad. Er zijn nog een aantal puzzelstukjes die moeten vallen in heel het verhaal van de uitrol van het decreet Basisbereikbaarheid. We hebben inderdaad in juni 2020 de extra middelen vastgelegd voor het vervoer op maat, het laagste niveau inzake ons openbaarvervoersaanbod. Toen gingen we er nog van uit dat de aanvangsdatum in principe januari 2022 zou zijn, een datum die we al hadden moeten uitstellen. Maar intussen is duidelijk gebleken dat dat niet haalbaar is, met als gevolg dat we voor het jaar 2021 inderdaad die 12 miljoen euro hebben en straks voor het jaar 2022, wanneer de uitrol ook nog geen feit zal zijn, een bedrag van 18 miljoen euro. Die 12 miljoen euro kunnen we uiteraard niet overdragen naar een volgend jaar. Ik denk dat dat voor iedereen heel duidelijk is. Het zijn recurrente middelen, die vastliggen van jaar tot jaar. Die kunnen we niet cumulatief overdragen. Men zou dat misschien wel wenselijk vinden maar dat kan nu eenmaal niet.

Waar gebruiken we die middelen dan voor? Wel, voor de noden die er zijn. Ik denk onder andere aan de Dienst Aangepast Vervoer (DAV) en de Mobiliteitscentrale Aangepast Vervoer (MAV), die op dit ogenblik ook al zorgen voor vervoer op maat. Ik denk aan de belbussen en dergelijke. Vandaag vullen we die middelen nog altijd in voor een aantal aanbiedingen inzake openbaar vervoer.

Wat betreft het jaar 2023, het jaar waarin hopelijk het decreet kan worden uitgerold, weten we zeker dat we enerzijds het historisch bedrag hebben van 34 miljoen euro plus het bijkomend budget van 24 miljoen euro. Dat betekent dus dat

we dan zullen starten met een bedrag van 59 miljoen euro voor het vervoer op maat inzake de uitrol van het decreet Basisbereikbaarheid.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, dank u wel voor de verduidelijking. U hebt in de commissie gezegd dat dit in het kader van de begrotingsbesprekingen duidelijk zou worden. Dat was vorige week niet echt meteen duidelijk en in de documenten evenmin. Ik ben blij met de verduidelijking. Het is zoals u zegt: heel veel lokale bestuurders, waarvan er hier heel veel zitten en ik er ook een van ben, die deel uitmaken van die vervoerregioraden, hopen natuurlijk stiekem dat al die middelen opgehoopt worden en hun ten goede zullen komen. Ik begrijp dat u die elders in investeert. Ik denk dat het belangrijk is dat u daar transparant in bent, ook naar die vervoerregioraden.

Los daarvan merk ik in het landschap in Vlaanderen dat de vervoerregioraden wat stilliggen. Ik vind dat geen goede zaak. Ook al is de basisbereikbaarheid, de grote omwenteling, wat uitgesteld, ik vind dat die vervoerregioraden actief moeten blijven, vervoerplannen maken, mobiliteitsplannen maken, zwaarvervoerplannen maken enzovoort. Ik wil u vragen om vanuit het departement de forcing te voeren en tot actie over te gaan om die vervoerregioraden weer actief te maken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Opdat het nieuwe openbaarvervoerssysteem van basisbereikbaarheid, dat is uitgesteld, goed zou draaien, is het van essentieel belang dat het vervoer op maat van in het begin goed zit en voldoende budgetten heeft. De CD&V-fractie heeft bij de goedkeuring van het decreet Basisbereikbaarheid in 2019 al gezegd dat voldoende middelen voor vervoer op maat essentieel zijn.

Het is dan ook goed dat uit de regeringsonderhandelingen een verdubbeling van het budget is gekomen. Ik heb op 16 september de vraag gesteld wat er nu gebeurt met de middelen in het kader van dat uitstel. U kon daar toen niet op antwoorden, minister, omdat de begrotingsbesprekingen nog volop bezig waren, maar het is goed dat u daar nu klaarheid in schept – vorige week had u al een tipje van de sluier gelicht. Maar het is nu duidelijk: men zal kunnen starten, in 2023, met het budget dat op dat moment voorzien was en dat al op een veel hoger niveau zit, dan als we in 2022 gestart waren, waardoor er meer middelen zijn voor de vervoerregio's om het vervoer op maat op punt te stellen.

Minister, er was nog een kleine onduidelijkheid. Vorige week zei u dat een aantal elementen voor 2024 on hold worden gezet. Wat betekent dat?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank u wel, collega Maertens, voor de vraag, want het decreet Basisbereikbaarheid is voor ons al sinds het begin heel zwaar, omdat we zien dat er te weinig geld gaat naar het vervoer op maat voor de landelijke gebieden. Ik kan eigenlijk heel kort zijn: ik steun wat de collega's indirect vragen. Kunt u garanderen, minister, dat het geld dat we nu eigenlijk niet gebruiken voor vervoer op maat omdat alles vertraging oploopt, toch naar een beter vervoer op maat gaat in die landelijke gebieden?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, goede collega's, politiek begint en eindigt altijd met wiskunde: het gaat altijd over centen, budgetten; al de rest zijn woorden, is soms ook woordenkramerij. Heel belangrijk in uw antwoord is dat die budgetten tot 2023 bestemd blijven voor het openbaar vervoer. Die gaan niet

naar bruggen of wegen; ze blijven bestemd voor het openbaar budget. Het tijdverlies dat we samen lijden door de procedures bij de Raad van State omtrent de toewijzing van die mobiliteitscentrale: gebruik die tijd, die extra tijd, om dat vervoer op maat logistiek en organisatorisch op de rails te zetten, zodat het feilloos, in functie van de reizigers, uit de steigers kan komen. Het kan alleen maar beter zijn dan de situatie vandaag. Ik geloof daar rotsvast in, in dat vervoer op maat, maar het moet wel van meet af aan juist zitten, dus gebruik die tijd om alles organisatorisch en logistiek mooi op muziek te zetten.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, u hebt echt geluk met zulke trouwe leden van de meerderheid. U hebt hier vorige week in dit parlement gezegd dat we in 2024 wel zullen zien wat er met die middelen zal gebeuren. Met andere woorden: die hervorming, basisbereikbaarheid, beter openbaar vervoer, de modal shift versnellen, dat moeten we van deze Vlaamse Regering waarschijnlijk niet meer verwachten. Integendeel, doordat alles zo lang duurt – en het is niet alleen de aanbesteding van de Mobiliteitscentrale, collega Keulen, de minister heeft in de commissie gezegd dat er nog tal van problemen zijn –, dreigen de nodige hervormingen en evolutie naar deelmobiliteit te vertragen.

Ik ben benieuwd, minister, hoe u de verdeling van de middelen dan eigenlijk toepast. De vervoerregio Vlaamse Rand had bijvoorbeeld nog geen middelen uit de overgeërfde middelen uit het verleden, maar zou er krijgen met die extra middelen. Hoe gaat dat dan in zijn werk en hoe vermijdt u dat u in 2024 of wanneer de regeling uiteindelijk wordt ingevoerd, aan bepaalde regio's zult moeten zeggen: 'Jullie hebben tijdelijk meer gekregen, maar ik ga het opnieuw moeten afnemen om naar de vastgelegde verdeling te gaan.'? (*Applaus van Jeremie Vaneeckhout*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel collega's, voor de bijkomende vragen en bedenkingen.

Mijnheer Maertens, u zegt dat de vervoerregioraden op dit moment stil zouden liggen, maar ik krijg eerlijk gezegd die signalen niet. Op dit ogenblik zijn die volop bezig met de halteplanning, de Hoppinpunten en de unieke verantwoordingsnota's daarvoor, zodat die zo snel mogelijk uitgerold worden. Ik krijg dat signaal dus niet, maar ik zal het zeker mee opnemen. Er is overal een ambtelijke voorzitter in die vervoerregioraden vanuit het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, dus ik zal het zeker terugkoppelen. Misschien is het zo bij enkele vervoerregioraden, en dan moeten we dat zeker weer op de rails zetten.

Wat de middelen betreft, wil ik nogmaals heel duidelijk zijn. Ik had ook liever gehad dat de uitrol van de basisbereikbaarheid in januari 2022 zou plaatsvinden, maar het verhaal van de mobiliteitscentrale, met twee procedures bij de Raad van State, heeft voor enorme vertraging gezorgd. Zonder een mobiliteitscentrale zal een uitrol niet lukken. Ik denk dat dat voor iedereen duidelijk is.

Maar ook die andere puzzelstukjes moeten vallen. We moeten de Hoppinpunten hebben. We moeten de mobiliteitspunten hebben, waar men kan schakelen van het ene vervoersmiddel, de bus of de trein, naar een ander vervoersmiddel – een deelauto, een deelfiets, een flexbus, een taxi of wat dan ook. Die Hoppinpunten en die mobipunten zijn dus ook essentieel. We willen er deze legislatuur 1000 uitrollen. Er zijn er door de vervoerregioraden 1700 in kaart gebracht. Dus ook daar moet volop werk van worden gemaakt.

En dan is er nog een derde item. En mijnheer Bex, ik noem dat geen problemen. Ik noem dat gewoon dossiers die opgelost moeten worden. Dat zijn uitdagingen. Het

derde item is het verhaal van de bestekken die lopende zijn voor het vervoer op maat. Dat zijn bestekken rond de flexbussen en de flex+-bussen. Dat zijn de bestekken rond de deelmobiliteit, de deelauto's, de deelfietsen. Kortom, we zijn dat volop aan het uitrollen. De info van die bestekken, van die gunning, moet door de Mobiliteitscentrale meegenomen worden, om dan ook effectief te kunnen overgaan tot proefdraaien en dan te kijken of alles goed loopt, om het dan op grote schaal voor heel Vlaanderen uit te rollen, zodat iedereen gebruik kan maken van dat openbaar vervoer, dat een toekomstgericht en vraaggestuurd openbaar vervoer zal zijn, waarbij de combimobiliteit centraal staat. Die combimobiliteit zal sowieso ook de modal shift ten volle gaan faciliteren. Daar heb ik alle vertrouwen in.

Vanaf 2023, het moment dat het decreet uitrolt, hebben we sowieso voor vervoer op maat niet meer het historische bedrag van 34 miljoen euro, maar een bedrag van 34 plus 24 miljoen euro, zijnde een goeie 58 miljoen euro ter beschikking van vervoer op maat. Hoe die middelen dan verdeeld gaan worden over alle vervoerregioraden, dat ligt vast. Daar is een verdeelsleutel voor afgesproken. Hoe de middelen van dan tot nu worden gebruikt, dat is voor de invulling van tal van wensen, vragen, noden en hoe we het ook maar willen noemen, die De Lijn op dit ogenblik heeft in het kader van de exploitatie van het openbaar vervoer. Daar hebben we geen exacte verdeelsleutel van. Maar het is logisch dat daar waar de noden het hoogst zijn, waar er vandaag vele vragen zijn, we desgevallend moeten bijsturen in wat dat aanbod van vervoer op maat moet zijn. Dat de vraag groter is in veeleer landelijke gebieden, dat weten we. Die discussie hebben we ook al meermaals gehad in de commissie. Dat is heel duidelijk. Maar het is alleszins goed dat we de middelen ter beschikking hebben en ze zodoende kunnen gebruiken en dat ze niet zijn weggehaald in het kader van een of andere besparingsoperatie.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Bedankt, minister en collega's, voor de bijkomende opmerkingen en vragen. Het uitstellen van basisbereikbaarheid en vervoer op maat is heel vervelend. Ik vind dat ook vervelend, maar het is helaas niet anders vandaag. Maar het is ook een uitdaging, zoals ik daarnet van u hoorde, minister. Het is een uitdaging die we kordaat en transparant moeten aanpakken. Kordaat, door ervoor te zorgen dat iedereen tijdig voorbereid is op die grote omwenteling. Want het zal echt wel een big bang geven in Vlaanderen wat betreft het openbaar vervoer. En ook transparant, door ervoor te zorgen dat alle stakeholders, niet alleen de lokale besturen en de vervoerregioraden, maar ook de aanbieders, De Lijn zelf, en ook de pachters, en de aanbieders van deelmobiliteit, tijdig op de hoogte zijn van alles. Zij moeten een goede communicatie krijgen. En we rekenen daarvoor op u. U weet dat ik, als loyaal lid van deze meerderheid, reken op u en op onze regering. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.05 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.27 uur.*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Bart Claes, Sam Van Rooy en Leo Pieters over de stijgende energieprijzen en het nemen van dringende maatregelen om de energiefactuur te doen dalen – 947 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zou met gebruik van artikel 50, punt 1, h), van het reglement van ons parlement een aanvulling van de agenda willen vragen, en meer bepaald over het voorstel van resolutie van mijn fractie betreffende de stijgende energieprijzen en het nemen van dringende maatregelen om de energiefactuur te doen dalen.

Het heeft intussen ook een stuknummer. Het is ingediend en online beschikbaar.

De voorzitter: Goed, we zullen ons daar later over uitspreken.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector, wat betreft de G-sport – 864 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector, wat betreft de G-sport.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muylers (N-VA): Ik – en ook mijn fractie – kan alleen maar positief zijn over dit voorstel. Het is een verdere rationalisering van het sportlandschap, met als doel om enerzijds nog betere resultaten te halen in de topsport, maar langs de andere kant ook meer G-sporters aan het sporten te brengen. Ik denk dat dat een goede zaak is. Als we, dankzij een samengaan van verschillende structuren, meer centen naar de sporten kunnen laten gaan, eerder dan naar die structuren, dan kunnen wij daar alleen maar voor zijn. Minister, wij steunen u hierbij ten volle.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister, wij staan uiteraard ook achter het voorstel dat er eigenlijk voor wil zorgen dat er inderdaad meer G-sporters tot sportieve activiteiten komen. Dit voorstel houdt eigenlijk voornamelijk in dat we de samenvoeging en rationalisatie willen van verschillende organisaties. Die organisaties waren eigenlijk zelf ook vragende partij voor een fusie, gezien de grote overlappingen tussen hun werking. Door dit ontwerp van decreet zullen ze niet langer afzonderlijk worden gesubsidieerd, maar wordt het – zoals ik daarnet al zei – gerationaliseerd. Dat is iets waar wij als partij uiteraard volledig kunnen achterstaan.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Het is al gezegd: dit decreet zorgt voor een goede rationalisering van het G-sportlandschap, met een eengemaakte organisatie, die zowel als ledenorganisatie en als sportfederatie zal fungeren, maar ook

een kennis- en ondersteuningscentrum zal zijn. Tot nu toe was dit versnipperd. De sector zag zelf ook de meerwaarde van die fusie in. Er is dus niet alleen maar een draagvlak, maar zelfs een 'vraagvlak' vanuit de G-sportsector. Tijdens de bespreking en de behandeling van dit ontwerpdecreet in de commissie hebben we nog een aantal bijkomende vragen geformuleerd, bij de memorie van toelichting. Op de meeste zaken hebben we een duidelijk antwoord gehad van de minister. Ik ga daar nu niet verder op ingaan, want in essentie is dit decreet een heel goede zaak. Volgens het regeerakkoord – en dat was voor CD&V ook heel belangrijk – wilden wij meer mensen aan het sporten en in beweging krijgen. Dat geldt natuurlijk ook, en in het bijzonder, voor de G-sporters. Het is ook daarom dat CD&V dit ontwerp van decreet overtuigd mee goedkeurt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ter aanvulling is er nog een aspectje dat toch niet zonder belang is, en misschien wat contra-intuïtief, namelijk dat het ook de bedoeling is van deze eengemaakte federatie om vooral leden te hebben bij andere federaties. We gaan echt uit van een horizontale werking, en we willen er echt op aansturen dat de G-sporters ook zoveel mogelijk terecht kunnen in wat we 'validensportclubs' noemen. Dat zie je nu wel op gang komen, dat we dat aparte, dat hokjesdenken verlaten. We zien nu stelselmatig dat steeds meer sportclubs en sportfederaties zich openstellen voor een eigen G-sportwerking. Het is vooral dat wat we moeten stimuleren: dat we daar de inclusieve weg gaan volgen. En dat is toch ook wel een van de doelstellingen van dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 864/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 10.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 juni 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid, opleiding, vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden

– 904 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 juni 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid, opleiding, vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 904/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 en 2.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen – 908 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is zeer belangrijk om de concurrentiepositie van Vlaanderen te versterken en te investeren in een goed ondernemersklimaat. Wat we nu zien, is dat Vlaanderen onvoldoende ondernemend toptalent en innovatieve start-ups en scale-ups kan aantrekken. Daarvoor vallen we nu terug op wetgeving van 1965. Een nieuw ontwerp van decreet was dus eigenlijk noodzakelijk, met een aantal slimme aanpassingen om het tij te doen keren. Dat doen we hier met dit ontwerp van decreet. zeer belangrijk hierbij is dat we de meerwaarde van de ondernemingen moeten bekijken voor onze Vlaamse economie. We moeten selectiever zijn om de juiste profielen aan te trekken, de juiste profielen die passend zijn bij onze arbeidsmarkt.

We moeten drempels afbouwen, maar het ook daarbij niet laten. Via Flanders Investment & Trade (FIT) en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) kunnen we actief op zoek gaan naar beloftevolle en innovatieve starters. Ook voor de klassieke ondernemingen leggen we een aantal voorwaarden op: een startkapitaal, diplomavereisten. Die klassieke onderneming moet ook zorgen voor jobcreatie.

Dit alles moet bijdragen tot het aantrekken van buitenlandse sterke ondernemers met levensvatbare ondernemingen. Verder moeten we natuurlijk ook werk maken van ambitieuze en transparante doorlooptijden. Die diplomatieke valies is echt niet meer van deze tijd; we moeten inzetten op een digitaal loket, een digitale procedure en het 'only once'-principe om de administratieve last te beperken.

Ik wil nog even wijzen op het feit dat het belangrijk is om misbruiken niet te tolereren. In 2020 werden 96 buitenlandse zelfstandigen gecontroleerd. Bij een derde daarvan werden inbreuken vastgesteld. Dat is veel, dus de controle door de Vlaamse inspectie moet zeker en vast blijven. Dat is zeer belangrijk, we moeten optreden tegen schijnzelfstandigheid, het niet respecteren van de voorwaarden of andere misbruiken. Een aantal duidelijke strafbepalingen werd dan ook opgenomen in het nieuwe ontwerp van decreet.

Collega's, onze fractie steunt dit ontwerp van decreet zeker en vast. Het is een goede basis voor een aantrekkelijk ondernemersklimaat, met specifieke aandacht

voor het binnenhalen van buitenlands toptalent. Daarom zullen we dit straks goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, onze fractie zal zich onthouden. Wij zijn wel tevreden dat er een aantal strikte voorwaarden worden gekoppeld aan het toekennen van de beroepskaarten, zoals het diploma secundair onderwijs, het startkapitaal en een vorm van bestaansminimum, maar voor ons is het niet nodig dat er zich nog meer niet-Europese burgers in Vlaanderen komen vestigen om hier bijvoorbeeld een kapperszaak of een pitabar te openen. Wij willen vooral ondernemers aantrekken die voeling hebben met Vlaanderen, de Vlaamse cultuur onderschrijven en de Nederlandse taal machtig zijn. Wij zullen ons dus onthouden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Heel kort, om toch nog eens te benadrukken dat wij hier echt wel over een heel belangrijke en historische hervorming zullen stemmen. Het is een wetgevend kader dat tientallen jaren oud is, waarbij we niet alleen moderniseren en digitaliseren, maar ook duidelijke keuzes maken voor kwaliteitsvolle startups, om ondernemers die zich hier willen vestigen aan een aantal criteria te laten voldoen. Zo zijn we zeker dat zij een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan onze Vlaamse economie. Wij leggen daarbij de lat wat hoger. Dat is niet alleen in het belang van de Vlaamse economie maar uiteraard ook van de betrokken ondernemers zelf. Bijvoorbeeld de minimumdrempel inzake startkapitaal zorgt ervoor dat de overlevingskans van dergelijke bedrijfjes een stukje hoger komt te liggen dan voorheen het geval was. Vooral worden op die manier fraude en mogelijke andere mistoestanden vermeden. We zullen uiteraard voluit dit ontwerp van decreet ondersteunen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, dit is een heel goed ontwerp van decreet. Ik zal kort toelichten waarom.

Een eerste reden is dat het past in de liberale filosofie dat mensen vooral kansen moeten grijpen. Als je naar hier komt vanuit het buitenland, om welke reden dan ook, dan moet de basisfilosofie in Vlaanderen zijn: 'Show me what you got!' Begin te ondernemen, begin te werken, grijp je kansen. Als je van zover bent gekomen, doe er dan alles aan om hier je leven uit te bouwen. Maar om mensen kansen te kunnen geven, heb je natuurlijk een duidelijk kader nodig. Dat ontbrak nog. Deze bevoegdheid is overgekomen via de zesde staats hervorming. Ik vind het echt goed dat als Vlaanderen een bevoegdheid krijgt, dat we er eindelijk iets anders mee doen en dat we het beter maken. Dat we zeggen tegen die mensen die naar hier komen: 'Grijp uw kansen. Begin te ondernemen. Begin een zaak. Begin inderdaad, mevrouw, een pittabar of een kapperszaak of een innovatief informaticabedrijf. Grijp uw kansen. Als je hier bent, maak er iets van.' Dat is de manier waarop niet alleen de integratie vooruitgaat maar waardoor meteen ook ons hele economisch weefsel wordt versterkt.

Een tweede reden is heel simpel: onze Vlaamse economie heeft daar nood aan. Ik heb in de commissie een paar keer de analogie gebruikt van een voetbalclub. Een goede voetbalclub moet eigen talent kweken en ervoor zorgen dat de eigen spelers groeien binnen de club. Dat doen wij ook in Vlaanderen door onze eigen kmo's, onze eigen ondernemingen volop te steunen. Maar je hebt in een goede voetbalclub soms een transfer van elders, uit het buitenland nodig. Dat is in de economie ook zo. Economieën die openstaan voor nieuwkomers, voor innovatie, zijn de economieën die vooruitgaan in de wereld. Dat hebben we doorheen de hele geschiedenis gezien. Als Vlaanderen hebben wij echt nood aan die mensen

die hier ons economisch weefsel willen versterken. Dat kan je natuurlijk niet doen zonder regels, zonder een kader. Dit ontwerp van decreet voldoet daaraan.

Er worden twee grote zaken ingevoerd. Enerzijds zeggen we dat wie hier begint te ondernemen een soort van kwalitatief bewijs moet hebben dat hij of zij daarvoor geschikt is: diplomavereisten, et cetera. Hij moet ook een minimum aan kapitaal kunnen aanbrengen. Die drempel is niet onredelijk hoog gelegd. Ik denk dat het wel goed is dat je, voordat je begint te ondernemen, laat zien dat je solvabel bent. Dat zijn trouwens ook vereisten die wij verwachten van ondernemers van hier die starten. Daarnaast wordt ook de hele procedure van aanvragen en van verwerken van gegevens gedigitaliseerd, zodat er geen rompslomp is van een aantal maanden maar zodat die erkenning binnen een paar dagen of weken kan afgewerkt worden.

Dat zijn de dingen, collega's, die onze economie structureel vooruithelpen. Zorg dat mensen die naar hier komen kansen kunnen grijpen, dat zij onze economie mee kunnen versterken. Dat is het liberale gedachtegoed ten top. Daarom zal onze hele fractie, vertegenwoordigd door de achterste banken op dit moment, volop dit ontwerp van decreet steunen.

De voorzitter: Collega's, mag ik tussendoor vragen aan de collega's hier aanwezig en thuis om in te loggen in het stelsysteem?

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's en minister, we hebben de discussie gevoerd in de commissie. U zult niet verwonderd zijn door de opmerkingen die ik zal maken. Ik vind dat er heel veel goede dingen zitten in wat er op tafel ligt en ik ga ook wel een heel stuk mee in de digitalisering, het vernieuwen van oude wetgeving of nog oude vigerende wetgeving.

Ik blijf het er toch moeilijk mee hebben dat drempels worden opgeworpen voor de mensen die in Vlaanderen willen ondernemen. Dat is een opmerking van de sociale partners. In de commissie heb ik een drempel in het bijzonder aangehaald. Ik heb relatief weinig begrip voor de diplomavereiste. De reden is heel eenvoudig. Ik heb al verwezen naar de heer Muyters, die ik nu niet zie zitten, maar die altijd heel trouw aanwezig is in dit halfroond. Ik herinner me zijn mantra uit de vorige legislatuur. We moeten minder naar diploma's en meer naar competenties kijken. Mijn fractie is er een grote voorstander van te kijken naar wat mensen kunnen in plaats van te kijken naar wat mensen ooit op school hebben gepresteerd. Ik vind het merkwaardig dat we een diplomavereiste inbouwen voor mensen die hier willen komen ondernemen. Ik ken heel wat ondernemers die hun zaak bij wijze van spreken met gezond boerenverstand zijn gestart. Daar kwam niet veel scholing aan te pas, maar ze zijn wel succesvolle ondernemers. Die voorbeelden zijn legio. Dat zijn geen uitzonderingen. Er zijn er heel wat.

Mijn fractie omarmt de goede zaken in dit ontwerp van decreet, maar we zijn kritisch over de drempels die we minder interessant vinden om mensen naar hier te halen om hier te ondernemen. Om die reden zal de Groenfractie zich onthouden.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, de Vooruitfractie zal zich ook onthouden. U weet dat we voorstanders zijn van de modernisering van de regelgeving inzake positieve arbeidsmigratie. Dat kan een meerwaarde voor de Vlaamse economie en arbeidsmarkt betekenen en we zijn het ermee eens dat de focus op het innovatief talent en op de aandacht voor sociale fraude moet liggen. We hebben daar een bedenking bij gemaakt. We stellen ons de vraag of de afdeling Vlaamse Sociale Inspectie daartoe voldoende is uitgerust? U hebt beloofd daar werk van te maken, wat alvast een goede zaak is.

Tot slot is het voor de Vooruitfractie nogal evident dat iedereen gelijk voor de wet moet zijn. De sociale partners hebben de opmerking gemaakt dat na de invoering van dit ontwerp van decreet voor het ondernemerschap andere regels gelden voor de nieuwkomers en voor de oudkomers. De diplomavereiste en de terbeschikkingstelling van een startkapitaal hebben in se niets met de solvabiliteit van de onderneming te maken. Aangezien dat ons niet het beste denkspoor lijkt, zullen we ons onthouden. We hopen dat in een volgende fase het voortschrijdend inzicht alsnog start-ups en innovatief talent zal aantrekken zonder bijkomende drempels voor ondernemende mensen van hier of van elders op te werpen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, we hebben in de commissie uitvoerig over dit ontwerp van decreet gediscussieerd. Het was een goede gedachtewisseling. Het zal niemand verbazen dat ik bijzonder trots ben dat we nu, na vele jaren, eindelijk een nieuw ontwerp van decreet betreffende de beroepskaarten kunnen voorleggen. Wie van buiten de EU naar Vlaanderen komt om een zaak te starten, heeft een beroepskaart nodig. Dankzij dit ontwerp van decreet kunnen we die 55 jaar oude wetgeving eindelijk vervangen.

De focus ligt op innovatieve start-ups, scale-ups en klassieke ondernemingen. Voor de innovatieve ondernemingen hebben we een soepeler beleid ontwikkeld. Voor de klassieke ondernemingen worden enkele voorwaarden gesteld.

Mijnheer Rzoska, ik heb in de commissie gesteld dat ik zeker niet ongevoelig ben voor uw opmerking over de diplomavereiste. Ik ben anderzijds natuurlijk wel vijf jaar minister van Onderwijs geweest en ik ben ook gevoelig voor de pleidooien over het belang van het behalen van een diploma van het secundair onderwijs. Ik heb in de commissie verklaard dat ik bereid ben dit in de eerste evaluatie op te nemen. Ik vind het spijtig dat u zich onthoudt, maar dat is natuurlijk uw keuze. Sowieso zal hiermee rekening worden gehouden, maar we willen helder zijn met betrekking tot onze verwachtingen ten aanzien van mensen die van buiten de EU naar hier komen om als zelfstandige te werken.

Mevrouw Gennez, ik ben iets minder gevoelig voor de opmerkingen over het startkapitaal. Het gaat niet om kapitaal dat apart op een rekening moet staan. Dit geld kan worden gebruikt om de zelfstandige activiteiten te ontplooiën. Ik vind het normaal dat we de lat op haalbare hoogte leggen. We weten hoe moeilijk het is een onderneming te starten en welke budgetten daarvoor doorgaans nodig zijn.

Maar ook dat punt ben ik zeker bereid mee te nemen in de evaluatie. Er is een nieuw decreet, er zijn heldere voorwaarden, die zijn helder voor iedereen. En ik hoop vooral dat er heel wat innovatief talent zal worden aangetrokken, meer talent dan vandaag het geval is. De concurrentie tussen de lidstaten is bijzonder groot. Daarom is het hoogdringend dat wij onze oranje loper kunnen uitrollen.

Voorzitter, ik moet de aandacht vestigen op twee artikelen in het ontwerp van decreet. De juridische dienst van het Vlaams Parlement heeft ons er gisteren op geattendeerd dat er twee kleine technische correcties zouden moeten worden aangebracht. Ik denk niet dat dat onder de vorm van amendementen moet, omdat het technische correcties zijn. Als het goed is, dan geef ik ze even mee aan de vergadering.

In artikel 5 dienen er voor de alinea die begint met "Een buitenlandse onderdaan die een zelfstandige beroepsactiviteit verricht met een innovatieve meerwaarde voor Vlaanderen" de tekens '§2.' te worden toegevoegd. Waarom? Omdat op die manier het tweede lid van de eerste paragraaf een delegatie bevat naar de Vlaamse Regering. En het eerste lid van de tweede paragraaf bevat een aantal diplomavooraanvoorwaarden voor buitenlandse ondernemers. Het is dus een heel technische aanpassing.

En in artikel 13 moet de verwijzing naar 'het eerste lid' worden vervangen door 'het tweede lid'. Hierdoor kan een buitenlandse onderdaan aan wie een beroepskaart werd geweigerd, alsnog een nieuwe aanvraag indienen in datzelfde jaar als hij hiervoor nieuwe inhoudelijke argumentatie kan aanbrengen.

Dat zijn twee taalopmerkingen, waarvan de juridische dienst voorstelt om deze vandaag ook mee te nemen in de finale tekst die wordt goedgekeurd. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik probeer nog een finale poging te doen om collega's die het ontwerp van decreet niet willen steunen ervan te overtuigen dat wel te doen. Ik zal dat doen aan de hand van een statistiek. Het is zo dat, van de Fortune 500 companies, zeg maar de 500 bedrijven met het grootste kapitaal in Amerika, meer dan de helft werd opgericht door mensen met buitenlandse roots, directe afstammelingen van mensen die van elders komen. En de reden daarvoor is dat er in Amerika, maar ook in de Angelsaksische landen in het algemeen, heel hard wordt gefocust op het aantrekken van kwalitatief ondernemerschap. En als jullie de adviezen – en het zijn er een heel pak – van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) de afgelopen jaren op dat aspect nalezen, merken jullie dat dat net hetgeen is wat er in Vlaanderen mist. Er mist echt een kader om dat kwalitatief ondernemerschap naar hier te trekken en om die meerwaarde voor de economie te verzilveren bij ons. En die gaat vooral naar andere landen in Europa, maar vooral ook daarbuiten.

Ik snap dat je bedenkingen hebt bij de ene of andere drempel, maar die zijn er net op gericht om dat kwalitatief ondernemerschap van buitenaf te bevorderen. En als je ziet welke geweldige meerwaarde dat in de Angelsaksische landen heeft voor de werkgelegenheid, de economische groei en het innovatievermogen, dan denk ik dat het echt nodig is om daar ook in Vlaanderen werk van te maken.

Ik hoop dat jullie met deze kleine statistiek/oproep toch nog overtuigd zijn om jullie steun te geven aan dit ontwerp van decreet. Ik zie gematigd enthousiasme.

De voorzitter: Mooi hé, minister?

Minister Hilde Crevits: Ik ben ontroerd, voorzitter.

De voorzitter: Hebt u een zakdoek nodig?

Minister Hilde Crevits: Dat mag wel, ja.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 908/1)*

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 4.*

Bij artikel 5 heeft de minister een technische correctie voorgesteld.

– *Er zijn geen verdere opmerkingen bij artikel 5.*

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 6 tot en met 12.*

Bij artikel 13 heeft de minister een technische correctie voorgesteld.

- *Er zijn geen verdere opmerkingen bij artikel 13.*
- *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 14 tot en met 37.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur – 735 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 9

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het voorstel van decreet van Tom Ongena, Nadia Sminate, Brecht Warnez, Paul Van Miert, Katrien Schryvers en Kris Van Dijck tot wijziging van deel 3, titel 4, hoofdstuk 1 en 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, bij grondige herlezing van het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet over het lokaal bestuur zijn we erop uitgekomen dat het decreet eigenlijk ook van toepassing is op ziekenhuizen, zijnde autonome verzorgingsinstellingen. Zo zijn er nog heel wat in Vlaanderen, zoals het ziekenhuis Oost-Limburg, Jan Palfijn Gent, AZ Brugge-Oostende en Aalst. Dat was tot nu toe onduidelijk en alleszins niet geëxpliciteerd. We denken dat het problematisch is dat ziekenhuizen ook kunnen overgaan tot commercialisering, en daarom hebben we met Groen en Vooruit een amendement ingediend om de ziekenhuizen uit te sluiten uit de nieuwe mogelijkheden die het Privatiseringsdecreet geeft om over te gaan tot een privatisering en commercialisering.

Het interfereert echter ook met de federale regelgeving voor ziekenhuizen. Als we naar de federale Ziekenhuiswet kijken, dan bepaalt die in hoofdstuk II, afdeling 1, artikel 15, §3, de categorieën van rechtspersonen die een ziekenhuis of een ziekenhuisnetwerk mogen uitbaten.

Het interfereert ook met de regelgeving rond de ziekenhuisnetwerken. Bijna alle ziekenhuizen in Vlaanderen zijn vandaag aangesloten bij een ziekenhuisnetwerk, maar vandaag zijn al die ziekenhuisnetwerken erkend als een vzw-structuur. Als dit decreet erdoor komt en ook van toepassing zou zijn op de ziekenhuizen, wil dat eigenlijk zeggen dat een ziekenhuis over kan gaan tot het oprichten van vennootschappen die dan botsen met de bovenliggende vzw-structuur die vandaag erkend is.

Ik kan mij voorstellen dat verschillende mensen uit de meerderheid ook geen duidelijkheid hadden of ook niet wisten dat het Privatiseringsdecreet van toepassing is op ziekenhuizen. Om er zeker van te zijn dat ons amendement op het voorstel van decreet geen nieuwe juridische problemen zou opleveren, vragen wij conform artikel 72, punt 2, van het reglement bij mondeling verzoek een beredeneerd advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State over dit amendement op dit voorstel van decreet. (*Opmerkingen van Tom Ongena*)

De voorzitter: Neen, collega Ongena, niemand kan nu het woord nog krijgen.

We moeten eerst een simulatiestemming uitvoeren. Gelieve dus in te loggen in de stemtoepassing.

Collega Annouri is verontschuldigd, want die is net papa geworden van een flinke dochter met de naam Isra. Gefeliciteerd namens ons allen. (*Applaus*)

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, collega De Meester is verontschuldigd wegens ziekte.

De voorzitter: Er zijn voldoende leden ingelogd om nu de teststemming uit te voeren.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, de heer Warnez is verontschuldigd om persoonlijke redenen.

De voorzitter: De teststemming is beëindigd.

Verzoek tot raadpleging van de Raad van State

De voorzitter: Dames en heren, ingevolge het verzoek van collega Vandecasteele tot raadpleging van de Raad van State wordt de beraadslaging geschorst en ga ik na of het verzoek gesteund wordt door ten minste een derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers. Concreet betekent dat: minstens 42 volksvertegenwoordigers.

We gebruiken hiervoor de stemtoepassing.

De Vlaamse volksvertegenwoordigers die het verzoek steunen, drukken op de groene knop.

De andere Vlaamse volksvertegenwoordigers drukken op de rode of gele knop. Men kan zich dus ook onthouden.

Stemming nr. 1

Het verzoek tot raadpleging van de Raad van State wordt gesteund door 48 Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Dit is meer dan één derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers. Dientengevolge zal ik het advies van de Raad van State over het amendement vragen en is de beraadslaging zolang geschorst.

Collega Ongena, u hebt zich onthouden.

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik zou graag een stemverklaring afleggen, voorzitter. Ik wil in mijn stemverklaring vooral uitdrukken dat ik het heel jammer vind voor het parlement op zich, wat hier gebeurt. Dit is gewoon een manifeste nieuwe verdragingsoperatie die wordt doorgevoerd. Men heeft op 14 juli vanuit de oppositie verschillende amendementen ingediend. We hebben daarover het advies van de Raad van State gekregen. Dat advies was vernietigend. Daarin stond onder andere het volgende. Het is zinloos. Het is onduidelijk. Vlaanderen is niet bevoegd. U moet dat aan Europa vragen. Het grondwettelijk beginsel van de vrijheid van vereniging zou zelfs geschonden zijn.

Dat waren dus duidelijk politieke amendementen, die van tafel zijn geveegd. Ik zou denken dat de oppositie dan eindelijk het debat hier zou willen aangaan. Maar opnieuw dient men een amendement in, last minute. De tekst van dit decreet ligt sinds eind vorig jaar in het parlement. We zijn daar al maanden over bezig. We hebben daar al verschillende hoorzittingen over gehad. We hebben daar verschillende besprekingen in de commissie over gehad. Om dan nu opnieuw een amendement

daarop in te dienen en opnieuw een advies van de Raad van State daarover te vragen, vind ik een parlement onwaardig. Dit is een cinema. Op deze manier misbruik je het reglement en geef je eigenlijk – als je dit doortrekt – aan dat je als minderheid gewoon je wil kunt opleggen aan de meerderheid. Zo kan de meerderheid eigenlijk nooit nog een decreet goedkeuren, want dit circus kan bij elk decreet opgevoerd worden. Ik vind het dus heel jammer wat hier gebeurt. In de plaats van dit spelletje te spelen en dit parlement onrecht aan te doen, denk ik dat we gewoon een democratisch debat moeten kunnen voeren en dat uiteindelijk de meerderheid haar stem moet kunnen opleggen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Collega Van Dijck, u hebt zich ook onthouden en kunt dus ook nog spreken.

De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, collega's, ik heb me onthouden, volledig in de lijn van wat collega Ongena zei – ik herhaal het niet, ik onderstreep het alleen maar. Ik zal hier niet meer woorden aan vuil maken. Ik heb nooit meegemaakt dat de stemming over een voorstel van decreet op deze manier onmogelijk wordt gemaakt. Er is hoongelach, dat is goed, ik zal dan verder argumenteren.

Zoals collega Ongena zei, zijn de verschillende amendementen zoals ze de vorige keer zijn ingediend, door de Raad van State gewikt en gewogen. Fouten bij de vormvereiste, zinnen die moeten worden weggelaten, geen verschil in de behandeling van verschillende welzijnsverenigingen, problemen met gelijkstelling van de werkingsgebieden, het creëert onduidelijkheid enzovoort enzovoort.

Collega's, als we de volgende keer op dezelfde manier een advies krijgen, en als jullie dan opnieuw amendementen verzinnen om dit op de lange baan te schuiven, dan doen jullie maar, maar dan bewijst u dit parlement en de politiek daar geen dienst mee. Degenen die voor dit amendement hebben gestemd of voor de vraag voor de Raad van State, liggen daar op dit moment echt niet wakker van, denk ik. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Collega's, de algemene bespreking van en de stemming over dit voorstel van decreet is opgeschort.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de bescherming en versterking van gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten in de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... over Afghanistan) – 851 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de bescherming en versterking van gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten in de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Collega's, in het voorjaar hadden we nog hoop na het historisch vredesakkoord van februari 2020, omdat de vredesonderhandelingen tussen de Afghaanse regering en de taliban een perspectief konden bieden. De initiële resolutie die dit voorjaar in de commissie werd goedgekeurd, focuste

op deze onderhandelingen. In concreto was ons verzoek om bij dit overleg de bescherming en versterking van gendergelijkheid, vrouwen- en meisjesrechten als een volwaardige pijler mee te nemen, en vroegen we heel concreet dat de taliban van hun zijde, zoals de Afghaanse regering deed, ook vrouwen aan de onderhandelingstafel zouden laten plaatsnemen.

De situatie in Afghanistan, zoals jullie allemaal weten, heeft deze zomer een wel bijzonder verontrustende wending genomen. De taliban grepen half augustus de macht. De verslagenheid, de wanhoop, de angst bij de Afghaanse burgers, maar zeker bij vrouwen en meisjes, is ongezien. Dat zal niemand verwonderen, integendeel, want na twintig jaar traag maar gestaag vooruitgang boeken inzake rechten van vrouwen en meisjes, waaronder toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en ook deelname aan het maatschappelijke en politieke leven, lag die vooruitgang op één dag aan diggelen.

De verdedigers van vrouwen- en mensenrechten smeken om hulp uit het westen. We weten allemaal dat de taliban geen geweld schuwen. Niet alleen vrouwen, maar ook lgbtqi-personen, etnische en religieuze minderheden, academici, journalisten en voormalige politici worden geïsoleerd en zelfs geëxecuteerd. Dat is onaanvaardbaar.

Dit initiatief hangt nauw samen met mijn thuisstad. De ngo Moeders voor Vrede met zetel in Ieper is al twintig jaar actief op het terrein in Afghanistan. De Ieperse Jennie Vanlerberghe runt samen met een aantal vrouwen ter plaatse verschillende projecten over alfabetisering, Engelse lessen, landbouwprojecten, productieteliers, maar ook medische projecten zoals de simpele toegang tot de gynaecoloog. Dat is voor een pak vrouwen in Afghanistan onbestaand. Voor ons Vlamingen is dat ondenkbaar.

De schrijnende verhalen die de medewerkers van Moeders voor Vrede met me delen, zelfs van voor de machtsgreep van de taliban, kruipen onder je huid, die maken je opstandig, maar ook echt verdrietig – verdrietig dat we anno 2021 geconfronteerd worden met dergelijke flagrante inbreuken op mensenrechten of vrouw- en gendergelijkheid.

Door de laatste ontwikkelingen in het land, de machtsgreep van de taliban, worden er vandaag twee amendementen voorgelegd op het initiële voorstel van resolutie. Deze actualiseren die uiteraard, zowel de titel als de inhoud. In concreto uiten we met dit voorstel van resolutie dus onze grote bezorgdheid over de toekomst van Afghanistan, nu de taliban opnieuw aan de macht zijn en ze de algemene invoering van de strikte shariawetgeving voor ogen hebben. Dat maakt ons strijdvaardig. We vragen dan ook om het Afghaanse volk niet in de steek te laten en hun fundamentele rechten en vrijheden te beschermen. We richten ons uiteraard ook naar de Europese Unie om het belang van een inclusief verzoeningsproces krachtig aan te kaarten en een operationele samenwerking met een toekomstige Afghaanse regering enkel aan te gaan voor zover er geen afbreuk gedaan wordt minstens aan de verworven rechten en vrijheden van alle Afghanen.

Ook humanitair – dat is ook heel belangrijk – vragen we de nodige daadkracht van Europa, zodat de geboden hulp effectief bij het Afghaanse volk terechtkomt. Aan de Vlaamse Regering vragen we uiteraard om in haar buitenlands beleid het belang van gendergelijkheid te blijven onderstrepen, erop toe te zien dat vrouwen actief betrokken worden in alle internationale initiatieven met betrekking tot Afghanistan en tot slot ook om haar steun aan het Afghaanse volk te bevestigen en na te gaan welke humanitaire ondersteuning wij van onze kant kunnen bieden.

Het is een lijvig voorstel van resolutie geworden, maar het duidt ook op de noodzaak en het belang van een duidelijke positie in deze impasse. Ik hoop dat het parlement straks dit voorstel van resolutie geactualiseerd door twee amendementen breed goedkeurt. Tot slot wil ik uiteraard de collega's die meegewerkt

hebben aan dit voorstel van resolutie heel oprecht bedanken om hun schouders mee onder dit initiatief te zetten. Uiteraard dank ik ook allen die dit straks willen steunen door voor te stemmen. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Op mijn beurt wil ik collega Talpe bedanken, want het oorspronkelijke voorstel van resolutie werd in het voorjaar van 2021 geschreven en raakte op dat moment echt wel een vergeten problematiek aan. Vanuit het standpunt van vandaag is dat moeilijk voor te stellen. Na die machtsgreep van 15 augustus van de taliban heeft de realiteit dat inderdaad volledig veranderd, vandaar ook die amendementen. De vrees die werd aangeraakt in het oorspronkelijke voorstel van resolutie, die vrees rond vrouwenrechten, werd helaas meer dan bewaarheid. Vandaag nog waarschuwd de Verenigde Naties voor een voedselcrisis die daar nog eens bovenop dreigt voor miljoenen kinderen in Afghanistan. Minstens een miljoen kinderen zou zelfs het risico lopen om te overlijden. Ik ben dan ook blij met dit voorstel van resolutie, niet het minst omdat die man en paard noemt en heel erg duidelijk is in zijn stellingnames. Het spreekt dan ook voor zich dat wij als N-VA-fractie dit voorstel van resolutie volmondig steunen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ook langs mijn kant dank ik collega Talpe om dit initiatief te nemen. Aan het initiële voorstel van resolutie hebben wij ook constructief meegewerkt omdat we die problematiek ook ten zeerste erkennen. Maar al bij de bespreking in de commissie bleek dat dit voorstel van resolutie al niet meer heel actueel was door de veranderingen daar ter plekke. Initieel vroegen we naar aandacht voor de rechten van vrouwen of jonge meisjes tijdens de vredesgesprekken die liepen tussen het Afghaanse regime, de taliban en de VS. Toen zagen we al dat de zaken waar wij voor vreesden en voor opriepen in het voorstel van resolutie, bewaarheid werden. De vrijheden van jonge vrouwen en van meisjes kwamen helemaal in het gedrang en alle vooruitgang die de voorbije twintig jaar geboekt was op het vlak van vrijheden voor vrouwen, toegang tot onderwijs, tot de gezondheidszorg, tot de arbeidsmarkt, dreigde achteruit te gaan.

Natuurlijk is de situatie vandaag helemaal veranderd. Waar initieel de focus in het voorstel van resolutie lag op vrouwen en meisjes, hebben we die nu uitgebreid – terecht – naar alle Afghanen die vrezen voor vervolging, voor onderdrukking, naar alle Afghanen uit een etnisch-culturele of religieuze minderheid en lgbt'ers (lesbian, gay, bisexual, transgender). Zoals u verwijst naar de vrouwenbewegingen vanuit uw stad, heb ik ook contact gehad met lgbt'ers uit Afghanistan. Ook de lgbt-organisaties daar hebben heel hard werk geleverd om lgbt'ers mee te kunnen evacueren vanuit Afghanistan, wat voor velen gelukkig gelukt is.

In dit voorstel van resolutie herhalen we onder andere de oproep om de taliban niet te erkennen. Ik denk niet dat de taliban zullen wakker liggen van wat we in dit voorstel van resolutie vragen. We vragen wel een aantal heel belangrijke zaken, ook aan alle andere betrokken partijen. De essentie is dat we aangeven dat we de bevolking in Afghanistan niet in de steek willen laten, dat we willen opkomen voor de fundamentele rechten en vrijheden van alle Afghanen en die willen beschermen. Er zijn oproepen naar de Europese Unie voor die belangrijke coördinerende rol bij een mogelijke verdere evacuatie van EU-onderdanen maar ook van Afghanen die het risico lopen op represailles door de taliban. Het gaat om vrouwen, lgbt'ers (lesbian, gay, bisexual, transgender) en mensenrechtenactivisten. We spreken volmondig onze steun uit voor die verschillende groepen. We hebben inderdaad ook een aantal vragen voor de Vlaamse Regering. Mevrouw Talpe heeft dat zeer goed toegelicht, waarvoor nogmaals dank. CD&V zal dit voorstel van resolutie uiteraard overtuigd goedkeuren.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Dank u wel aan mevrouw Talpe als initiatiefneemster. Ik sprak naar aanleiding van dit voorstel van resolutie met Hasina Amini, een jonge Afghaanse vluchteling. Ze is ondertussen al een aantal jaren hier maar ze heeft nog wel wat familie in Afghanistan. Die verhalen zijn bijzonder pakkend. Haar ene neef had een hotel waar wel wat westerse mensen in verbleven. Dat is daarom door de taliban kort en klein geslagen. De taliban zijn nu op zoek naar de eigenaar, haar neef, waardoor het hele gezin is ondergedoken en uit angst alle contact, ook met haar hier in België, heeft moeten verbreken.

Haar oom is een arts die een aantal jaren geleden een vrouw had behandeld. De echtgenoot van die vrouw is nu talibanstrijder en bedreigt die arts omdat hij ooit zijn vrouw behandeld heeft. Dat zijn bijzonder schrijnende situaties want ook die oom is moeten onderduiken.

Dat niet alleen. Behalve die verhalen komt heel hard naar boven dat eigenlijk vooral de lijstjes gevreesd worden, lijstjes van mensen die hebben samengewerkt met westerse mogendheden. Lijsten van meisjes ouder dan 12 jaar, lijsten van vrouwen die weduwe geworden zijn maar nog jonger dan 40 jaar zijn en dus moeten huwen. Op basis van die lijsten gaat men 's avonds van deur tot deur aankloppen en neemt men mensen mee. Die worden gekidnapt, gefolterd of zelfs vermoord. Er wordt daar een totaal regime van angst gecreëerd, terwijl de taliban de hele situatie naar buiten toe opsmukken alsof ze toch goed bezig zijn.

Als je dan aan haar vraagt wat zij het allerbelangrijkste vindt, dan geeft zij drie punten mee. Het eerste is: geloof die mooie verhalen van de taliban niet. Want terwijl zij verhalen opsmukken, mogen de Afghaanse vrouwen geen gsm meer gebruiken want dan zouden ze misschien wel de verkeerde filmpjes kunnen posten.

De tweede zaak die ze wenst voor Afghanistan en zijn inwoners is rust, rust zodat men niet meer elke dag in angst moet leven, dat meisjes gewoon naar school kunnen gaan, dat vrouwen gewoon weer kunnen gaan werken en niet meer angstig thuis moeten wachten of hun man al dan niet levend weer thuiskomt. Rust zodat ze kunnen terugkeren naar hun Afghaanse samenleving en dat ze daar deel van kunnen uitmaken en op een normale manier aan het openbare leven kunnen deelnemen, zonder elke dag bang te moeten zijn.

Haar derde vraag is: vergeet ons niet. Daar speelt dit voorstel van resolutie zeker op in. We steken met dit voorstel van resolutie met een gedragen standpunt vanuit het Vlaams Parlement – maar dit moet op alle fora gebeuren – hen een hart onder de riem waardoor ze weten dat ze niet worden vergeten. Net daarom hoop ik op een brede steun voor dit voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Voorzitter, collega's, eerst en vooral dank aan collega Talpe voor dit mooie initiatief. Het zal jullie niet verbazen dat onze fractie sterk achter dit voorstel van resolutie stond, maar zeker ook achter de aanpassingen die er gezien de nieuwe situatie in Afghanistan zijn gekomen.

Met Vooruit dragen we het respecteren van de mensenrechten zeer hoog in het vaandel. We zijn dan ook bijzonder verontrust als we kijken naar de gebeurtenissen in Afghanistan. Tussen het indienen van deze resolutie en vandaag is er, om het zacht uit te drukken, veel veranderd. De taliban hebben Afghanistan met gewapende hand overgenomen en men ziet het land weer afstevnen richting een oerconservatieve maatschappij waar het respect voor vrouwen zeer ver zoek is. Zo is het onderwijs voor vrouwen en mannen opnieuw gescheiden. Vrouwen mogen enkel buitenkomen in mannelijk gezelschap en ze mogen zich enkel laten

onderzoeken door een vrouwelijke arts, terwijl het grootste aandeel artsen daar mannen zijn. Ik kan zo nog even doorgaan. Ook de mensen die opkomen voor vrouwenrechten in Afghanistan lopen zeer groot risico op represailles. Het inperken van vrouwenrechten gaat ten koste van de gezondheid, de ontwikkeling en de fundamentele vrijheden van vrouwen en meisjes in Afghanistan.

De geschiedenis van vrouwenrechten in Afghanistan is er jammer genoeg een van ups-and-downs, want tijdens het grootste deel van de twintigste eeuw zagen we dat meer en meer Afghaanse vrouwen rechten en vrijheden kregen, onder andere in het onderwijs. Maar de taliban gooien roet in het eten en zorgen ervoor dat de emancipatie van de vrouw een nieuw dieptepunt bereikt.

Nochtans is het bevorderen van vrouwenrechten in het belang van de maatschappij. 70 procent van de Afghaanse leerkrachten zijn bijvoorbeeld vrouwen. Het terugschroeven van vrouwenrechten is dan ook een zeer slechte zaak voor de ontwikkeling van Afghanistan.

Collega's, de Afghaanse oorlogen hebben heel veel levens gekost en de nieuwe situatie ziet er allesbehalve rooskleurig uit. Toch hoop ik, samen met mijn fractie, dat het nodige werk kan worden gedaan om de vrouwenrechten alsnog onder de aandacht te brengen en hun positie in de Afghaanse maatschappij te bevorderen. Als Vlaanderen, maar ook als België moeten we daarop blijven inzetten. Wij steunen heel fel de resolutie die hier voorligt. Ik dank u. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Dank u wel collega's, ik heb hier heel veel nieuwe dingen gehoord die ik in het verleden jammer genoeg niet te veel gehoord heb. Als het gaat over de rol van de islam in islamitische regimes, zijn wij vaak de enige partij die de vinger op de wonde leggen, wat ook met zich meegebracht heeft dat ik tijdens de bespreking in commissie ook drie amendementen had ingediend om de rol van de islam te beklemtonen.

Tijdens de bespreking waren wij ook heel positief omtrent het feit dat er een initiatief genomen werd en ik was eigenlijk een beetje verbaasd, tot vandaag eigenlijk, dat men vanuit de meerderheid niet echt tot een aanpassing gekomen was van de voorliggende resolutie. Nu blijkt dat er gisteren inderdaad – gelukkig maar – een amendement is gekomen vanuit de meerderheid die eigenlijk een volledige actualisatie heeft doorgevoerd. Gelukkig maar, want mijn eerste indruk was: dit kan niet, we gaan hier over iets stemmen dat volledig gedateerd is. Daarom had ik drie extra amendementen opgesteld, naast de eerdere drie amendementen, maar door een materiële vergissing zijn die pas vandaag ingediend, terwijl die actualisatie van de meerderheid dus gisteren werd doorgevoerd. Bij dezen zou ik zeker deze laatste drie amendementen willen intrekken, omdat er al een amendement is van de meerderheid.

Maar ik blijf toch met de andere amendementen zitten. Het is natuurlijk wel zo dat de taliban in de nasleep van de onderhandelingen het laken naar zich toe gingen trekken. We wisten dat. Ik heb dat ook tijdens de besprekingen in de commissie gezegd. Ik heb toen beklemtoond dat er een streng fundamentalistisch islamitisch regime op poten zou worden gezet. Overal waar de islam aan de macht komt – dat weten we en ik ben blij dat dat in sommige getuigenissen hier voor een stuk ook aangegeven wordt –, komen mensenrechten, de rechten van minderheden en de rechten van vrouwen in het bijzonder in het gedrang.

Daarom was dit voorstel van resolutie wel op zijn plaats. Het had ten minste de verdienste om daarop te wijzen, waarbij natuurlijk de nadruk lag op de rechten van vrouwen en meisjes die die rechten dreigen te verliezen als de islam aan de macht komt. En dat is bijna overal zo.

Ik hoop dat dit in het bijzonder een les voor links kan zijn. Want overal waar de islam aan de macht komt, verliezen vrouwen in het bijzonder hun rechten. Ik heb dat ook in de commissie al gezegd: het begint met een hoofddoek en het eindigt met een boerka. Het is trouwens ook niet toevallig dat nog niet zo lang geleden de door de groenen aangestelde regeringscommissaris Ihsane Haouach stelde dat de scheiding tussen kerk en staat in het licht van de veranderde demografie moest worden bekeken. Zij bevestigde met andere woorden net het feit dat waar de islam aan de macht komt, er aan de mensenrechten wordt geknaagd. En eerlijk gezegd, dat ze ontslag moest nemen, collega's, was dan ook niet meer dan logisch. Ik hoop natuurlijk dat we uit deze evolutie, die toch wel tekenend is, met zijn allen lessen kunnen trekken.

Wij zijn het uiteraard eens met dit voorstel van resolutie. We betreuren in eerste instantie dat het gedateerd is, maar wij betreuren in het bijzonder dat de rol van de fundamentalistische islam niet explicieter wordt benoemd. In de toelichting bij het voorstel heeft men het wel een keer over fundamentalisme, maar in de rest van het voorstel van resolutie was daar geen sprake meer van. Men komt niet verder dan 'het conservatieve, streng islamitische en restrictieve regime van de taliban', alsof de islam een aspect is van de taliban en niet andersom.

Voor het Vlaams Belang is dit dus te terughoudend ten aanzien van de fundamentalistische islamitische regimes die men daar voor ogen heeft. Afghanistan is net zoals zoveel volkeren in de islamitische wereld eigenlijk het slachtoffer van islam. De taliban zijn eigenlijk het symptoom, en dat moet ook benoemd worden. Wij hebben daaromtrent dus in eerste instantie in de commissie drie amendementen ingediend, die we ook als dusdanig willen handhaven. De toelichting hieromtrent hebben we in de commissie reeds gedaan. Ik zal die hier niet herhalen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, wij zullen met de PVDA uiteraard voor dit voorstel van resolutie stemmen, omdat we de standpunten over vrouwenrechten en andere groepen, zoals is toegelicht in het voorstel van resolutie, delen. De berichten die ons sinds de machtsovername door de taliban bereiken over de evolutie van iedereen, maar met name vrouwen en meisjes en met name minderheden, zijn heel onrustwekkend.

Ik ben sinds kort een bevoorrechte kennis van een grote Afghaanse vrouw, niet in gestalte maar wel van figuur, die al een tijd voor de machtsovername door de taliban, na een conferentie in België niet meer is kunnen terugkeren naar Afghanistan. Ze is niet meer kunnen terugkeren, omdat ze vrouwen in Kaboel organiseerde om op te komen voor hun rechten, onderwijs verschaftte, zorgde voor een eigen inkomen. Ik heb sindsdien veel met haar gesproken. Ik heb sindsdien ook veel met haar familie gesproken. En op basis van die gesprekken moet ik zeggen dat ik ook wel heel wat bedenkingen heb bij het voorstel van resolutie. Want hier wordt gezegd dat het voorstel van resolutie man en paard noemt, maar toch staat er geen woord in, geen enkele vorm van introspectie, over de Belgische deelname aan het fiasco van twintig jaar oorlog in Afghanistan, gesteund door, als ik me niet vergis, alle partijen in dit parlement. Niets. Integendeel, in het voorstel van resolutie staat dat de Verenigde Staten Afghanistan zijn binnengevallen om de mensenrechten te vrijwaren. Beste collega's, nu verdenk ik George Bush, Dick Cheney, Donald Rumsfeld en de rest van die oorlogsmisdadigers die de brutale vernieling van Afghanistan georkestreerd hebben, van heel veel, maar niet van hun inzet voor de mensenrechten in andere landen. Echt niet. *(Opmerkingen)*

Ik snap dat jullie een beetje ambetant worden, collega's. *(Opmerkingen van Lorin Parys)*

De voorzitter: Collega D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Er is door de Verenigde Staten, collega Parys, zo'n 2000 miljard dollar geïnvesteerd in deze oorlog. Er zijn honderdduizenden doden te betreuren. 70 procent van de Afghanen leeft onder de armoedegrens. 70 procent van de vrouwen is analfabeet. Dat is het bilan van twintig jaar interventie onder leiding van de Verenigde Staten. Afghanistan blijft achter als een vernietigd land, in complete chaos. En dat is de context waarin de taliban vandaag konden oprukken. U moet mij niet geloven. Generaal-majoor Pierre Gérard van de Belgische landcomponent geeft dat in de pers gewoon toe: de militaire strategie in Afghanistan was ronduit contraproductief.

Maar daarover blijft men stil, daarover zwijgt men, daarover geen enkel woord. Daar noemt men geen man en paard. Ik vind dat merkwaardig. Het is een van de grootste fiasco's op het vlak van buitenlands beleid van de afgelopen decennia. Ik denk dat we daar, ook vanuit dit parlement, met een iets meer kritische bril naar kunnen terugkijken. Maar wat er wel in dat voorstel van resolutie staat, beste collega's, daar zijn we het uiteraard helemaal mee eens, en daarom zullen we dat voorstel van resolutie dan ook steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen en over het voorstel van resolutie houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT tot aanpassing van het Woonzorgdecreet, wat de assistentiewoningen betreft – 906 (2020-2021) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift tot aanpassing van het Woonzorgdecreet, wat de assistentiewoningen betreft.

De heer Daniëls, verslaggever, heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, we hebben inderdaad een verzoekschrift gekregen in april 2021. We hebben dat twee keer besproken in de commissie.

Het betreft een klacht van een eigenaar-bewoner van een assistentiewoning, die aangeeft als bewoner weinig zeggenschap te hebben over de assistentiewoning, en ook direct een contract te moeten afsluiten met een zorgbedrijf. Twee: dat de bouwpromotor van zulke assistentiewoningen eigenlijk almachtig is omdat er automatisch diensten aanhangen, ook al worden ze niet bewoond. Drie: dat er een probleem is met het niet bezet zijn van assistentiewoningen die niet rechtstreeks verbonden zijn aan woonzorgcentra. Amper 10 tot 20 procent raakt verhuurd en al de rest staat leeg.

We hebben dat uitgebreid besproken, en zowel collega Schryvers, collega Saeys, collega De Martelaer als ikzelf zijn daarin tussengekomen met aan te tonen dat er inderdaad wel een aantal terechte klachten zijn die de eigenaar van de assistentiewoning aangeeft. De Ouderenraad heeft in het verleden ook al aangegeven dat er een aantal inconsequenties en gevolgen zijn. Vandaar dat we geadviseerd hebben dat er duidelijkheid moet zijn, en dat mensen zelf ook heel goed moeten lezen wat er in de juridische documenten staat, als ze overgaan tot een dergelijke aankoop, maar dat minister Beke ook zou zoeken naar een betere rechtspositie

voor bewoners-eigenaars. Minister Beke heeft dat ook zelf aangegeven. De verzoeker heeft dan ook een uitgebreid antwoord toegestuurd gekregen, waarin een aantal zaken zijn opgenomen, waaronder de sector van de groep assistentiewoningen. De vraag aan de minister is om dit ook verder in het Woonzorgdecreet te bekijken. Er zijn meerdere elementen die daarbij bekeken moeten worden, en dat zal ook verder gebeuren.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over een intergenerationeel label – 934 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift over een intergenerationeel label.

De heer Parys, verslaggever, heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, het gaat over de vraag van een aantal studenten om een intergenerationeel label op te richten om ervoor te zorgen dat ouderen en jongeren samen een aantal dingen ondernemen in de samenleving. Zij zijn tot de conclusie gekomen dat de Vlaamse overheid intergenerationele projecten en zorgzame buurten hoog in het vaandel draagt, maar ze vinden dat die nog niet zichtbaar genoeg zijn in onze samenleving. De verzoekers vragen aan het parlement om dat intergenerationeel samenleven zichtbaar te maken door de invoering van een label.

We hebben deze vraag besproken in de commissie. Dat was een korte bespreking. Collega De Martelaer vond het een prima verzoekschrift en vond het fijn om te zien hoe de opleiding ouderencoaching haar doelstelling waarmaakt. Zij vond dat mensen uit verschillende leeftijdsgroepen van elkaar kunnen leren en dat andere invalshoeken en dynamieken voor een evenwichtige samenleving kunnen zorgen. Zij kon zich dus vinden in het verzoekschrift. Tegelijk is mevrouw De Martelaer het eens met het antwoord van de minister die zegt dat een label niet altijd de meest doeltreffende oplossing is.

Mevrouw Schryvers, die hier niet aanwezig kon zijn vandaag, zegt dat intergenerationele inclusie en samenwerking belangrijk zijn, maar stemt ook in met wat minister Beke in zijn antwoord schrijft. Dat is dat hij dat inderdaad heel belangrijk vindt, maar niet dat een formeel label het meest geschikte instrument is om dat zichtbaar te maken, omdat er dan criteria, procedures en een procesaanpak moeten komen en dat dit een grote administratieve impact zou hebben zonder evidente meerwaarde. Het lijkt hem belangrijker om te sensibiliseren en faciliteren.

De commissie is het eens met het antwoord van minister Beke en heeft ermee ingestemd.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Bruno Tobback en Conner Rousseau over de Vlaamse mogelijkheden om de energiefactuur structureel te verlichten – 946 (2021-2022) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Bart Claes, Sam Van Rooy en Leo Pieters over de stijgende energieprijzen en het nemen van dringende maatregelen om de energiefactuur te doen dalen – 947 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Bruno Tobback en Conner Rousseau over de Vlaamse mogelijkheden om de energiefactuur structureel te verlichten.

De heer Chris Janssens heeft bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Chris Janssens, Bart Claes, Sam Van Rooy en Leo Pieters over de stijgende energieprijzen en het nemen van dringende maatregelen om de energiefactuur te doen dalen.

We behandelen beide voorstellen samen.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, de energiefactuur explodeert en wordt voor steeds meer Vlamingen onbetaalbaar. Wij met Vooruit liggen daar echt van wakker. We willen over de partijgrenzen heen nadenken over oplossingen. We hebben in dit voorstel van resolutie concrete voorstellen die we vandaag willen bespreken in het belang van alle Vlamingen, pistes om die factuur te verlagen.

Ik kan alleen maar vaststellen dat iedereen hier de mond vol heeft van de hoge energieprijzen en dus straks zal instemmen met een debat daarover. Ik neem aan dat wie daar niet mee instemt, niet wakker ligt van de hoge energieprijzen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, de actualiteit wordt gedomineerd, zeker in de Vlaamse huiskamers, door één politiek thema: de uit de pan swingende energieprijzen en de daaraan gekoppelde toename van de energierekening. We hebben daarover inderdaad bij de actuele vragen het debat gevoerd. Ik heb ook gewacht tot na het antwoord van de minister alvorens een voorstel van resolutie in te dienen. Maar het antwoord van de minister was in mijn ogen niet bevredigend, en ook in de ogen van minstens één meerderheidspartij – nietwaar collega Van Volcem? – bleek het antwoord van de minister niet bevredigend te zijn. Daar willen wij aan tegemoetkomen door de minister en ook collega Van Volcem een helpende hand te reiken en eigen voorstellen te doen om de

energiefactuur voor de Vlamingen eindelijk terug op een betaalbaar niveau te krijgen. Daar strekt dit voorstel toe.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, dit thema is natuurlijk bijzonder belangrijk. Ik denk voor alle partijen hier. Het is al aan bod gekomen in de commissie, ook al vorige week tijdens de bespreking van de Septemberverklaring. Vanmiddag nog tijdens de actuele vragen. Het gaat hier om een bijzonder technische aangelegenheid. De Federale Regering heeft er toch enkele dagen over samengezeten. Wij zien dat dus inderdaad liever behandeld in de commissie, waar er tijd en ruimte zijn om er grondig op in te gaan, om die discussie grondig te voeren. Vandaar, wat ons betreft, liever geen behandeling bij hoogdringendheid vandaag, voor zo'n technische materie, maar wel een behandeling ten gronde in de commissie.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, even een rechtzetting. Ten eerste, ook wij vragen de verwijzing naar de commissie. Ten tweede, collega Goeman, ook ik kan u zeggen dat mijn fractie het bijzonder belangrijk vindt dat er een en ander gebeurt aan die hoge energieprijzen, te meer daar zij de prille relance kunnen bedreigen. Maar, zoals aangehaald, de voorstellen die in uw voorstel van resolutie staan, zullen geen acuut effect hebben op die prijzen. Zeker ook gelet op het feit dat in de Federale Regering ook door uw partij en mijn partij maatregelen worden voorbereid, denken wij dat in een behandeling in commissie een afstemming op het federale beleid van het hoogste belang is.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): We hebben daarnet vier actuele vragen over dit thema gehad. Vorige week hebben we het in het lang en het breed over energiebeleid gehad bij de Septemberverklaring. In de commissie wordt er over niets anders gesproken. Men kan moeilijk zeggen dat de spoedeisendheid van deze problematiek zowel in het parlement als bij de regering niet aan de orde is. Het is net omdat het alomtegenwoordig is. Het lijkt mij gepast dat het debat over een voorstel van resolutie als dit, over een belangrijk thema, in de commissie wordt voortgezet, onder de specialisten, vooraleer het naar de plenaire vergadering komt. Dat lijkt mij de normale manier van werken. Men kan absoluut niet zeggen dat de hoogdringendheid van deze problematiek staat of valt met dit voorstel van resolutie. Het gaat permanent over dit thema, zowel in de plenaire vergadering als in de commissies als in de regelgeving.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, waar is jullie sense of urgency? De energiefacturen stijgen letterlijk dag na dag. Wij leggen hier vandaag een aantal concrete pistes op tafel. Ik begrijp absoluut niet waarom de meerderheid weigert om daar vandaag al, nu, onmiddellijk een debat over te voeren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over de voorstellen tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die de voorstellen tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de voorstellen tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De voorstellen tot spoedbehandeling zijn niet aangenomen. Derhalve blijven de voorstellen van resolutie van Bruno Tobback en Conner Rousseau over de Vlaamse mogelijkheden om de energiefactuur structureel te verlichten en van Chris Janssens, Bart Claes, Sam Van Rooy en Leo Pieters over de stijgende energieprijzen en het nemen van dringende maatregelen om de energiefactuur te doen dalen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie verwezen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector, wat betreft de G-sport – 864 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 10.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
119 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 10 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 juni 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid, opleiding, vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden – 904 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 en 2.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 en 2 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen
– 908 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2****Artikelsgewijze stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 37, met inbegrip van de technische correcties die de minister heeft voorgesteld op artikel 5 en 13.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 37 aan.

De redenen voor onthouding zijn toegelicht tijdens het debat? (*Instemming*)

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Staf Aerts en Annick Lambrecht over de bescherming en versterking van gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten in de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... over Afghanistan) – 851 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 5

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 6, van Johan Deckmyn, Carmen Ryheul en Kristof Slagmulder.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
97 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 7, van Johan Deckmyn, Carmen Ryheul en Kristof Slagmulder.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil nog even benadrukken wat collega Deckmyn daarnet heeft gezegd, over stuk nr. 851/5. Dat is een stuk met zes amendementen van onze fractie, waarvan er drie een herhaling waren van de amendementen die we ook in de commissie hebben ingediend, en drie nieuwe amendementen, op basis van de nieuwe actualiteit die zich de voorbije maanden in Afghanistan heeft ontwikkeld. We hebben, zoals collega Deckmyn daarnet heeft gezegd, besloten om de drie nieuwe amendementen in te trekken, omdat die eigenlijk achterhaald zijn door het amendement van de meerderheid dat in een volledige vervanging van de tekst voorziet.

De voorzitter: Moment, ik ga de nieuwe er even uit laten halen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik zal het even concreet maken. Het gaat dus om de amendementen uit stuk nr. 851/5. Amendement nr. 6, amendement nr. 10 en amendement nr. 11 willen we behouden. Amendement nr. 7, amendement nr. 8 en amendement nr. 9 zouden we willen intrekken. Daarover moet er dus niet worden gestemd.

De voorzitter: Collega Janssens, dan kan ik dus meteen laten stemmen over amendement nr. 10? (*Instemming*)

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 10, van Johan Deckmyn, Carmen Ryheul en Kristof Slagmulder.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
97 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 11, van Johan Deckmyn, Carmen Ryheul en Kristof Slagmulder.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
97 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Staf Aerts en Annick Lambrecht.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 5, van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Staf Aerts en Annick Lambrecht.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
118 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 13

Zie hier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 13 oktober 2021 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.01 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Afwezig met kennisgeving

Imade Annouri, Brecht Warnez: familieverplichtingen;

Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van

Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke

Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 6:**JA-stemmen:**

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 7:**JA-stemmen:**

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De

Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyn, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy,

Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De

Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De

Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın